

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZERWONAK NA LATA 2008-2017

URZĄD GMINY W CZERWONAKU

UL. ŹRÓDLANA 39

62-004 CZERWONAK

Tel. (061) 65 44 204

Faks (061) 8120 270

www.czerwone-wody.pl

e-mail: kancelaria@czerwone-wody.pl

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWSTAŁ W RAMACH PRAC DORADCZYCH
STOWARZYSZENIA „PARTNERZY DLA SAMORZĄDU”**

Plan Rozwoju Lokalnego został podjęty uchwałą nr 166/XXV/2008 na sesji Rady Gminy w dniu 20 maja 2008r.

MAJ 2008

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	6
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	9
2. RAPORT O AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY	10
2.1. Ogólne wiadomości o Gminie	10
2.2. Środowisko przyrodnicze	15
2.3. Turystyka	18
2.4. Zagospodarowanie przestrzenne	20
2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska	21
2.4.2. Infrastruktura techniczna	25
2.4.3. Własność nieruchomości	30
2.4.4. Sytuacja mieszkaniowa	34
2.4.5. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	36
2.4.6. Identyfikacja problemów	37
2.5. Gospodarka	38
2.5.1. Charakter i struktura gospodarki Gminy	38
2.5.2. Rolnictwo	40
2.5.3. Główni pracodawcy	42
2.5.4. Identyfikacja problemów	43
2.6. Sfera społeczna	44
2.6.1. Ludność	44
2.6.2. Bezrobocie	45
2.6.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia	49
2.6.4. Przestępczość	54
2.6.5. Oświata	56
2.6.6. Kultura i Sport	60
2.6.7. Ochrona zdrowia	72
2.6.8. Identyfikacja problemów	73
3. PROJEKTY DO ZREALIZOWANIA.....	74
3.1. Lista projektów	74
3.2. Lista zadań według hierarchii ważności	74
4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	79
4.1. Projekty i zadania inwestycyjne w roku 2007	79
4.2. Kluczowe projekty i zadania inwestycyjne w latach 2008-2013	81
1. KOD ZADANIA 01/2008	82

<u>Nazwa zadania:</u> Stacja ujęcia wody w Kicinie	82
2. KOD ZADANIA 02/2008	83
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa nawierzchni ul. Krętej w Bolechówku	83
3. KOD ZADANIA 03/2008	84
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa drogi gminnej – ul. Swarzędzka w Kicinie – połączenie z Janikowem	84
4. KOD ZADANIA 04/2008	85
<u>Nazwa zadania:</u> Modernizacja nawierzchni dróg gminnych wraz z budową kanalizacji deszczowej w miejscowości Bolechowo Osiedle	85
5. KOD ZADANIA 05/2008	86
<u>Nazwa zadania:</u> Połączenie ul. Zielonej z ul. Poprzeczną w Czerwonaku	86
6. KOD ZADANIA 06/2008	87
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa ścieżki rowerowej Bolechowo Osiedle-Owińska	87
7. KOD ZADANIA 07/2008	88
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa lokali mieszkalnych na terenie Gminy	88
8. KOD ZADANIA 08/2008	89
<u>Nazwa zadania:</u> Zainstalowanie klimatyzacji w budynku Urzędu Gminy	89
9. KOD ZADANIA 09/2008	90
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy	90
10. KOD ZADANIA 10/2007	91
<u>Nazwa zadania:</u> Termomodernizacja i remont Szkoły w Kicinie	91
11. KOD ZADANIA 11/2008	92
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa Przedszkola 5-oddziałowego w Koziegłowach	92
12. KOD ZADANIA 12/2008	93
<u>Nazwa zadania:</u> Termomodernizacja i remont Szkoły w Koziegłowach	93
13. KOD ZADANIA 13/2008	94
<u>Nazwa zadania:</u> Kanalizacja na terenie Gminy	94
14. KOD ZADANIA 14/2008	95
<u>Nazwa zadania:</u> SUW Potasze	95
15. KOD ZADANIA 15/2008	96
<u>Nazwa zadania:</u> Kanalizacja Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka i okolic	96
16. KOD ZADANIA 16/2008	97
<u>Nazwa zadania:</u> Koncepcja rozbudowy pływalni w Koziegłowach	97
17. KOD ZADANIA 17/2008	98
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa oświetlenia na terenie Gminy	98
18. KOD ZADANIA 18/2008	99
<u>Nazwa zadania:</u> Modernizacja Placu Przemysława w Owińskach	99
19. KOD ZADANIA 19/2008	100
<u>Nazwa zadania:</u> Regionalne Centrum Wolnoczasowe	100

20. KOD ZADANIA 20/2008	101
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa parkingu przy Szkole w Bolechowie	101
21. KOD ZADANIA 21/2008	102
<u>Nazwa zadania:</u> Budowa Sali sportowej przy szkole podstawowej w Owińskach	102
22. KOD ZADANIA 22/2008	103
<u>Nazwa zadania:</u> Zagospodarowanie terenu przy obiektach oświatowych	103
23. KOD ZADANIA 23/2008	104
<u>Nazwa zadania:</u> Drogi i ulice na terenie Gminy	104
24. KOD ZADANIA 24/2008	105
<u>Nazwa zadania:</u> Chodniki i ścieżki rowerowe na terenie Gminy	105
25. KOD ZADANIA 25/2008	106
<u>Nazwa zadania:</u> Sieć wodociągowa na terenie Gminy	106
26. KOD ZADANIA 26/2008	107
<u>Nazwa zadania:</u> Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych w Owińskach	107
27. KOD ZADANIA 27/2008	108
<u>Nazwa zadania:</u> Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Koziegłowach	108
28. KOD ZADANIA 28/2008	109
<u>Nazwa zadania:</u> Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Miękowie	109
29. KOD ZADANIA 29/2008	110
<u>Nazwa zadania:</u> Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Owińskach	110
30. KOD ZADANIA 30/2008	111
<u>Nazwa zadania:</u> Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Potaszach	111
31. KOD ZADANIA 31/2008	112
<u>Nazwa zadania:</u> Kładka pieszo-rowerowa w Owińskach	112
32. KOD ZADANIA 32/2008	113
<u>Nazwa zadania:</u> Przygotowanie dokumentacji przetargowej dróg gminnych	113
5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI	114
5.1. Powiązanie projektów ze Strategią Rozwoju Gminy	114
5.2. Powiązanie projektów ze Strategią Rozwoju Powiatu Poznańskiego	115
5.3. Powiązanie projektów z innymi działaniami na terenie Województwa	117
5.4. Powiązanie projektów z działaniami Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	118
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	120
7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2008-2017	122
7.1. Metodyka opracowywania WPF	122
7.2. Założenia do prognozy dochodów i wydatków bieżących Gminy Czerwonak	124
7.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących Gminy na lata 2008-2017	127
7.4. Prognoza wolnych środków w budżecie Gminy Czerwonak w latach 2008-2017	129

7.5. Wyniki obliczeń –tabele i wykresy	137
8. <i>SYSTEM WDRAŻANIA</i>	153
9. <i>MONITOROWANIE, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA</i>	154
10. <i>SPIS TABEL</i>	156
11. <i>SPIS WYKRESÓW</i>	158
12. <i>SPIS RYSUNKÓW</i>	158

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem o charakterze strategicznym, który wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym. Obok określenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej opisywanego obszaru i podstawowych problemów rozwoju, artykułuje ogólne cele o charakterze strategicznym oraz sposoby ich rozwiązania. Poprzez włączenie wieloletniej analizy finansowej i inwestycyjnej pozwala określić, na ile zaplanowane zadania mogą być realizowane przy posiadanych środkach własnych z odpowiednim montażem finansowym funduszy zewnętrznych. Obowiązek posiadania Planu Rozwoju Lokalnego po raz pierwszy pojawił się w ramach programowania funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej 2004-2006. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakładał Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. W dokumentach programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 ponownie jest mowa o korzyściach z posiadania takiego dokumentu. W Uszczegółowieniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego w niektórych działaniach Plan Rozwoju Lokalnego stanowić może istotny załącznik do wniosków aplikacyjnych.

W załączniku nr 8 Uzupełnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego wskazano przykładową strukturę PRL. Struktura niniejszego dokumentu odpowiada wskazaniom tego dokumentu, jak również wymogom stawianym przez Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013. Obejmuje ona następujące elementy:

1. Określenie obszaru i czasu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

2. Opracowanie „Raportu o aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym wdrażaniem planu”

Celem przygotowania Raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną samorządu w chwili opracowywania raportu. W niniejszym dokumencie zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania Gminy według stanu na dzień opracowywania Raportu.

Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji planu rozwoju, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Raport w niniejszym dokumencie zawiera analizę następujących obszarów funkcjonowania Gminy:

- Położenie i powierzchnia,
- Demografia,
- Środowisko naturalne,
- Turystyka, sport, kultura,
- Zagospodarowanie przestrzenne,
- Sfera gospodarcza,
- Sfera społeczna.

3. Opracowanie listy „Zadań polegających na poprawie sytuacji na danym obszarze” wraz z określeniem hierarchii ich ważności

Dla osiągnięcia założonych celów strategicznych oraz przewyższenia zauważonych problemów, zaproponowana została lista zadań o charakterze inwestycyjnym. Poszczególne zadania zostały następnie poddane ocenie w ramach ważonej wielokryterialnej analizy porównawczej, której wynikiem jest zhierarchizowana lista, określająca stopień ważności poszczególnych przedsięwzięć z punktu widzenia społeczności samorządowej.

4 Rozpisanie projektów i zadań inwestycyjnych proponowanych do wykonania w latach perspektywy finansowej 2008-2013 i w kolejnych latach (projekty długoterminowe)

Projekty/zadania zostaną wymienione z nazwy, określony zostanie harmonogram rzeczowy i finansowy ich realizacji (zakres, terminy, nakłady z podziałem na źródła finansowania), kryteria ustalenia kolejności wykonania, a także oczekiwane rezultaty oraz instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu.

5. Zestawienie powiązań projektu/ów z innymi działaniami, realizowanymi na terenie Gminy/województwa

6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

7. Plan finansowy na lata 2008–2013 dla zadań planowanych w PRL z rozbiciem na źródła finansowania

Zgodnie z wymaganiami UZPORR, konieczne było opracowanie planu finansowego uwzględniającego zadania inwestycyjne, ujęte w PRL. Nawiązując do wspomnianych wymogów, w niniejszym dokumencie prace będą polegać na przygotowaniu Wieloletniego Planu Finansowego, czyli prognozy dochodów i wydatków Gminy w celu oszacowania możliwości inwestycyjnych - prognozy wolnych środków na inwestycje i oceny zdolności kredytowej Gminy, przy wykorzystaniu komputerowego programu MAFI (Model Analizy Finansowo-Inwestycyjnej). Posłuży on do analizy budżetu Gminy, na podstawie której, przy przyjęciu określonych założeń, dokonuje się prognozy budżetu Gminy na następnych 10 lat (2008-2017). Najważniejszym jej elementem, z punktu widzenia kolejnych etapów prac, jest **prognoza wolnych środków**. Dzięki niej uzyskujemy odpowiedź na pytanie, jakie są **możliwości inwestycyjne i kredytowe** w odniesieniu do zaplanowanych inwestycji.

Do programu wprowadzane są również dane o planowanych inwestycjach, co daje możliwość przeprowadzenia symulacji ich wpływu na przepływy pieniężne. Innymi słowy, program ten pozwala na dostosowanie zakresu rzeczowego przewidywanych inwestycji do zdolności finansowych Gminy (z uwzględnieniem ewentualnych obciążeń kredytowych). Dzięki temu będziemy wiedzieli, czy budżet stać na wszystkie przewidywane w poszczególnych latach planu inwestycje, czy też zachodzi konieczność przesunięcia niektórych z nich na następne okresy, czy wręcz całkowitej z nich rezygnacji.

8. Zaproponowanie i opisanie systemu wdrażania PRL wraz ze stosownymi uchwałami Rady

9. Opisanie sposobów monitorowania, oceny i komunikacji społecznej, w tym:

- a) System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego,
- b) Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego,
- c) Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi,
- d) Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego.

Cezura czasowa Planu obejmuje lata 2008–2017, zawiera więc całą obecną perspektywę finansową Unii Europejskiej.

Podstawą w pracach nad dokumentem było rozpoznanie sytuacji na terenie Gminy oraz spotkania z Wójtem Gminy Mariuszem Poznańskim, Skarbnikiem Radosławą Wiśniewską, Radnymi Rady Gminy, pracownikami Urzędu Gminy oraz przedstawicielami społeczności lokalnej, co świadczy o udziale społeczności lokalnej w programowanych działaniach. Dokumentami pomocnymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego były również Strategia Rozwoju Gminy Czerwonak na lata 2002-2011, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonak, wyniki ankiety mieszkańców w 2007 roku, dotyczące kierunków inwestowania w Gminie w latach 2008-2013.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i opisuje strategie, zmierzające do osiągnięcia rozwoju społecznego. Plan szacuje również spodziewane efekty planowanych przedsięwzięć i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, a także wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych Gminy. Będzie służył on jako punkt odniesienia do działań rozwojowych, podejmowanych z zasobów środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość pomocy finansowej z funduszy unijnych.

Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak został opracowany przez zespół konsultantów Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” w składzie:

- Maciej Pietrzykowski,
- Radosław Szarleja.

Koordynatorami prac ze strony Gminy były Agata Kaniewska oraz Barbara Kołodziejczak.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego opracowany został dla Gminy Czerwonak z województwa wielkopolskiego.

Plan przygotowano w związku z ubieganiem się Gminy o środki z funduszy strukturalnych na lata 2008-2017.

2. RAPORT O AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Ogólne wiadomości o Gminie

Gmina Czerwonak położona jest w województwie wielkopolskim na terenie Niziny Wielkopolski. Administracyjnie należy ona do Powiatu Poznańskiego, graniczy z następującymi gminami:

- Od południa – z miastem Poznań,
- Od zachodu - z gminą Suchy Las,
- Od północy - z gminą Murowana Goślina,
- Od wschodu - gminami Pobiedziska i Swarzędz.

Jej granice przestrzenne wyznacza od zachodu Warta, a od wschodu zalesione tereny Puszczy Zielonki (około 30% powierzchni Gminy). Gminę charakteryzuje dynamiczny rozwój gospodarczy, niski poziom bezrobocia i szybki przyrost liczby ludności. Położenie Gminy na wzniesieniach morenowych oraz rozległe tereny Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka tworzą niepowtarzalny klimat i krajobraz tych stron. Przybywająca z roku na rok infrastruktura techniczna i społeczna umożliwia dynamiczny i jednocześnie ekologiczny rozwój Gminy. Położenie Gminy obrazuje Rysunek 2.1.

Rysunek 2.1. Położenie Gminy Czerwonak

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Czerwonak jest położony w bezpośrednim sąsiedztwie Poznania. Lokalizacja ta spowodowała, że Czerwonak stał się częścią aglomeracji poznańskiej, pełniąc funkcję zaplecza mieszkaniowego stolicy Wielkopolski. Z jednej strony przyczyną, a z drugiej skutkiem tej funkcji są dogodne połączenia komunikacyjne Gminy. Naturalną konsekwencją pełnienia funkcji mieszkaniowej jest występowanie różnorodnych usług dla ludności.

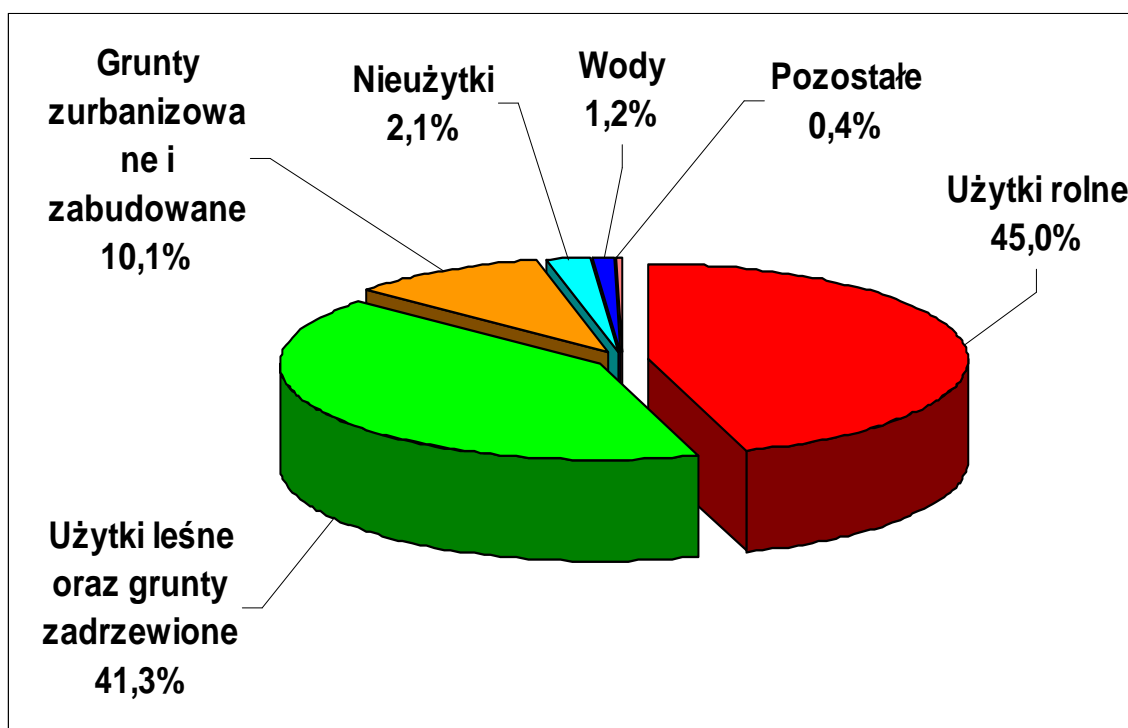
Charakterystycznymi cechami, wyróżniającymi Gminę Czerwonak spośród gmin wiejskich są (oprócz wielkości jej populacji): wysoki stopień urbanizacji oraz wysoka gęstość zaludnienia, wynosząca 284 osób/km². Nietypowy jest także przemysłowo-rolniczy charakter Gminy.

Na uwagę zasługuje również wysoka lesistość Gminy, chroniony park krajobrazowy Puszczy Zielonki oraz Dolina Warty.

Struktura użytkowania gruntów

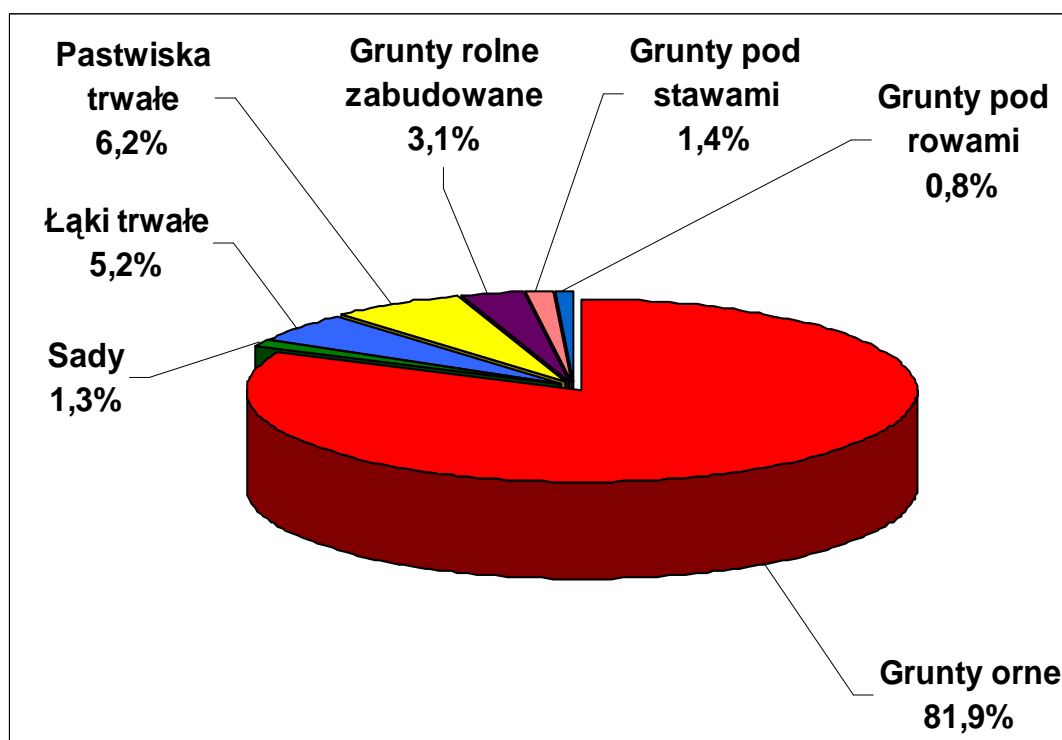
Powierzchnia Gminy wynosi 8.259 ha, w tym użytki rolne zajmują 3.716 ha, a tereny leśne i zadrzewione – 3.410 ha. Szczegółowe dane na temat struktury gruntów przedstawiono na Wykresie 2.1.

Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w Gminie Czerwonak

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Struktura gruntów wskazuje na rolniczy charakter Gminy, 45% jej powierzchni stanowią użytki rolne. Stopień zalesienia Gminy jest znacznie powyżej średniej dla województwa (25,%) i powyżej średniej dla Polski (29,2%). Ponadto Gmina posiada średni udział wód 1,2% powierzchni Gminy, natomiast 2,1% stanowią nieużytki. Struktura wykorzystywania użytków rolnych przedstawiona została na Wykresie 2.2.

Wykres 2.2. Struktura użytków rolnych w 2007 roku

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Zdecydowana większość użytków rolnych wykorzystywana jest jako grunty orne – prawie 82%. Pozostałe grunty mają niewielkie znaczenie w strukturze użytków rolnych i zajmują gleby gorszej jakości. Stosunkowo nieduży odsetek powierzchni użytków rolnych zajmują sady - zaledwie 1,4% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Podział administracyjny Gminy

Gmina Czerwonak to 17 wsi i trzy osiedla. Są to: Annowo, Bolechowo, Bolechowo Osiedle, Bolechówko, Czerwonak, Dębogóra, Kicin, Kliny, Koziegłowy, Ludwikowo, Mielno, Miękowo, Owińska, Potasze, Promnice, Szlachęcin i Trzaskowo oraz osiedla: Karolin, Leśne i 40-lecia PRL. Administracyjnie Gmina dzieli się na 11 sołectw. Podział ten zaprezentowany został na Rysunku 2.2.

Gmina należy do sześciu stowarzyszeń międzygminnych:

- Związek Gmin Wiejskich RP,
- Związek Międzygminny „Puszcza Zielonka”,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski,
- Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna,
- Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego „Komunikacja”,
- Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych „WOKiSS”.

W najbliższym czasie Gmina planuje przystąpić do Stowarzyszenia Związku Międzygminnego Gospodarki Odpadami Aglomeracji Poznańskiej.

Gmina od ponad 10 lat współpracuje z gminą Midden-Drenthe, leżącą w północno-wschodniej części Holandii.

Rysunek 2.2. Podział Gminy Czerwonak na sołectwa

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Struktura organizacyjna Urzędu

Kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu jest Wójt Gminy. Urząd podzielony jest na Wydziały i Samodzielne Stanowiska. Wykaz jednostek organizacyjnych Urzędu przedstawia poniższe zestawienie (na podstawie Zarządzenia nr 100/II/07 Wójta Gminy Czerwonak z dnia 6 lipca 2007 w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Czerwonak):

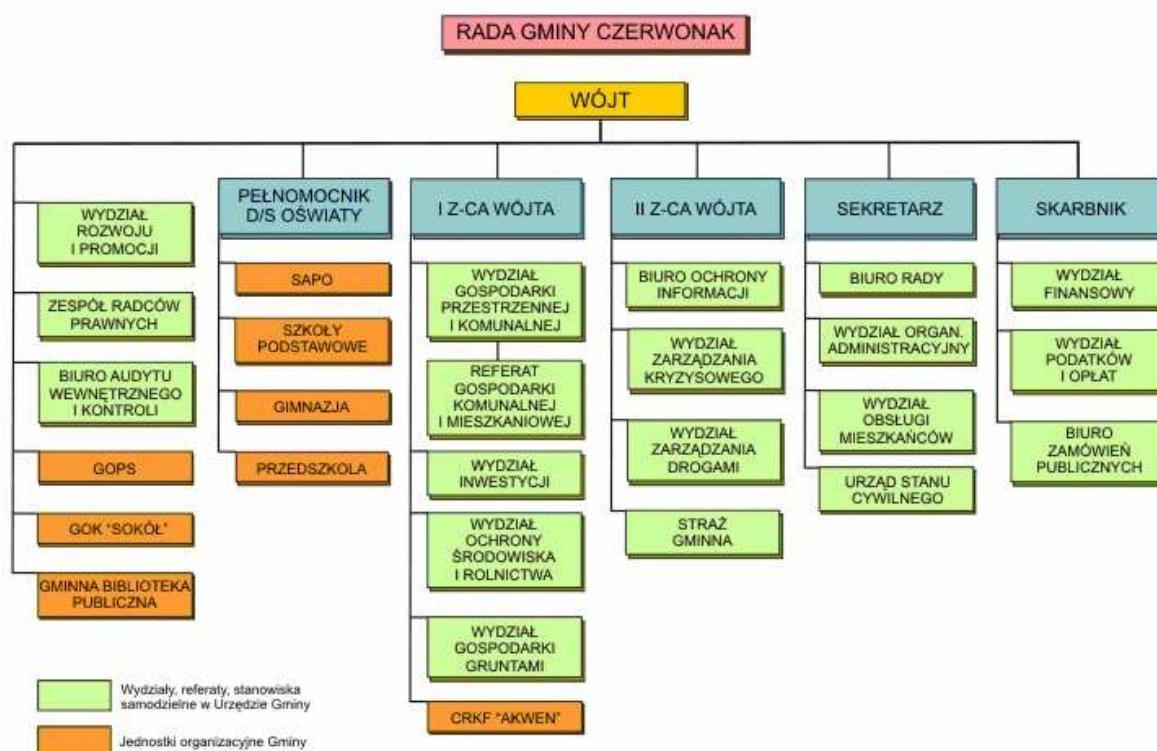
1. Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli,
2. Biuro Ochrony Informacji,
3. Biuro Rady,
4. Biuro Zamówień Publicznych,
5. Pełnomocnik ds. Oświaty,
6. Straż Gminna,
7. Urząd Stanu Cywilnego,
8. Wydział Zarządzania Kryzysowego,
9. Wydział Finansowy,
10. Wydział Gospodarki Gruntami,
11. Wydział Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej,
 - Referat Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
12. Wydział Inwestycji,
13. Wydział Obsługi Mieszkańców,
14. Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa,
15. Wydział Organizacyjno – Administracyjny,
16. Wydział Podatków i Opłat Lokalnych,

17. Wydział Rozwoju i Promocji,
18. Wydział Zarządzania Drogami,
19. Zespół Radców Prawnych.

Strukturę organizacyjną urzędu oraz podległość służbową określa Rysunek 2.3.

Rysunek 2.3. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy w Czerwonaku

Schemat organizacyjny Urzędu

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Rada Gminy

Organem stanowiącym i kontrolnym w Gminie jest Rada, złożona z 21 radnych. Rada działa na sesjach, poprzez swoje komisje oraz przez Wójta w zakresie, w jakim wykonuje on uchwały Rady. Wójt i Komisje Rady pozostają pod kontrolą Rady, której składają sprawozdania ze swojej działalności.

Do wewnętrznych organów Rady należą:

- Przewodniczący,
- Wiceprzewodniczący,
- Komisja Rewizyjna,
- Komisje stałe,
- Doraźne komisje do określonych zadań.

Rada posiada następujące stałe i doraźne komisje:

- Komisję Rewizyjną,
- Komisję Rozwoju Gospodarczego, Przestrzennego, Gospodarki Terenowej i Budownictwa,
- Komisję Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Wodnej,

- Komisję Przestrzegania Prawa i Porządku Publicznego,
- Komisję Budżetu i Finansów,
- Komisję Polityki Społecznej i Zdrowia,
- Komisję Oświaty, Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Komisję Handlu, Usług i Prywatyzacji,
- Komisję Statutowo-Regulaminowa,
- Komisję Inwentaryzacyjną,

2.2. Środowisko przyrodnicze

Rzeźba terenu Gminy jest urozmaicona dzięki znacznym różnicom w wysokości nad poziomem morza – od około 45 m n.p.m. w dolinie Warty do ponad 130 m n.p.m. w strefie pagórków moreny czołowej. Najwyższym wzniesieniem Gminy jest Dziewicza Góra, sięgająca 143 m n.p.m.

Dolina przełomowa rzeki Warty, która biegnie zachodnią granicą Gminy, wykształcona jest w postaci szeregu pól i terasów. W południowej części Gminy, w rejonie Czerwonaka, zaznacza się wyraźna krawędź doliny, wyżej na północy dolina rozszerza się, przechodząc terasami w partie wysoczyznowe. Zbocza oddzielające terasy doliny mają ekspozycję zachodnią i spadki około 10%. Przeważającą część Gminy zajmuje równina sandrowa, rozciągająca się po obu stronach pasma pagórków morenowych. Pagórki te, jak i częściowo równina sandrowa, porośnięte są lasami. Mniejsze dolinki występują na krawędzi wysoczyzny wzdłuż doliny rzeki Warty. W rejonie Koziegłów i Czerwonaka mają charakter parowów i wąwozów, na północy słabo wykształcone, niewyróżniające się w terenie.

a) Wody

Rzeki

Na terenie Gminy brak jest większych jezior i cieków poza rzeką Wartą. Licznie występują natomiast małe cieki wodne oraz obniżenia zabagnione lub zatorfione.

Długość rzeki Warty na terenie Czerwonaka wynosi 15 km. Obszar Gminy leży w trzech zasadniczych zlewniach:

- Zlewni potoku Kicińskiego,
- Zlewni obejmującej potok w Owińskach i terasy na północy Gminy,
- Zlewni strugi Goślińskiej.

Fragmentarycznie rejon wsi Mielno - Dębogóra - odwadniany jest do rzeki Głównej.

Występujące potoki: Koziegłowski, Kiciński z Czerwonaka, Leśny, Miękowski, Owiński, Bolechowski, przez większą część roku wykazują małe przepływy, często są to cieki zarastające. Oprócz naturalnych strumieni, tereny pocięte są siecią rowów melioracyjnych. Z wyjątkiem rzeki Warty i cieku przepływającego obok dawnego PGR Owińska, inne cieki są zanieczyszczone.

Jeziora i inne zbiorniki wody stojącej

Na terenie Gminy znajdują się:

- Jezioro Bolechowskie, występujące w kompleksie leśnym,
- Zbiornik retencyjny w Trzaskowie,
- 5 zbiorników pożwirowych w Owińskach.

Wody podziemne

Głębsze poziomy wodonośne znane z wierceń studziennych występują w poziomie trzeciorzędowym w:

- W utworach miocénskich – na głębokościach 70 – 100 m i 60 – 70 m,
- W utworach pliocénskich – na głębokości około 40 – 45 m,
Część wód – wzdłuż doliny Warty - charakteryzuje się znacznym zasoleniem, co uniemożliwia ich pełne wykorzystanie w eksploatacji. Pozostałe pokłady, obejmujące pozostałą część Gminy, są korzystne dla mniejszych ujęć wody pitnej.
- W utworach plejstocénskich - na głębokościach do około 7,5 m i około 20 – 25 m.
Wzdłuż doliny rzeki Warty od Mosiny do Obornik występuje jednostka zasobna w wody czwartorzędowe (jednostka wielkich form dolinnych). Jednostka ta zasilana jest wodami powierzchniowymi i podziemnymi z wysoczyzn oraz poprzez bezpośrednie przesiąkanie wód opadowych. Poza jednostką dolinną, pozostała część Gminy należy do jednostki mało zasobnej ze względu na mało korzystne wykształcenie litologiczne utworów czwartorzędowych.

Położenie najpłytszej wody gruntowej jest podobne w obrębie równiny sandrowej, jak i na wysoczyźnie. Woda występuje tu głębiej niż 2 m, przy czym przeważają obszary z wodą na głębokości 4 m i więcej. Na obszarze terasy rzeki Warty I poziom wód gruntowych zalega na ogół nie głębiej niż 1,5 – 2 m, chociaż zdarza się w pobliżu cieków zaleganie płytsze do 1 m lub na pewnych obszarach głębiej niż 2 m.

Specyficzne warunki występują na obszarach zboczowych doliny rzeki Warty, zboczach teras, gdzie wody mają charakter podparty, występują więc ich wypływy na powierzchnię w formie źródeł i wysięków. Tutaj też, jak i niekiedy w obrębie terasy, wody I poziomu mają często zwierciadło napięte, podczas gdy z reguły w podłożu przepuszczalnym wody I poziomu charakteryzują się swobodnym zwierciadłem. W dolinie, na terasie zalewowej, woda utrzymuje się płytko - od 0 – 1 m.

b) Gleby

Większość obszaru Gminy stanowi wysoczyzna denno-morenowa falista, zbudowana z gliny zwałowej brązowej o dużej miąższości. Pozostałe utwory stanowią piaski pochodzenia wodno-lodowcowego, występujące w rynnach cieków wodnych i rzeki Warty oraz równiny sandrowe, zbudowane z warstwowych piasków z domieszką żwiru. Stopień spiaszczenia glin oraz miejsce występowania piasków jako materiału glebotwórczego jest nierównomierne na terenie Gminy. Na wzniesieniach wytworzyły się gleby pseudobielicowe, brunatne właściwe i brunatne wyługowane, w dolinach i zagłębieniach wysoczyznowych czarne ziemie, natomiast w rynnach gleby bagienne, torfy i gleby murszowo – mineralne zajęte głównie przez użytki zielone:

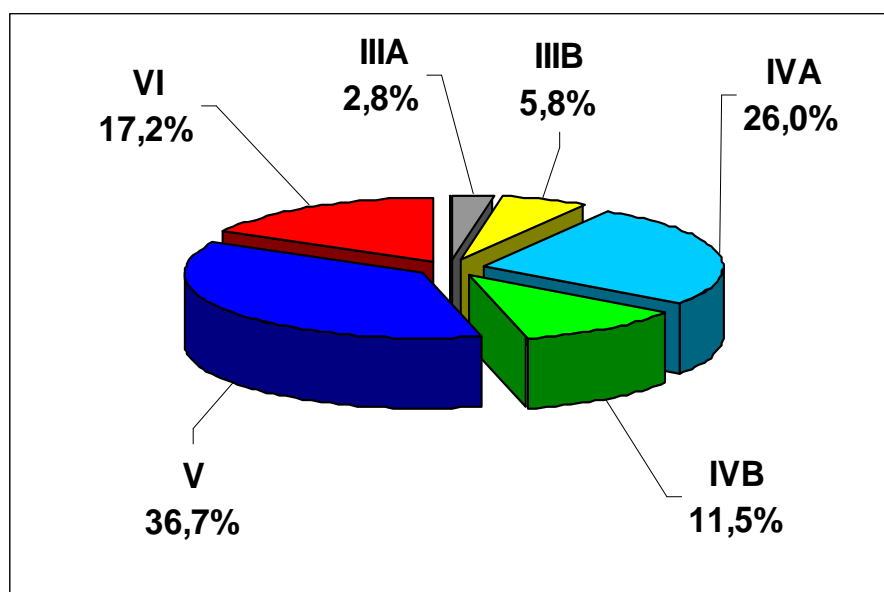
Poszczególne rodzaje gleb w Gminie zaliczono do następujących kompleksów:

- II kompleksu (pszennego dobrego) - najlepsze gleby pseudobielicowe, najlepsze gleby brunatne wyługowane oraz część gleb czarnych ziem właściwych i czarnych ziem zdegradowanych, zmeliorowanych, o właściwych stosunkach wodnych,
- IV kompleksu (żytnio ziemniaczanego bardzo dobrego) - gleby pseudobielicowe oraz część gleb czarnych ziem właściwych i czarnych ziem zdegradowanych,
- VII kompleksu (żytnio łubinowego) - gleby brunatne wyługowane,
- VIII kompleksu (zbożowo-pastewnego) – gleby wytworzone z gliny zwałowej, położone przeważnie w niekorzystnych warunkach przyrodniczych,

- IX kompleksu (zbożowo-pastewnego słabego) – gleby utworzone z piasków słabogliniastych całkowitych lub zalegających na innym podłożu. Część gleb położonych w dolinie Warty zaliczono do mad piaszczystych. Wartość produkcyjna tych gleb jest bardzo mała; są one utworzone z piasków słabogliniastych pylastych całkowitych lub podścielonych piaskiem luźnym. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym użytkowanie tych gleb są wylewy rzeki Warty.

Bonitacyjnie gleby stanowiących grunty orne Gminy Czerwonak są dość zróżnicowane, choć należą do klas gleb o gorszej jakości.

Wykres 2.3. Bonitacja gleb gruntów ornych Gminy Czerwonak w 2007 roku

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Z wykresu wynika, że ogólnie Gmina posiada niekorzystne warunki gospodarowania. Brak w ogóle gruntów klas I i II, grunty III klasy zajmują niespełna 9%, a klasy IV niecałe 40% ogólnej powierzchni.

c) Klimat lokalny

Klimat na terenie będącym przedmiotem opracowania jest umiarkowany. Charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych, związanych z globalną cyrkulacją mas powietrza, napływającego znad Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Występują tu mniejsze od przeciętnych w Polsce amplitudy temperatur, wiosny i lata są ciepłe i wczesne, a zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną. Zmienność urzeźbienia, sąsiedztwo rzeki Warty różnicują warunki klimatu lokalnego. Szczególnie wyraźny jest wpływ dużych form wklęsłych oraz powierzchni wodnych, duże różnice występują pomiędzy terenami o różnej ekspozycji zboczy oraz terenami pokrytymi roślinnością a niezadrzewionymi.

Wyniesione obszary wysoczyznowe, sandrowe łagodnie nachylone zbocza doliny charakteryzują się dobrym nasłonecznieniem i przewietrzeniem. Doliny są drogami spływu mas wychłodzonego powietrza, obszarami stagnacji tych mas, inwersji temperatur, częstych mgieł, a jednocześnie ciągi dolinne stanowią główne kierunki napowietrzania terenu.

d) Szata roślinna

Niewątpliwym bogactwem krajobrazu Gminy Czerwonak są lasy. Użytki leśne i grunty zadrzewione zajmują 41,3% jej powierzchni. Pod względem wiekowym lasy są zróżnicowane. Znaczny obszar zajmują drzewostany starsze (powyżej 40 lat) o siedliskach odpornych, w pełni przydatnych dla rekreacji. Pod względem gatunkowym występują lasy sosnowe i prawie wszystkie gatunki krajowych drzew liściastych. W niektórych partiach występują wiekowe dęby o obwodzie przeszło 4 m.

Urok lasów, na przykład Dziewiczej Góry, polega w dużej mierze na obecności różnorodnych gatunków roślin, zwierząt leśnych, łąkowych i stepowych, jakie bardzo rzadko spotyka się w sąsiedztwie wielkiego miasta. Z reliktyw przeszłości pozostały tu piękne stare dęby, lasy mieszane o typie świetlistej dąbrowy, olszyny na terenach podmokłych, grądy w wąwozach. Oprócz zwartych kompleksów leśnych, na terenie Gminy występują mniejsze grupy zadrzewień, parki wiejskie podworskie oraz ciekawe aleje drzew.

e) Surowce mineralne

Obecnie na terenie Gminy, we wsiach Owińska i Promnice, firma „KRUSZGEO” zakończyła prace związane z wydobyciem kruszywa naturalnego (piaski i żwiry). We wsi Owińska wydobywano kruszywo naturalne na powierzchni około 73 ha. Wyrobiska zostały zrehabilitowane, w wyniku czego powstało 5 zbiorników wodnych o powierzchni lustra wody około 31 ha. Jedne ze zbiorników o powierzchni około 12 ha został zarybiony.

Tereny zrehabilitowane są przeznaczone pod usługi turystyczne i eksploatację powierzchniową. We wsi Promnice, kruszywo było wydobywane przez dwie firmy: „KRUSZ-TRANS” oraz KRUSZGEO. Firma KRUSZ-TRANS wydobywała kruszywo naturalne na powierzchni 9,5 ha. Wyrobisko pożwirowe wymaga wykonania prac rekultywacyjnych. Firma KRUSZGEO eksploatowała kruszywo naturalne ze złoża „Złotoryjsko”, które to złożo obejmowała grunty położone we wsiach Promnice i Bolechowo (Gmina Czerwonak) oraz grunty na terenie sąsiedniej Gminy Murowana Goślina. W Bolechowie, z części gruntów przeznaczonych pod wydobycie kopalin naturalnych (cała powierzchnia 33 ha) wydobyto kruszywo, w wyniku czego, zgodnie z kierunkiem rekultywacji, powstał jeden zbiornik wodny, natomiast pozostała część wyrobiska na terenie Bolechowa i Promnic wymaga rekultywacji. W najbliższym czasie nastąpi dalsze wydobycie kopalin z pozostałych gruntów położonych na terenie złoża Złotoryjsko.

Torf i gytia, udokumentowane w rejonie Mielna, nie są na razie eksploatowane. Mogą one znaleźć zastosowanie w rolnictwie. Inne torfowiska na terenie Gminy nie zostały jeszcze udokumentowane. Występujące w dolinie rzeki Warty łąki poznańskie nie rokują dużych możliwości perspektywicznych jako surowiec dla potrzeb ceramiki budowlanej.

2.3. Turystyka

W miejscowości Owińska znajduje się **Punkt Informacji Turystycznej**. Jest to miejsce, gdzie można nie tylko "zasięgnąć języka" na temat atrakcji gminy Czerwonak i Puszczy Zielonki, zakupić mapy, przewodniki, ale także skorzystać z usługi ksero i bezpłatnej toalety. **Punkt Informacji Turystycznej w Owińskich** zlokalizowany jest w północnej bramie pałacu von Treskow przy ul. Bydgoskiej.

Na terenie Gminy nie brakuje miejsc godnych odwiedzenia. Bezpośrednie sąsiedztwo Puszczy Zielonki stwarza okazję do wycieczek.

Do najciekawszych miejsc należy niewątpliwie Dziewicza Góra, wznosząca się na 143 m n.p.m. Jest ona jednym z najwyższych wzniesień środkowo-poznańskiej moreny czołowej, powstałej w skutek ostatniego zlodowacenia. W jej okolicach można spotkać rzadkie okazy roślinności leśnej, takiej jak dzwoniecznik wonny, pełnik europejski, wawrzynek wilczełyko, tujowiec. Lasy w tej okolicy stanowią schronienie dla wielu zwierząt.

Miejscowości położone na terenie Gminy stanowią doskonały punkt początkowy tras wycieczkowych przez Puszcę Zielonkę. Miejsca, w których najlepiej zacząć wędrówkę, to Czerwonak, Owińska, Kicin i Miękowo. To stąd wychodzą szlaki w kierunku Dziewiczej Góry - najwyższego wzniesienia Puszczy.

Ścieżka "Dziewicza Góra"

Atrakcją Dziewiczej Góry jest ścieżka przyrodniczo-leśna "Dziewicza Góra", biegnąca wokół jej wierzchołka. Utworzona w 1999 roku przez Nadleśnictwo Czerwonak, ścieżka składa się z 15 oznakowanych przystanków, prezentujących różnorodność ekosystemu leśnego oraz charakter pracy leśników. Długość przygotowanej trasy to odpowiednio 3 km - pętla krótsza i 5,5 km - pętla dłuższa. Jednym z ciekawszych punktów jest przystanek XIII - leśna klasa im. Augusta Cieszkowskiego, utworzona w sąsiedztwie leśniczówki Annowo. Jest to specjalnie przygotowane miejsce do prowadzenia zajęć lekcyjnych w leśnej scenerii. Wśród wiekowego, pomnikowego drzewostanu rozstawione są drewniane stoły i ławki dla około 40 osób oraz tablice z informacjami na temat roślin i zwierząt, zamieszkujących te tereny.

Na amatorów wędkowania czekają zbiorniki poźwirowe niedaleko Owińsk. W corocznie zarybianych zbiornikach żyją m.in. karpie, amury, szczupaki, węgorze i leszcze. Zrekultywowane i zalane wodą wyrobiska, a także tereny wokół nich, są również doskonałym miejscem na sobotnio-niedzielny wypoczynek. Można tu zorganizować rodzinny piknik, ognisko albo spróbować swoich sił na prostych urządzeniach gimnastycznych, rozstawionych na ścieżce spacerowej, biegnącej wokół zbiornika.

Turyści mogą korzystać z oznakowanych szlaków pieszych:

Szlak czerwony

Czerwonak (0,0 km) - Dziewicza Góra (3,4 km) - Okoniec (13,9 km) - Skoki (35,6 km)

To najpopularniejsze dojście na wierzchołek Dziewiczej Góry. Szlak w przeważającej części biegnie zalesionym terenem Puszczy Zielonki.

Szlak niebieski

Dziewicza Góra (0,0 km) - Leśniczówka Annowo - Owińska (4,8 km) - Ludwikowo (12,7 km) - Tuczo (17,3 km).

Turyści podążający tym szlakiem mogą połączyć aktywny wypoczynek na łonie natury z oglądaniem zabytków. W okolicach Annowa warto zobaczyć leśniczówkę z poł. XIX w. W samym Annowie zachowały się zabudowania folwarczne z końca XIX i pocz. XX w. Następnym interesującym przystankiem na szlaku jest miejscowość Owińska z pocysterskimi zabytkami, pałacem von Tresków i pomnikowym dębem Bartkiem. Dalsza część szlaku biegnie przez Puszcę Zielonkę do jezior w okolicach Tucza i dalej do Zielonki. Po drodze obejrzeć można jeszcze Ludwikowo, niewielką osadę z zabudowaniami z przełomu XIX i XX w.

Szlak żółty

Dziewicza Góra (0,0 km) - Kicin (2,3 km) - Wierzenica (5,2 km) - Kobylnica (9,9 km)

Szlak prowadzi przez urozmaicone krajobrazowe okolice: lasy, pola i łąki. Po zejściu z Dziewiczej Góry turyści docierają do Kicina, niewielkiej wsi, leżącej na skraju Puszczy Zielonki. Atrakcją tej miejscowości jest stary drewniany kościółek pw. Św. Józefa oraz unikalne przykłady budownictwa z głazów narzutowych. Kolejny drewniany kościółek zobaczyć można w Wierzenicy, która jest następnym przystankiem na szlaku.

Szlak czarny

Ludwikowo (0,0 km) - Mielno (2,1 km) - Dziewicza Góra (7,0 km)

Szlak zaczyna się w Ludwikowie, najmniejszej miejscowości na terenie gminy Czerwonak, złożonej z kilku domostw i zamieszkaney przez 11 osób. Następnie biegnie skrajem Puszczy Zielonki do Mielna, niedużej osady założonej jako folwark w XIX w. Do dziś zachował się tam spichlerz i zabudowania z przełomu XIX/XX w. Ostatnią miejscowością, którą można odwiedzić, zanim szlak wejdzie w zalesiony teren Parku Krajobrazowego, są Kliny. W tej dawnej osadzie olęderskiej obejrzeć można domy z początku XX w. oraz pozostałości ewangelickiego cmentarza z XIX w.

Szlaki rowerowe

Sieć szlaków rowerowych w Puszczy Zielonce i okolicy liczy łącznie 224 kilometry. Trasy szlaków mają kształt koła rowerowego i składają się z dwóch pierścieni: większego i mniejszego oraz łączących je ośmiu krótszych szlaków. Przez teren Gminy przebiega część dużego pierścienia rowerowego: trasa Czerwonak - Maruszka - Dąbrówka Kościelna - leśnictwo w Długiej Goślinie oraz szlak łącznikowy R-1: Owińska - Mielno - Wierzonka - Gruszczyń.

Zwolennicy jazdy konnej znajdą na terenie Gminy dogodne warunki do uprawiania tego sportu. Amatorzy dwóch kółek mogą sprawdzić swoje umiejętności na urozmaiconym terenie wokół Dziewiczej Góry. Niewątpliwą atrakcją dla wędkarzy stanowią tereny wyrobisk poźwirowych w Owińskach, słynące z rekordowych połowów. Aktywną działalność prowadzi tutaj stowarzyszenie wędkarzy pod nazwą Stowarzyszenie Rozwoju Rekreacji i Ochrony Środowiska.

Szlak Cysterski

Przez teren Gminy przebiega historyczny, znany w Europie, Szlak Cysterski, a właściwie jego północno-wielkopolski odcinek. Cysterski Szlak Rowerowy przebiega przez gminy tworzące Związek Międzygminny Puszcza Zielonka (Czerwonak, Kiszkowo, Murowana Goślina, Skoki i Swarzędz), a także przez miasto Poznań oraz gminy powiatu wągrowieckiego. Przedstawia najciekawsze obiekty Zakonu Cystersów, który właśnie na wielkopolskiej ziemi – w Łeknie koło Wągrowca miał swoją najstarszą fundację klasztorną. Natomiast w Owińskach siedzibę miały Siostry Cysterki.

Po działalności zakonnej zachowały się nie tylko wysokiej rangi obiekty zabytkowe, ale i trwale wpisane w krajobraz elementy przyrodnicze. Dlatego też szlak prowadzi również przez tereny chronione (park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, rezerваты przyrody), tereny nadjeziorne oraz doliny rzeczne.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne¹

Gmina Czerwonak należy do najbardziej zurbanizowanych gmin w Wielkopolsce, o bardzo dużej gęstości zaludnienia. Przyczyną tego był rozwój osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych, budowanych jako zaplecze sypialniane dla miasta Poznania. System osadniczy Gminy składa się z 13 wsi i trzech osiedli. Czerwonak stanowi ośrodek obsługujący Gminę, choć nie wyróżnia się

¹ Opis, dotyczący ogólnego zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań ochrony środowiska zaczerpnięto ze Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonak.

specjalnie ani wielkością, ani sposobem zagospodarowania. Na terenie wsi Czerwonak zlokalizowano większość usług o charakterze gminnym (administracja). Znaczna liczba mieszkańców zamieszkuje wielorodzinne osiedle mieszkaniowe w Koziegłowach, charakteryzujące się ciekawą kompozycją urbanistyczną. Niestety osiedle to nie zostało zrealizowane do końca zgodnie z projektami i nie cechuje się w związku z tym atrakcyjnym wizerunkiem przestrzennym.

Po wprowadzeniu reformy ustrojowej na przełomie lat 80–90 tych, nowe władze samorządowe odstąpiły od dalszej realizacji wielkich osiedli mieszkaniowych. Opracowany już w nowych warunkach plan ogólny zagospodarowania przestrzennego ustalał rozwój już raczej ekstensywnych form zarówno budownictwa mieszkaniowego, jak i działalności gospodarczej. W miejscowości Czerwonak zaproponowano wiele nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, o charakterze raczej ekstensywnym z dużym udziałem zieleni. Tereny dla funkcji gospodarczych, ale także dla funkcji mieszkaniowo-gospodarczych, zlokalizowano w północnej części Gminy. W środkowej i środkowo-wschodniej części planowano tereny pod rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

Powojenny rozwój przestrzenny, zwłaszcza w południowej części Gminy, nie był kierowany troską o wizerunek przestrzenny jednostek osadniczych. Zarówno Koziegłowy, Czerwonak, jak i zainwestowane tereny wzdłuż ulicy Gdyńskiej aż po Owińska nie cechują się wysokimi walorami przestrzennymi. Zainwestowanie towarzyszące ul. Gdyńskiej (przemysłowe, usługowe) ma charakter często chaotyczny. Zainwestowanie w dolinie rzeki Warty obiektami infrastruktury technicznej i przemysłowymi stwarza zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i niekorzystnie kształtuje krajobraz doliny.

Jedynym atrakcyjnym stykiem z rzeką jest wieś Owińska, charakteryzująca się ciekawym układem przestrzennym i unikalnymi zabytkami architektonicznymi. Wieś predestynowana jest do rozwoju funkcji turystycznych i ewentualnie budownictwa rezydencjonalnego. Wieś Owińska może stać się „bramą” z rzeki do Gminy oraz z aglomeracji poznańskiej do Puszczy Zielonki. W związku z tym konieczna jest ochrona układu przestrzennego zespołu urbanistycznego i troska w jego racjonalnym rozwoju.

Interesujący układ przestrzenny stanowi także wieś Kicin, ciesząca się zainteresowaniem inwestorów, chcących w atrakcyjnym krajobrazie lokalizować swoje domostwa. Wieś ta w dotychczasowych planach miała spełniać swoje dotychczasowe, rolnicze funkcje. Ze względu na istniejące uwarunkowania, dogodne położenie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną i dogodne możliwości jej uzupełnienia, wieś ta jest predestynowana do rozwoju funkcji mieszkaniowych, w tym dla budownictwa zorganizowanego (deweloperskiego).

2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska

Podstawowe elementy systemu przyrodniczego Gminy to dolina Warty, kompleksy leśne (głównie Puszczy Zielonki), doliny jezior, cieków, obszary rolne i zurbanizowane.

Dla właściwego funkcjonowania i zachowania równowagi środowiska najważniejszą rolę pełnią wszystkie powierzchnie naturalne - środowiskotwórcze, a więc lasy, wody, torfowiska, bagna, łąki, tereny zadrzewione. Pradolina Warty, przebiegająca przez środek Województwa Wielkopolskiego, stanowi główny element regionalnego systemu przyrodniczego jako oś ekologiczna. Ochrona przyrody winna polegać przede wszystkim na przywróceniu czystości wód rzeki, utrzymaniu trwałości ekosystemów łąkowych, zachowaniu starorzeczy oraz trzcinowisk jako miejsc lęgowych bogatej populacji ptaków wodno-błotnych.

Należy zwiększyć też powierzchnię wód otwartych – poprzez retencjonowanie wód na małych ciekach oraz budowę stawów rybnych.

Niezwykle znaczenie mają też zadrzewienia przydrożne i śródpolne. Na terenach rolniczych pełnią one rolę wiatrochronną, wodochronną, sanitarną, krajobrazową oraz są schronieniem dla wielu gatunków ptaków i owadów. Wprowadzanie różnorodności krajobrazowej na terenach rolniczych, a więc zwiększania powierzchni łąk, zadrzewień, wód otwartych, nadaje im charakter krajobrazu wypoczynkowego. Wobec rekreacyjnej funkcji Gminy i tworzenia ośrodków obsługi ruchu turystyczno-wypoczynkowego na bazie istniejących wsi, problem ten jest tym samym jeszcze ważniejszy.

W "Studium..." postuluje się utrzymanie zadrzewień, łąk, oczek wodnych oraz zwiększenie ich powierzchni, szczególnie uzupełnienie zadrzewień. W pierwszej kolejności należy wykorzystać środowiskotwórczą rolę dolin rzecznych, tam bowiem kształtować można zielen najłatwiejszą w eksploatacji i odporną na degradację.

Zalecenia w zakresie gospodarowania w obrębie systemu przyrodniczego Gminy Czerwonak:

- Ochrona dolinnych korytarzy ekologicznych przed zabudową i inwestycjami liniowymi, przecinającymi korytarze w poprzek,
- Wprowadzenie kępowych nasadzeń o charakterze remiz; proponuje się wprowadzenie następujących gatunków drzew i krzewów: obszary bardziej uwilgotnione - wierzba, topola, olsza czarna, jesion, dąb, obszary bardziej suche - głóg jedno- i dwuszyjkowy, brzoza brodawkowata, tarnina, dzika róża, pola grusza, dziki bez czarny,
- Wprowadzenie obudowy biologicznej jezior śródpolnych,
- Utrzymanie ciągłości węzła ekologicznego z korytarzami ekologicznymi.

Zalecenia w zakresie gospodarowania zasobami przyrodniczymi Gminy Czerwonak:

- Promowanie i wspomaganie tworzenia gospodarstw ekologicznych,
- Pełna ochrona wód przed zanieczyszczeniem i likwidacją małych zbiorników i oczek wodnych,
- Ochrona wód powierzchniowych przed dopływem biogenów (pełna sanitacja obiektów i miejscowości, szczególnie rekreacyjnych),
- Ochrona zadrzewień śródpolnych.

W celu maksymalnego ograniczenia strat gruntów, zadrzewienia należy sadzić na obrzeżach pól i na granicach parcel wzdłuż ich dłuższego boku. Gęstość sieci zadrzewień określają takie czynniki, jak: dominujący kierunek wiatrów, ukształtowanie terenu oraz wysokość zadrzewień. Należy mieć na uwadze biologiczną wartość zadrzewień i jej znaczenie dla równowagi ekologicznej danej strefy. W przypadku użytkowania wszystkich gruntów, celowe jest przeznaczenie niewielkiej ich części pod zadrzewienia, wzbogacając sieć istniejących zadrzewień i stwarzając podstawy dla tworzenia nowej sieci. Wpłynie to dodatnio na różnorodność biologiczną siedlisk w okolicy zamieszkania.

Do zadań priorytetowych w zakresie ochrony środowiska powinno należeć:

- Opracowanie i wdrażanie programu odtworzenia sieci zadrzewień śródpolnych,
- Opracowanie i systematyczne wdrażanie programu gospodarki ściekowej dla całej Gminy,
- Opracowanie i systematyczne wdrażanie programu gazyfikacji dla Gminy,

- Opracowanie koncepcji rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie, niepowodujących kolizji w środowisku.

Do zadań realizowanych w dalszej perspektywie powinno należeć:

- Utrwalanie funkcji wyznaczonych w obrębie systemu przyrodniczego Gminy kategorii ochronnych: korytarzy, łączników i węzłów ekologicznych,
- Wdrożenie koncepcji rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie.

Ocena warunków środowiska przyrodniczego dla zainwestowania

Przeprowadzona szczegółowa analiza środowiska przyrodniczego Gminy Czerwonak pozwoliła ocenić przydatność poszczególnych obszarów dla różnych form zagospodarowania. Wynikają z niej następujące postulaty:

- 1) Dolinę rzeki Warty jako dominującą w Gminie formę krajobrazu należy potraktować z dużą pieczołowitością. Z uwagi na jej zróżnicowanie wysokościowe, ekspozycję i nachylenie zboczy, wnioski odniesiono do podziału szczegółowego doliny. Terasę zalewową doliny rzeki Warty położoną najniżej, tj. około 60 m n.p.m., należy w miarę możliwości pozostawić w formie naturalnego krajobrazu łąkowego, względnie przystosowanego dla rekreacji spacerowej po wyznaczonych trasach. Naturalna zieleń łąkowa pełni jednocześnie funkcje retencyjne wód powodziowych.
- 2) Doliny nie należy przegradzać nasypami ziemnymi, gdyż jest ona naturalną drogą spływu powietrza z południa na północ. Należy dbać o właściwą pielęgnację starorzeczy i odnóg rzeki dla utrzymania równowagi hydrologicznej systemu wodnego. Zakaz wszelkiej zabudowy.
- 3) Wyższe stopnie doliny – tereny przedstawiają zróżnicowany stopień przydatności dla zabudowy. Są to tereny z reguły płytszego zalegania wody gruntowej, zwiększonej wilgotności powietrza. Należy, więc ograniczyć zabudowę mieszkaniową, dopuszcza się przemysł nieuciążliwy dla środowiska z dużą ilością zieleni niższej, pozwalającą na naturalną wentylację wzdłuż doliny.
- 4) Skarpa doliny na południu bardziej stroma, na północ bardziej połoga, wymaga specjalnego potraktowania. Ze względu na atrakcyjną wystawę zachodnią zbocza doliny, dopuszcza się pojedyncze obiekty zabudowy mieszkaniowej, wkomponowane w zbocze. Zbocza o dobrych glebach należy zachować dla upraw użytkowych plantacji jagód, leszczyny. W celu przeciwdziałania erozji zbocza nierolne należy obsadzać zielenią krzewiastą, ciernistą.
- 5) Spod zabudowy należy wykluczyć wykształcone i atrakcyjne w terenie dolinki dopływów o warunkach gruntowo-wodnych i klimatycznych niekorzystnych. Winny być one utrzymane jako „zielone szwy” między terenami zabudowanymi i jednocześnie korytarzami, łączącymi Puszcę Zielonkę z doliną Warty.
- 6) Na całym obszarze wysoczyzny oraz równiny sandrowej istnieją korzystne warunki dla zabudowy. Szczególną wartość dla zabudowy mieszkaniowej mają piaszczyste sandry o zdrowym, przepuszczalnym podłożu z kompleksami leśnymi na zapleczu.
- 7) Kompleks wzgórz morenowych, niezwykle urozmaiconych krajobrazowo, z kulminacją Dziewicza Góra, stanowi trzon parku krajobrazowego. Są to tereny w przewadze zalesione, do bezwzględного utrzymania i specjalnych działań pielęgnacyjnych.

Osobno przeprowadzono analizę zwartej zieleni leśnej, występującej w dużym procencie na terenie Gminy. Na podstawie właściwości siedlisk dokonano podziału lasów na siedliska korzystne dla pełnego wykorzystania rekreacyjnego. Są to bory i lasy mieszane, świeże, o dużej odporności na użytkowanie. Siedliska wilgotne, olsy, nadają się raczej na spacer po wyznaczonych szlakach. Są to raczej fitocenozy średnioodporne, o dużym zacienieniu, wilgotności powietrza i bujnej roślinności podszytowej.

Specjalną ochroną winne być otoczone młodniki do 20 lat, wyłączone z bezpośredniej penetracji. Specjalnego potraktowania wymagają lasy ochronne, wyznaczone przez służbę leśną; są to niewielkie kompleksy lasów pełniące dodatkowe funkcje retencyjne przy zbiornikach wodnych.

Zasady ochrony i kształtowania środowiska geograficznego Gminy

Zagospodarowanie przestrzenne obszarów, respektujące walory i zasoby środowiska, wymaga określenia zasad jego kształtowania. Ma to szczególne znaczenie w praktyce realizacyjnej. Konieczne jest określenie obszarów nienaruszalnych dla środowisk, wymagających szczególnych form zagospodarowania oraz terenów świadomie przekształcanych, jednak bezkolizyjnie w stosunku do środowiska.

Obszar Gminy podmiejskiej – Czerwonak przedstawia w projekcie różnorodność użytkowania, tereny przemysłowe, mieszkaniowe, wypoczynkowe oraz intensywnego użytkowania rolniczego. Dla tak zróżnicowanego projektu zagospodarowania, poza wyborem odpowiednich terenów dla poszczególnych funkcji, ważne jest przestrzeganie realizacji przez inwestorów tak, aby sąsiadujące obiekty nie kolidowały ze sobą i ze środowiskiem.

Z wytycznych generalnych w stosunku do wszystkich użytkowników, a przede wszystkim w stosunku do przemysłu i rolnictwa jest to, że gmina Czerwonak w całości położona jest w strefie chronionego krajobrazu. Oznacza to podporządkowanie się wymogom ochrony środowiska. Te wymagania powinny być egzekwowane od obiektów istniejących, a także narzucone dla przyszłych inwestorów. Z tym faktem wiąże się jednocześnie konieczność wprowadzenia zakazu wszelkich lokalizacji uciążliwych, m.in. ferm bezściółkowego tuczu zwierząt, nawożenia gnojowicą, itp. Z uwagi na atrakcyjność krajobrazu przełomowej doliny Warty, wzgórz morenowych, pagórków odosobnionych – konieczne jest wprowadzenie zakazu wszelkich prac makroniwelacyjnych, dla ochrony tych naturalnych cech morfologicznych.

W pierwszym rzędzie wyróżniono komponenty środowiska, które są jego najwyższą wartością. Do nich należą:

- Kompleksy leśne,
- Gleby najwyższych klas bonitacyjnych,
- Kompleksy zespołów łąkowych trwale użytkowanych,
- Wody powierzchniowe,
- Udokumentowane zasoby kruszywa naturalnego,
- Ujęcie wód pitnych wgłębnymi,
- Zasobny obszar wodonośny w dolinie rzeki Warty,
- Dominanty rzeźby terenu.

Do tej grupy komponentów, lecz chronionych odrębnymi przepisami, należą także:

- Zabytkowe parki wiejskie,
- Pomniki przyrody, stanowiska rezerwatowe roślin,

- Lasy ochronne grupy I.

Następną grupę zagadnień stanowią propozycje świadomego działania w celu właściwego użytkowania, zgodnie z naturalnymi właściwościami, względnie wzbogacone środowiska już zubożałego na skutek niewłaściwej działalności człowieka. Dotyczy to głównie rzeźby terenu, zieleni, gleb, wód oraz całości krajobrazu jako tego zewnętrznego przejawu stanu środowiska przyrodniczego.

W wyniku „zderzenia” nowego programu zagospodarowania z istniejącym środowiskiem mogą wystąpić ewentualne kolizje. W celu ich uniknięcia, względnie zminimalizowania, konieczne jest narzucenie obostrzeń w stosunku do takich obiektów jak: wysypiska, oczyszczalnie, nowe zakłady przemysłowe, trasy komunikacyjne, itp.

2.4.2. Infrastruktura techniczna

a) Drogi

W układzie drogowym Gminy funkcjonuje 3-stopniowa hierarchia dróg:

- Wojewódzkie – długość 13,7 km (droga utwardzona),
- Powiatowe – długość 31,6 km, w tym 22,3 km drogi utwardzonej,
- Gminne – długość 120 km, w tym 37,3 km drogi utwardzonej.

Najważniejsze drogi w Gminie stanowią:

- Wojewódzka Poznań – Wągrowiec nr 196,
- Powiatowa Poznań – Bolechowo nr 2406P,
- Powiatowa Poznań – Wierzonka nr 2407P,
- Powiatowa Swarzędz – Tuczno nr 2408P,
- Powiatowa Owińska – Bolechowo nr 2433P,
- Powiatowa Owińska – Mielno nr 2434P,
- Powiatowa Czerwonak – Wierzenia nr 2449P.

Na utrzymanie dróg, głównie lokalnych, Gmina przeznacza z roku na rok coraz więcej środków, o czym świadczą poniższe dane:

- W 1999 r. – 271,4 tys. zł,
- W 2000 r. – 386 tys. zł,
- W 2001 r. – 374,7 tys. zł,
- W 2002 r. – 503 tys. zł,
- W 2003 r. – 567 tys. zł,
- W 2004 r. – 580,9 tys. zł,
- W 2005 r. – 786,2 tys. zł,
- W 2006 r. – 900,1 tys. zł.
- W 2007 r.- 1.100,5 tys. zł.

b) Komunikacja kolejowa i drogowa

Przez obszar Gminy przebiega jednotorowa linia kolejowa Poznań Wschód – Wągrowiec - Bydgoszcz. Obecnie na trasie jest 8 połączeń na dobę z Poznania do Wągrowca, w tym 3 autobusy szynowe i 5 pociągów. Trasa zapewnia połączenia kolejowe między miastami i gminami: Poznań, Czerwonak, Murowana Goślina, Skoki, Wągrowiec. Na obszarze Gminy znajdują się stacje kolejowe: Karolin, Czerwonak, Owińska, Bolechowo.

Transport publiczny realizowany jest w oparciu o istniejącą od 1991 roku własną, gminną komunikację autobusową. Obsługiwana jest ona przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe TRANSKOM sp. z o.o z siedzibą w Koziegłowach, w której udziały Gminy wynoszą 51%, a Skarb Państwa 49%. Spółka posiada zezwolenia na wykonywanie przewozów w ramach regularnej komunikacji autobusowej na terenie Gminy Czerwonak, w Poznaniu oraz na trasie do Tuczna na terenie Gminy Pobiedziska. Realizuje także przewozy pasażerskie na obszarze całego kraju, jak również przewozy dzieci do szkół oraz osób niepełnosprawnych do ośrodków rehabilitacyjnych i miejsc pracy.

Bieżąca działalność spółki finansowana jest z dopłat Gminy za wykonane wozokilometry, z przychodów ze sprzedaży biletów, z opłat reklamowych oraz z dopłat do biletów ulgowych z Urzędu Marszałkowskiego.

TRANSKOM obsługuje aktualnie 5 linii komunikacyjnych (10; 12; 21; 23 oraz PT) łączących Gminę z Poznaniem (Śródką i Piątkowem). Codziennie na trasę wyjeżdża 8 autobusów przewożących ok. 4,5 tys. pasażerów. Do obsługi linii niezbędnych jest 8 autobusów wykonujących średnio miesięcznie 68 tys kilometrów.

W ostatnich latach bardzo odnowiono tabor, który aktualnie składa się z 15 pojazdów w tym z niskopodłogowych: Neoplanów K4016 (12 metrów – 3 szt.) oraz K4016 (10 m – 1 szt.), Solarisów Urbino 12 (12 m - 3 szt.) oraz Solarisów Urbino 10 (10 m – 3 szt.). Są to autobusy dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakupiony w lutym 2008 r. najnowszy Solaris Urbino 12 spełnia normę spalin EURO IV, wyposażony jest w pełen monitoring oraz klimatyzowaną kabinę kierowcy.

Uzupełnieniem dla komunikacji gminnej jest komunikacja PKS, prywatni przewoźnicy i od czerwca 2004 roku - linia 111.

c) Gospodarka komunalna

W Gminie nie ma samodzielnych jednostek gospodarki komunalnej – za całość spraw komunalnych odpowiada bezpośrednio Urząd Gminy.

Realizacją usług wodno-kanalizacyjnych na terenie Gminy zajmują się dwie firmy z Poznania – AQUANET i Przedsiębiorstwo Inżynieryjno-Budowlane Meliopoz. AQUANET obsługuje teren Koziegłów oraz niewielkiej części Czerwonaka, natomiast Meliopoz – pozostałą część Gminy. Fakt obsługiwania Gminy przez dwie firmy powoduje wiele problemów. Ceny Aquanet są znacznie wyższe od cen Meliopozu, co powoduje zróżnicowanie opłat dla gospodarstw domowych i firm. Duże opory społeczne uniemożliwiają wyrównanie ceny do wyższego poziomu, co z kolei powoduje konieczność dotowania Meliopozu z budżetu Gminy.

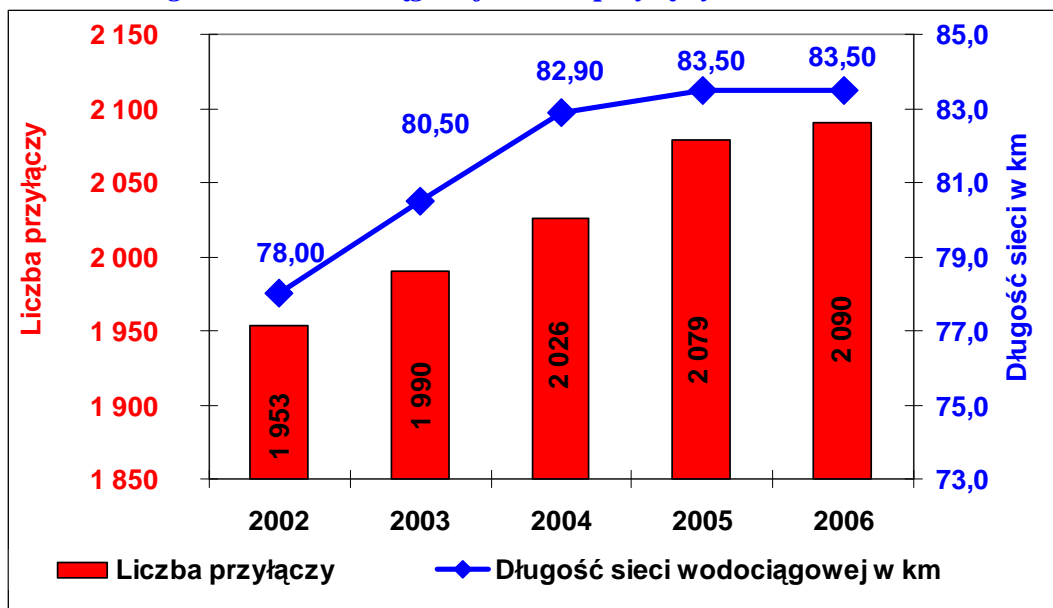
d) Wodociągi

Do sieci wodociągowej podłączonych jest około 99% gospodarstw domowych. Na koniec 2006 roku liczba przyłączy wynosiła 2.090.² Łączna długość sieci wodociągowej w Gminie wynosi 83,50 km.

Rozwój sieci wodociągowej w latach 2002-2006 został przedstawiony na Wykresie 2.4.

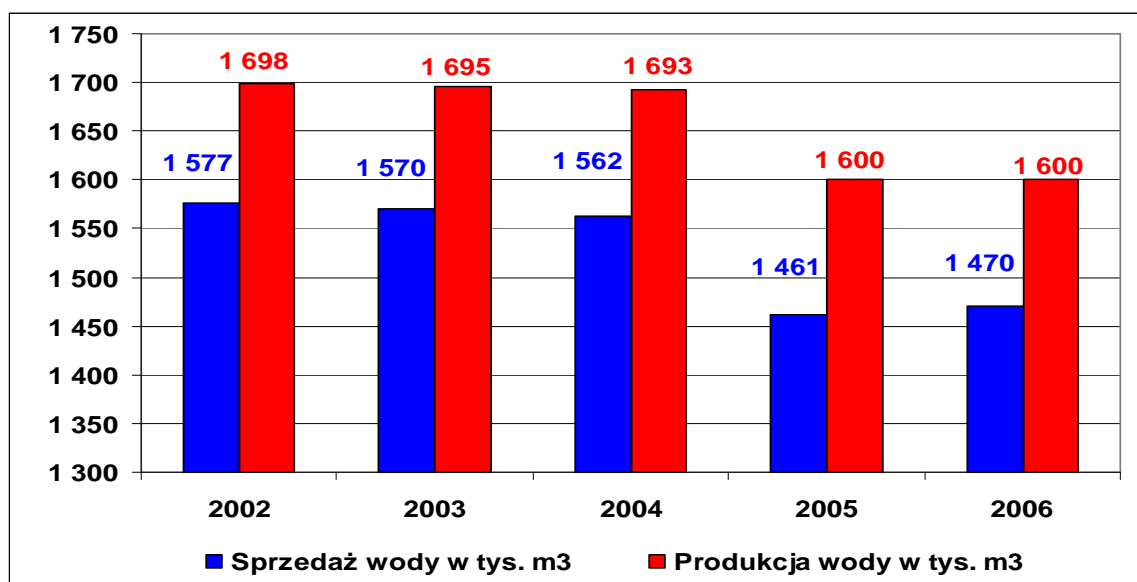
² W chwili sporządzania dokumentu nie były dostępne dane za rok 2007.

Wykres 2.4. Długość sieci wodociągowej i liczba przyłączy w Gminie w latach 2002-2006

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Łączna produkcja wody w latach 2002-2006 spadła z 1.698 tys. m³ do 1.600 tys. m³, czyli o 6%, co skutkowało spadkiem sprzedaży z 1.577 tys. m³ do 1.470 tys. m³, czyli o 6,8%. W formie graficznej powyższe dane zostały przedstawione na Wykresie 2.5.

Wykres 2.5. Produkcja i sprzedaż wody w latach 2002-2006 (tys. m³)

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Stawka opłat za wodę w 2001 roku wynosiła 1,3 zł, w 2005 roku już 2,97 zł za 1 m³. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Czerwonak, podjętą 21 lutego 2008 roku, stawki wody (netto) za 1 m³ w okresie 01.04.2008-31.03.2009 będą kształtować się następująco:

- Gospodarstwa domowe 2,34 zł,
- Przemysł 2,85 zł,

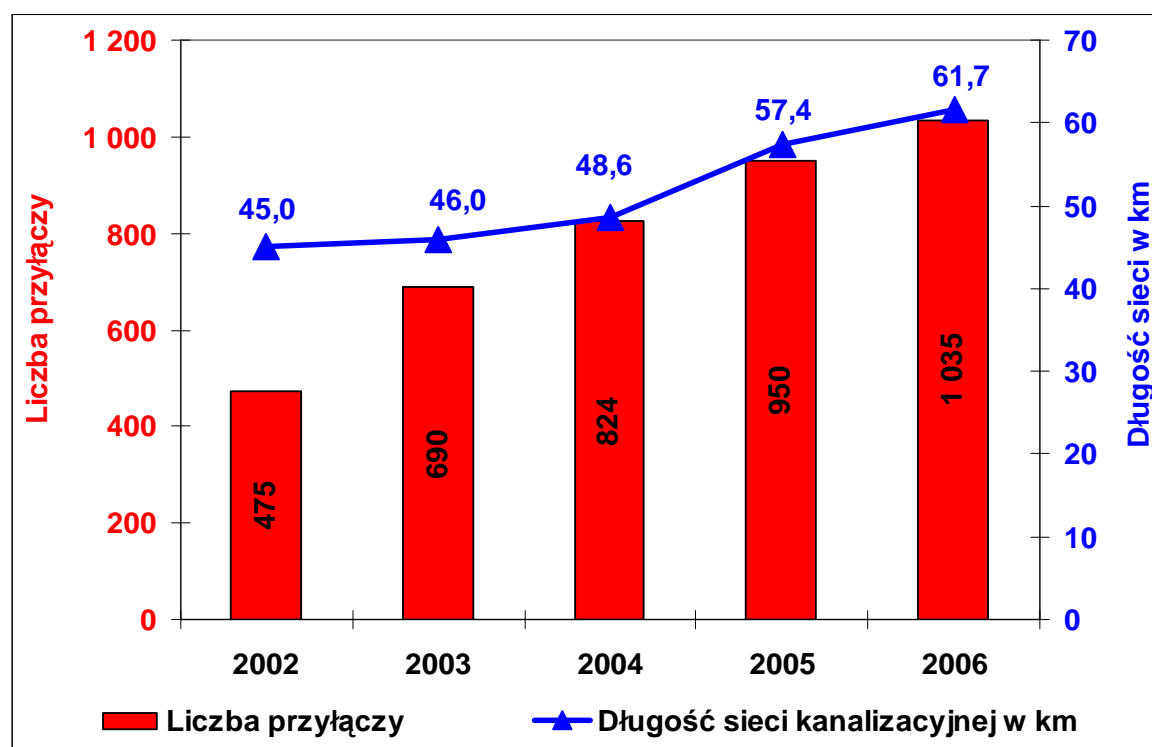
- Pozostali odbiorcy 2,34 zł.

Straty w sieci wodociągowej są relatywnie nieduże i oscylują w granicach 10%. Są one spowodowane płukaniem linii, awariami oraz nielegalnym podłączaniem się do sieci. Remonty na razie nie pochłaniają większych sum pieniędzy.

e) Kanalizacja

Na koniec 2006 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 60% gospodarstw domowych. Długość sieci wynosiła 57 km.³ Rozwój sieci w latach 2002-2006 przedstawiono na Wykresie 2.6.

Wykres 2.6. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Gmina posiada na swoim terenie 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków, do których odprowadza ścieki sanitarne. Na terenie wsi Koziegłowy znajduje się Centralna Oczyszczalnia Ścieków dla miasta Poznania (COŚ), do której są odprowadzane ścieki sanitarne z miasta Poznania, Swarzędza, Koziegłów, a docelowo będą również z Suchego Lasu i Czerwonaka. W północnym krańcu Gminy w Szlachęcinie jest zlokalizowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o docelowej przepustowości 5.600 m³/d. Obecna przepustowość oczyszczalni wynosi 2.500-3.000 m³/d ścieków. Do oczyszczalni tej doprowadzone są ścieki sanitarne miejscowości Owińska i Bolechowo oraz z Murowanej Gośliny i Osiedla Zielone Wzgórza z gminy Murowana Goślina. Siecią kanalizacji sanitarnej objęte są w całości osiedla Karolin i Leśne w Koziegłowach, część ulicy Gdyńskiej oraz częściowo wsie Owińska, Bolechowo i północna część Czerwonaka. Docelowo wszystkie ścieki sanitarne z Czerwonaka winny trafić do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Koziegłowach. Pozostałe wsie w Gminie, a więc Promnice, Trzaskowo, Bolechówko, Potasze, Kicin, Miękowo, Annowo, Kliny, Mielno,

³ W chwili sporządzania dokumentu nie były dostępne dane za rok 2007.

Dębogóra oraz duży fragment Czerwonaka ścieki sanitarne zagospodarowują we własnym zakresie, to znaczy mieszkańcy gromadzą je w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożą do najbliższej oczyszczalni.

f) Gospodarka odpadami stałymi

Gmina posiada własne Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Owińskach, które posiada pozwolenie zintegrowane, co jest dowodem, że gospodarka odpadami prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Składowisko będzie eksploatowane do czasu zapelnienia się wszystkich kwater, co powinno nastąpić w 2009 r.

Po zapelnieniu składowiska rozważane są dwie opcje składowania odpadów, a mianowicie korzystanie ze Składowiska Komunalnego w Suchym Lesie lub wspólna inwestycja z gminami ościennymi, skutkująca powstaniem zakładu utylizacji odpadów. Obecnie aktualizowany jest Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, który będzie miał decydujący wpływ na to, jaka opcja postępowania z odpadami będzie realizowana.

Na terenie Gminy Czerwonak prawie 100% mieszkańców posiada podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych zmieszanych. Prowadzona jest także segregacja odpadów komunalnych.

Na terenie „blokowisk” rozstawiono komplety pojemników do segregacji surowców wtórnych: szkła białego i kolorowego, plastiku i makulatury. W zabudowie jednorodzinnej prowadzona jest segregacja w systemie workowym. Oprócz tego na terenie Gminy działają punkty zbiórki odpadów problemowych, gdzie mieszkańcy mogą oddać stare meble, sprzęt AGD, telewizory itp. W aptekach zbierane są przeterminowane leki, a w szkołach, Urzędzie Gminy i niektórych sklepach baterie. W 2006 i 2007 roku Urząd Gminy wspólnie ze Starostwem Powiatowym zorganizował akcję usuwania azbestu, która była w 70% finansowana przez Gminne, Powiatowe i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Usuwaniami nieczystości ciekłych zajmują się następujące przedsiębiorstwa:

- Wywóz nieczystości płynnych Ireneusz Bączkowski,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bolechowie,
- Woźniak Leszek,
- Zaworska Urszula,
- Wawrzyńkiewicz Barbara,
- Ronitex P.T.H, Ewa Sommerfeld.

Z kolei wywozem odpadów komunalnych zajmują się następujące przedsiębiorstwa:

- Zakład usług różnych – Jolanta Olejniczak,
- Transport ciężarowy Marek Friebe,
- „EKO-ZEN”,
- „REMONDIS SANITECH”,
- „EKO-TOM”,
- „ALTRANS”.

g) Energia elektryczna

Istniejący układ elektroenergetyczny jest wystarczający i nie tworzy ograniczeń lokalizacyjnych ze względu na możliwości zasilania.

h) Zaopatrzenie w gaz

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa podstawowe gazociągi wysokiego ciśnienia: gazociąg relacji Krobia – Piła i gazociąg - obwodnica miasta Poznania. Z pierwszego gazociągu zasilana jest istniejąca stacja wysokiego ciśnienia w Potaszu-Owińskach, zasilająca część gminy Czerwonak. Obszar Gminy jest częściowo zgazyfikowany gazem ziemnym, rozprowadzanym siecią gazową średniego ciśnienia.

Obecnie istnieją dwa rejony zasilania, które wyodrębniono ze względu na kierunek doprowadzenia gazu ziemnego:

- Miejscowość Czerwonak, będąca w trakcie gazyfikacji zasilania siecią gazową średniego ciśnienia, doprowadzoną z kierunku miasta Poznania. Osiedle Kozięgłowy i Karolin posiadają dwie stacje redukcyjne niskiego ciśnienia i są zgazyfikowane siecią niskiego ciśnienia,
- Miejscowość Bolechowo, Owińska, zasilane poprzez istniejącą stację redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia, zlokalizowaną w Potaszu – Owińskach.

i) Telefonizacja

Teren Gminy jest obsługiwany przez dwóch operatorów sieci przewodowej – Telekomunikację Polską S.A. i Netię S.A. Swoje przekazniki w końcu 2007 roku mieli także wszyscy operatorzy telefonii komórkowej.

Lokalizacje stacji bazowych telefonii komórkowych:

Czerwonak:

1. Ul. Gdyńska 147 - dach budynku Komplexmłyn,
2. Ul. Gdyńska 131 - komin na terenie Agencji Handlowej Czerwonak,
3. Ul. Źródlana 39 - wieża strunobetonowa przy Urzędzie Gminy Czerwonak.

Bolechowo:

1. Ul. Obornicka 1, komin należący do firmy „Pressterm”.

Kozięgłowy:

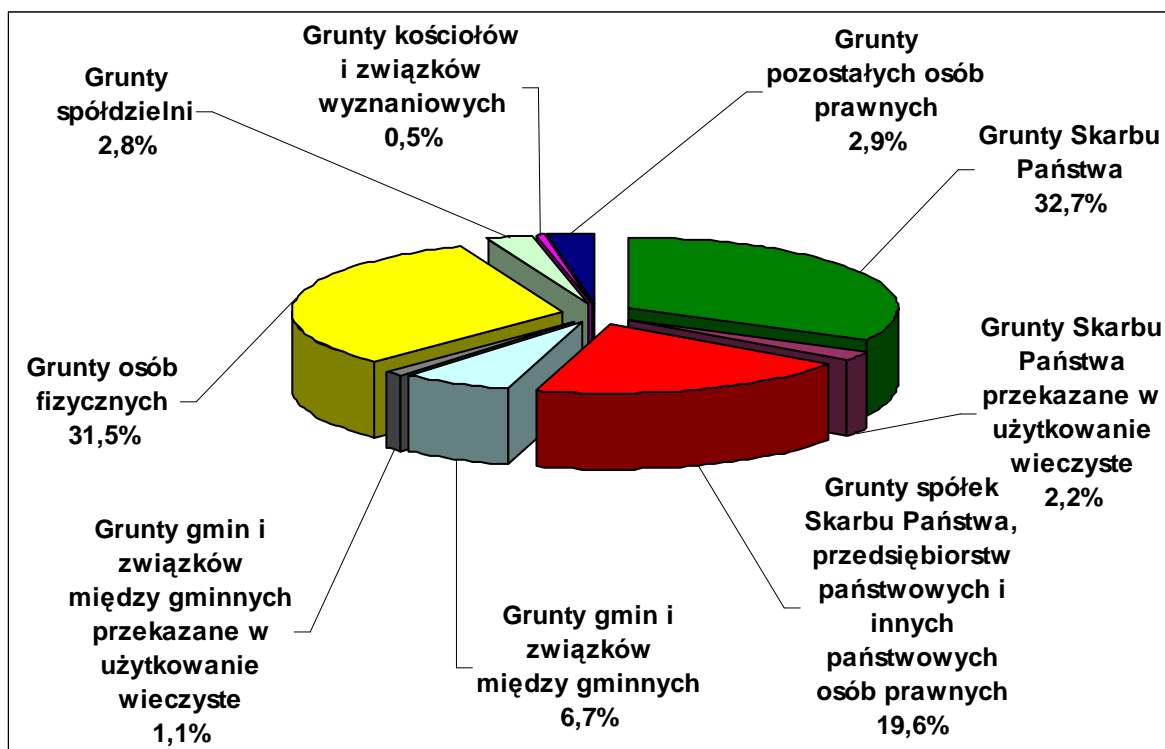
1. Ul. Taczaka 13- wieża strunobetonowa,
2. Ul. Gdyńska (przed wiaduktem w kierunku Poznania) –wieża strunobetonowa,
3. Os. Leśne (w pobliżu ul. Topolowej)-wieża strunobetonowa.

Kicin:

1. ul. Nowe Osiedle 9 - dwie wieże.

2.4.3. Własność nieruchomości

W posiadaniu osób fizycznych jest około 31% ogólnej struktury gruntów Gminy. Relatywnie duży udział we własności ma Skarb Państwa, posiadający blisko 55% gminnych gruntów. Gmina jest właścicielem około 8% gruntów, podobną ilość mają łącznie spółdzielnie i pozostałe osoby prawne. Procentowy rozkład przedstawia Wykres 2.7.

Wykres 2.7. Struktura własności gruntów w Gminie w 2007 roku

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Komunalny zasób mieszkaniowy Gminy Czerwonak przedstawiają Tabele 2.1.-2.6.

Tabela 2.1. Wykaz budynków komunalnych

Adres	Ilość lokali	Powierzchnia w m ²
Bolechowo, Ul. Wojska Polskiego 8	2	90,00
Czerwonak, Plac Zielony 3	11	467,94
Czerwonak, Plac Zielony 4	1	43,60
Czerwonak, Ul. Gdyńska 126	6	281,20
Czerwonak, Ul. Gdyńska 84	7	307,80
Czerwonak, Ul. Gdyńska 84	19	800,90
Czerwonak, Ul. Gdyńska 84 A	7	283,10
Czerwonak, Ul. Leśna 8	1	25,97
Czerwonak, Ul. Rolna 1	1	50,40
Czerwonak, Ul. Źródlana 60	5	207,21
Kicin, Ul. Gwarna 1	2	117,79
Kicin, Ul. Poznańska 61	8	241,96
Koziegłowy, Os. Leśne 19	6	261,40
Koziegłowy, Ul. Gdyńska 17	4	141,30
Koziegłowy, Ul. Poznańska 37	8	323,05
Koziegłowy, Ul. Poznańska 39	5	194,80
Koziegłowy, Ul. Poznańska 41	6	229,85
Koziegłowy, Ul. Topolowa 14	4	186,52

Koziegłowy, Ul. Topolowa 14 A	4	186,52
Koziegłowy, Ul. Topolowa 14 B	4	186,52
Miękowo, Ul. Leśna 1	1	83,00
Owińska, Plac Przemysława 4	4	214,70
Owińska, Ul. Bydgoska 8	4	162,60
Owińska, Ul. Poznańska 4	5	220,00
SUMA	125	5.,08,13

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Tabela 2.2. Wykaz budynków socjalnych

Adres	Ilość lokali	Powierzchnia w m ²
Czerwonak, Ul. Gdyńska 145	15	635,10
Czerwonak, Ul. Gdyńska 124	17	544,80
Mielno, Ul. Poznańska 15	3	152,00
SUMA	35	1.331,90

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Tabela 2.3. Wykaz budynków komunalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych

Adres	Ilość lokali	Powierzchnia w m ²
Owińska, Ul. Kolejowa 1	1	18,10
Owińska, Ul. Poprzeczna 13 A	2	108,20
Owińska, Ul. Poprzeczna 13 B	3	163,60
Owińska, Ul. Poprzeczna 15	1	75,10
Owińska, Ul. Poprzeczna 14 A,B	2	132,30
Owińska, Ul. Poprzeczna 13 C	2	96,60
Kicin, Ul. Kościelna 9	3	181,22
SUMA	14	775,12

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Tabela 2.4. Członkostwo w spółdzielniach mieszkaniowych

Adres	Ilość lokali	Powierzchnia w m ²
Koziegłowy, Os. Leśne 7A/57	1	55,8

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Tabela 2.5. Łączny zasób budynków komunalnych

Rodzaj lokalu	Ilość	Powierzchnia w m ²
KOMUNALNE	125	4.269,84
SOCJALNE	35	1.331,90
WSPÓLNOTY	14	775,12
CZŁONKOWSTWO	1	55,8
SUMA	175	6.432,66

Kolejna Tabela przedstawia wykaz lokali użytkowych.

Tabela 2.6. Wykaz budynków, w których znajdują się lokale użytkowe (stan na 31 marca 2007)

L.p.	Adres	Numer działki
1.	Czerwonak, Plac Zielony 1	obręb Miękówko, dz.123/6
2.	Czerwonak, Ul.Działkowa 2	obręb Czerwonak, Ark.3, dz.46,dz.138, Ark.4, dz.5
3.	Czerwonak, Ul.Źródlana 39	obręb Czerwonak, Ark. 4, dz.3,dz.10
4.	Czerwonak, Ul.Gdyńska 87A	obręb Czerwonak, Ark. 1, dz.41
5.	Czerwonak, Ul.Kościelna 2	obręb Czerwonak, Ark. 8, dz.57/4
6.	Owińska, Ul.Poprzeczna 13A (kotłownia)	dz.191/22
7.	Czerwonak, Plac Zielony	
8.	Owińska, Ul. Bydgoska 8	obręb Owińska, dz.318/15
9.	Czerwonak, Ul. Leśna 8	obręb Czerwonak, Ark. 16, dz.26
10.	Koziegłowy, Ul. Poznańska 37	obręb Koziegłowy, dz.107/43

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Informacje na temat wybranych aspektów finansowych, związanych z gospodarowaniem mieniem komunalnym, przedstawiono w kolejnej Tabeli 2.7.

Tabela 2.7 Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy

L p	Majątek komunalny	2004	2005	2006	2007
	Lokale użytkowe				
1	Lokale użytkowe liczba szt.	19	19	18	18
2	Lokale użytkowe powierzchnia m ²	2.043,1	2.043,1	1.805,17	1.805,17
3	Czynsz za lokale użytkowe (za 1m ²) netto	1-4,11	1-4,11	1-4,11	b.d.
4	Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych	101.861	79.160,62	88.611,25	b.d.
	Mieszkania komunalne				
5	Czynsz za mieszkania komunalne (za 1m ²) netto	2,36	2,48	2,48	2,48
6	Koszt utrzymania mieszkań komunalnych ogółem	657.363	595.844	756.029	1.036.592
7	Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych	295.706	306.936	307.029	342.066
8	Dopłaty z budżetu do utrzymania mieszkań komunalnych	361.657	288.908	394.223	532.952
9	Remonty mieszkania komunalne	250.000	255.000	260.000	
10	Sprzedaż lokali komunalnych szt.	6	19	2	b.d.
11	Środki uzyskane ze sprzedaży lokali komunalnych	72.745	133.150,87	5.901	b.d.
	Grunty komunalne				
12	Sprzedaż gruntów komunalnych ha	5,4664	0,9194	3,0128	0,7092
13	Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych i nieruchomości	908.631	1.102.267	907.285	1.478.440

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Gospodarka mieszkaniowa Gminy nie jest zrównoważona – koszty utrzymania mieszkań komunalnych zdecydowanie przeważają wpływy z ich wynajmu, stąd konieczne są dopłaty z budżetu Gminy w celu ich utrzymania. Czynsz za 1m² mieszkania komunalnego wzrósł w analizowanym okresie z 2,36 do 2,48 zł, czynsz za 1 m² lokalu użytkowego nie uległ zmianie. Gmina ma obowiązek dokonywać remontów tych obiektów.

W zasobach Gminy znajduje się 18 lokali użytkowych. Czynsz za ich wynajem wyniósł w 2006 roku od 1 do 4,11 zł netto za 1 m². W latach 2004-2006 roku przychody Gminy z tytułu wynajmu lokali użytkowych sięgnęły blisko 270 tys. zł.

W latach 2004-2007 Urząd Gminy sprzedał grunty komunalne o łącznej powierzchni 10,1 ha, dzięki czemu budżet Gminy został zasilony kwotą około 4.396 tys. zł.

2.4.4. Sytuacja mieszkaniowa

Analizując sytuację mieszkaniową w latach 2002–2006⁴ (dane GUS) można zauważyć, że liczba mieszkań zwiększyła się o 15,4%. W podobnym stopniu zwiększyła się liczba izb mieszkalnych – o 15,9%. Z kolei powierzchnia mieszkalna zwiększyła się o 19,1%, co może oznaczać wzrost zamożności mieszkańców. Powierzchnia mieszkalna na 1 osobę w 2006 roku (22,85 m²) była tylko niewiele niższa niż średnia dla województwa (23,87 m²) oraz średnia dla kraju (23,48 m²). Podstawowe informacje o mieszkalnictwie zawiera Tabela 2.8.

Tabela 2.8. Podstawowe dane o mieszkalnictwie w latach 2002-2006

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
Zasoby mieszkaniowe (liczba mieszkań ogółem)	6.274	6.726	6.920	7.121	7.238
Zasoby mieszkaniowe (liczba izb ogółem)	24.343	26.095	26.897	27.670	28.209
Zasoby mieszkaniowe (powierzchnia użytkowa mieszkań)	449.671	489.070	506.184	523.104	535.372
Mieszkania oddane do użytku (liczba mieszkań)	147	270	214	211	134
Mieszkania oddane do użytku (liczba izb)	538	1.159	911	831	641
Mieszkania oddane do użytku (powierzchnia użytkowa)	11.873	27.130	19.875	18.186	15.069

Źródło: Polska Statystyka Publiczna, GUS

Interesująca jest również struktura własności zamieszkanymi mieszkań. Przybliża ją Tabela 2.9.

⁴ W chwili opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne GUS za 2007 rok

Tabela 2.9. Struktura własnościowa zamieszkaných mieszkań w 2006 r.

Wyszczególnienie m – mieszkania p – powierzchnia użytkowa	Ogółem	Stanowiące własność					
		Osób fizycznych	Spółdzielni mieszkaniowych	Towarzystwa Budownictwa Społecznego	Gminy	Zakładów pracy	Pozostałych podmiotów
Ogółem							
m	7.238	3.089	3.570	182	180	158	59
p	535.372	307.445	198.942	9.256	8.184	8.504	3.041

Źródło: Polska Statystyka Publiczna GUS 2007

Z danych wynika, że bardzo wysoki udział w strukturze własności mają spółdzielnie mieszkaniowe, w rękach prywatnych znajduje się około 42% zasobów. Na warunki życia mieszkańców wpływ ma także stan zaopatrzenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne. Strukturę tą przedstawia Tabela 2.10.

Tabela 2.10. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w 2006 roku

Wyszczególnienie	Wyposażenie mieszkań w				
	wodociąg	ustęp spłukiwany	łazienkę	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Ogółem (liczba)	7.146	7.021	6.947	6.506	4.657
Ogółem (w % ogólnej liczby)	98,7	97,0	96,0	89,9	64,3

Źródło: Statystyka Publiczna GUS 2007

Z analizy wynika, że zdecydowana liczba mieszkań i mieszkańców posiada łazienkę i ciepłą wodę bieżącą, większość może też korzystać z gazu.

W Gminie działa Czerwonackie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. z siedzibą w Koziegłowach. Jest ono jednoosobową spółką ze 100% udziałem Gminy, powstałą w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy Czerwonak. Budowane przez firmę mieszkania przeznaczone są wyłącznie na wynajem. Najemcy opłacają czynsz i regulują opłaty eksploatacyjne. Mieszkania oferowane przez TBS powstają na Osiedlu Leśnym w Koziegłowach. W 2000 roku CTBS oddał do użytku pierwszy budynek z 42 mieszkaniami i lokalami użytkowymi. W 2002 roku został oddany kolejny budynek z 56 mieszkaniami, a w 2004 roku budynek z 48 mieszkaniami. Prowadzone są również prace przygotowawcze do realizacji mieszkań w Czerwonaku. Inwestycje wykonywane są systemem tradycyjnym, „pod klucz”.

Poważnym inwestorem w sferze budownictwa mieszkaniowego jest również, istniejąca od 1982 roku, Spółdzielnia Mieszkaniowa im. 23 Lutego w Koziegłowach. Działa ona nie tylko na terenie Gminy Czerwonak, ale także w Pobiedziskach, Murowanej Goślinie i Poznaniu.

2.4.5. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Na terenie Gminy znajduje się wiele obiektów zabytkowych. Poniżej krótko scharakteryzowano najcenniejsze z nich.

Folwark w Annowie – powstał w II połowie XIX w., należał do dóbr owińskich, których właścicielami była rodzina von Treskow. Folwarki z przełomu XIX i XX w. zachowały się również w Trzaskowie i Szlachęcinie.

Dwór w Bolechowie - wzniesiony na początku XIX w., rozbudowany w końcu XIX w. i gruntownie przebudowany na początku XX wieku, utrzymany w nurcie klasycystycznym, położony w parku krajobrazowym, w którym zachował się drzewostan z I połowy XIX w. Na terenie parku znajduje się Kaplica Serca Pana Jezusa z 1899 roku.

W Bolechowie – Osiedlu znajduje się dworzec kolejowy z około 1900 roku.

Kościół w Kicinie - świątynia drewniana, kryta gontem pochodzi z lat 1749-51 (wzniesiona po rozebraniu starszej z 1405 r.). Na szczególną uwagę zasługują barokowe obrazy oraz ołtarze z XVIII w. W centrum wsi znajduje się dom wraz z kuźnią, pochodzące z około 1911 r.

We wsi Owińska najstarsze zabudowania to dawny klasztor i kościół Cysterek. Około 1700 roku podjęto budowę nowego kościoła i klasztoru. Późnobarokowy klasztor z wewnętrznym dziedzińcem przylega do kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela. We wnętrzu kościoła znajduje się polichromia z lat 1729-1730. Na zachód od kościoła zobaczyć można dawne probostwo z około 1700 roku. Na podwórzu gospodarczym znajduje się browar z około 1800 r. We wsi zachował się zabytkowy park w stylu angielskim z początku XIX wieku. Na terenie parku znajdują się pomniki przyrody: dąb szypułkowy, dwie topole białe, wiąz górski i aleje grabowe. Tutaj właśnie rośnie słynny dąb „Bartek” o obwodzie 740 cm; jego wiek oceniany jest na co najmniej 500 lat. Około 500 m od klasztoru znajduje się kościół p.w. św. Mikołaja (wzniesiony w 1574 r. i przebudowany około 1686 r.). Na północny wschód od klasztoru wznosi się pałac otoczony parkiem wraz z zabudowaniami folwarcznymi, wybudowany dla rodziny Treskow w latach 1804-06.

Gmina posiada opracowany „Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2008-2011”. Obowiązek sporządzania gminnego programu opieki nad zabytkami wynika z art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym oraz z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami służy przedstawieniu w kategoriach społecznych, kulturowych i ekonomicznych przedsięwzięć mających na celu ochronę spuścizny kulturowej Gminy.

Stanowiska archeologiczne

Z terenu Gminy Czerwonak znanych jest dotychczas około 170 stanowisk archeologicznych. Na wstępie należy zaznaczyć, że część stanowisk znana jest tylko ze źródeł archiwalnych, nie posiada dokładnej lokalizacji, co najwyżej lokalizowana jest z dokładnością do miejscowości. Większość jednak stanowisk jest lokalizowana dokładnie.

Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą ze schyłkowej fazy starszej epoki kamienia - paleolitu. Stanowisko z tego okresu znane jest z Promnic. Pochodzące stamtąd narzędzia krzemienne

reprezentują tzw. kulturę świderską. Z następnej epoki - mezolitu (8000-4500 lat p.n.e.) znane są stanowiska z zabytkami krzemiennymi z Bolechowa i Promnic. W kolejnej epoce, neolicie (4500-1800 lat p.n.e.), teren ten okupują sporadycznie przedstawiciele dwóch kultur archeologicznych: kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych. Stanowiska kultury pucharów lejkowatych występują w Bolechowie, Czerwonaku, Dębogórze, Kicinie, Kozięglówach, Miękówku, Owińskach i Promnicach. Kultura amfor kulistych reprezentowana jest w Kozięglówach. Bujny rozwój osadnictwa następuje w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza, w czasach tzw. kultury łużyckiej (1300-400 lat p.n.e.). W tym czasie pod osadnictwo zajęte zostają wszystkie atrakcyjne ekumeny, przede wszystkim doliny cieków wodnych. Z tego okresu pochodzą cmentarzyska w Owińskach (2 cmentarzyska) i Bolechowie. Ponadto stanowiska tej kultury występują w Bolechowie, Czerwonaku, Dębogórze, Kicinie, Kozięglówach, Miękówku, Milnie, Owińskach i Promnicach. W następnym okresie, w czasach kultury pomorskiej, rejon ten nadal był intensywnie zasiedlany. Znane z tego czasu są m. in. cmentarzyska w Kozięglówach i Owińskach. Bogato reprezentowane jest osadnictwo w okresie wpływów rzymskich (pierwsze wieki naszej ery). Następuje wtedy intensyfikacja osadnictwa. Związane z tym są skupiska osadnicze w Bolechowie, Dębogórze, Kicinie (gdzie znane jest cmentarzysko z tego okresu), Owińskach i Promnicach. Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo z okresu średniowiecza. Zajmowane są wtedy nie tylko rejony dolin rzecznych, ale także tereny wysoczyzny. W tym czasie kształtuje się obecny układ miejscowości, stąd koncentracja osadnictwa średniowiecznego w rejonie większości miejscowości. Z tego czasu pochodzą dwa skarby monet i ozdób srebrnych z Kozięglów i Owińsk.

2.4.6. Identyfikacja problemów

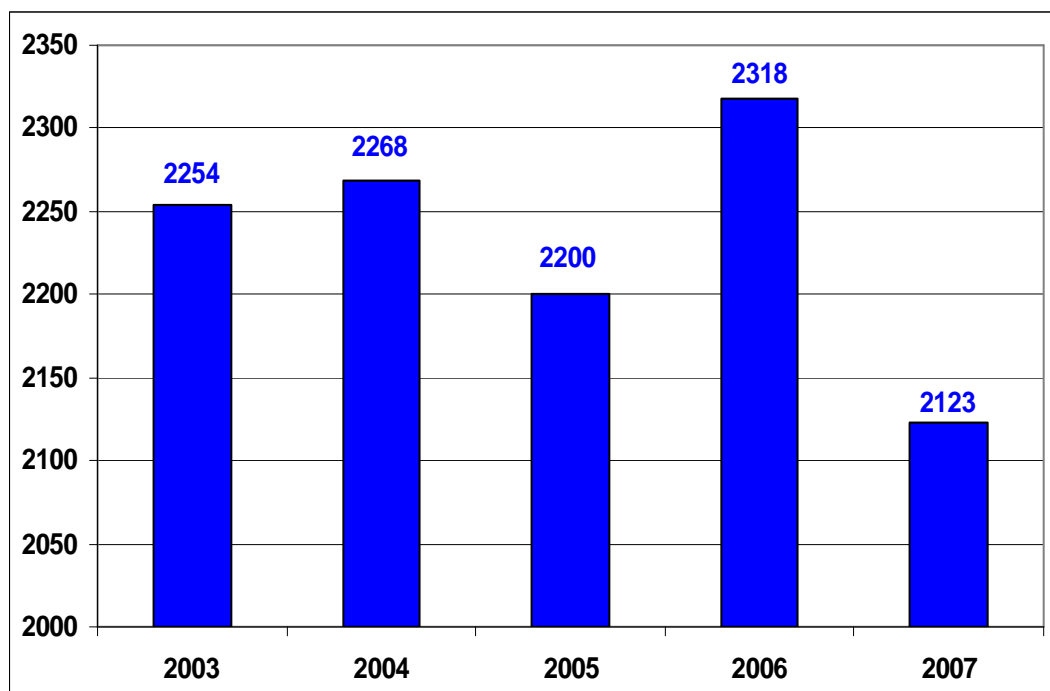
- Niedogodny dojazd do Poznania ul. Gdyńską,
- Uciążliwy ruch towarowy na drogach lokalnych,
- Zróżnicowany poziom opłat za wodę i ścieki (2 firmy),
- Dofinansowywanie mieszkań komunalnych,
- Brak zbiorników retencyjnych,
- Konieczność utwardzania dróg gminnych.

2.5. Gospodarka

2.5.1. Charakter i struktura gospodarki Gminy

Na koniec 2007 roku w rejestrze działalności gospodarczej, prowadzonej przez Urząd Gminy, zarejestrowane były 2.123 podmioty gospodarcze (osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą). Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2003-2007 przedstawia Wykres 2,8

Wykres 2.8. Liczba podmiotów gospodarczych w Czerwonaku

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

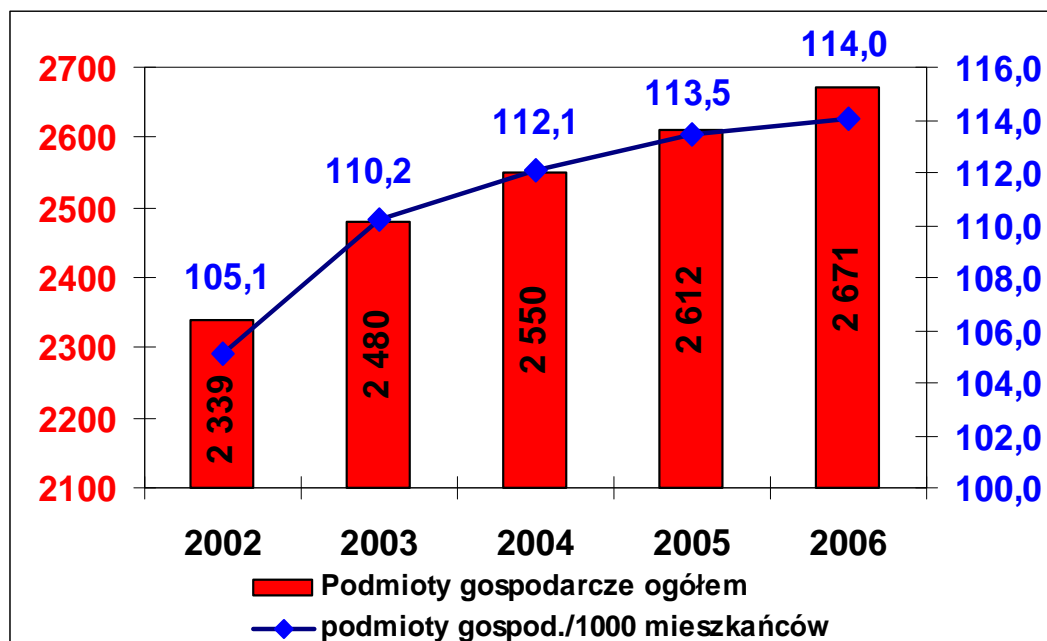
Dane ewidencji Gminy różnią się znacznie od danych systemu REGON. Zgodnie z danymi tego systemu, liczba przedsiębiorstw w Gminie zmieniała się w latach 2002-2006 następująco:

- 2002 – 2.339 przedsiębiorstw (w tym 2.298 prywatnych),
- 2003 – 2.480 przedsiębiorstw (w tym 2.437 prywatnych),
- 2004 – 2.550 przedsiębiorstw (w tym 2.505 prywatnych),
- 2005 – 2.612 przedsiębiorstw (w tym 2.566 prywatnych),
- 2006 – 2.671 przedsiębiorstw (w tym 2.623 prywatnych).

Jak wynika z zaprezentowanych danych, w rejestrze REGON liczba podmiotów gospodarczych zachowuje się podobnie. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, liczba podmiotów gospodarczych (rejestr REGON) była w 2006 roku na poziomie 114,0, co sytuowało Gminę powyżej średnich wartości dla województwa i kraju (w 2006 roku odpowiednio 101,2 i 94,8), ale niżej od średniej dla powiatu poznańskiego (w 2006 roku - 123,4).

Kolejny Wykres przedstawia zmiany w zakresie liczby podmiotów gospodarczych, przypadających na 1.000 mieszkańców w latach 2002-2006 (rejestr REGON).

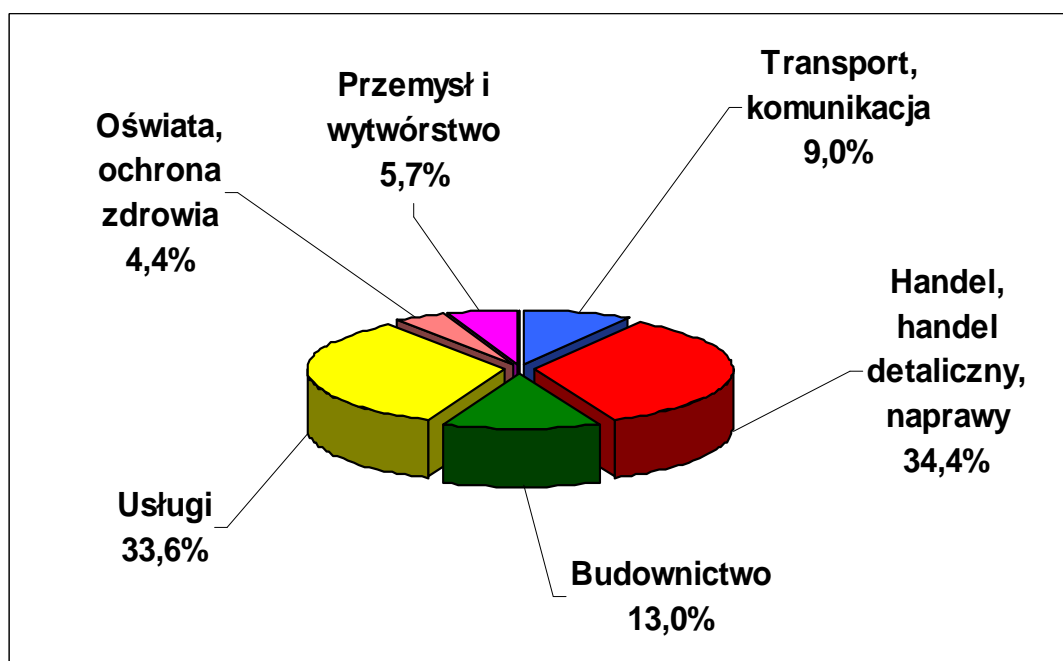
Wykres 2.9. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Czerwonak przypadających na 1.000 mieszkańców (rejestr REGON)

Źródło: Polska Statystyka Publiczna, rejestr REGON, GUS Warszawa 2007

Strukturę branżową podmiotów gospodarczych w 2007 roku przedstawia Wykres 2.10. Na wykresie zwraca uwagę silnie dominujący udział handlu i usług. Charakterystyczny jest także relatywnie duży udział firm z sektora budownictwa oraz transportu i komunikacji. Sfera wytwórcza to tylko 5,7%, co w przeliczeniu na wielkości nominalne oznacza 136 podmiotów.

Wykres 2.10. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w 2007 roku

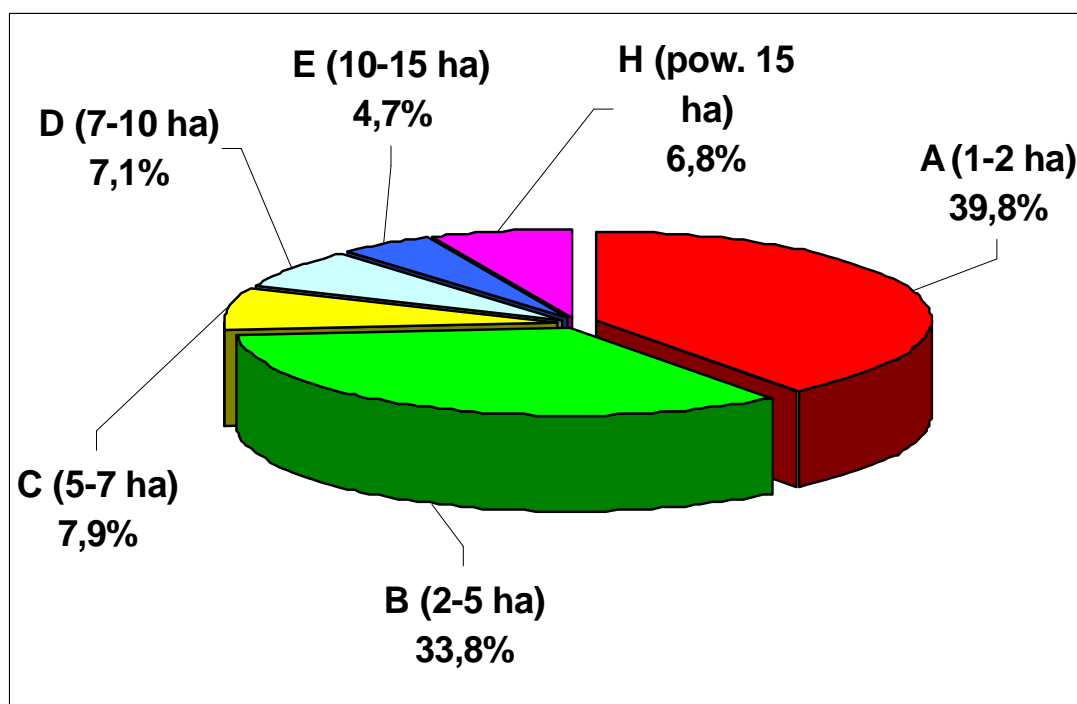
Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

2.5.2. Rolnictwo

Jak wspomniano we wstępnej części raportu, użytki rolne stanowią 45,0% powierzchni, z czego zdecydowaną większość stanowią grunty orne (prawie 82% użytków rolnych). Gmina nie posiada szczególnie korzystnych warunków glebowych – w kategorii gruntów orných nie posiada gleb klas bonitacyjnych I i II, a gleby klas III i IV stanowią niespełna 50% całkowitej ich powierzchni. Gmina została zaliczona do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Stwarza to stosunkowo mało korzystne warunki do prowadzenia efektywnej gospodarki rolnej. Najlepsze jakościowo gleby mają wsie Bolechowo, Dębogóra i Kicin, zaś najslabsze - Promnice, Potasze i Czerwonak.

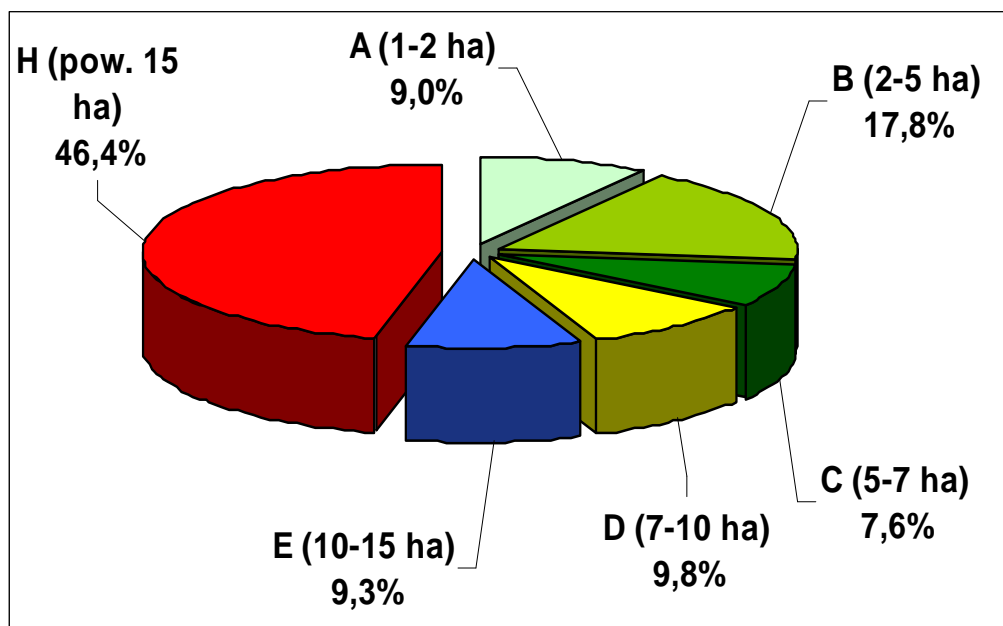
Na terenie Gminy znajdują się 382 gospodarstwa rolne (stan na 21 lutego 2008 roku). Zdecydowana większość z nich (blisko 74%) to gospodarstwa małe, o areale do 5 ha. Wskazuje to na niekorzystną strukturę agrarną i niską siłę ekonomiczną tychże gospodarstw oraz ich małe zdolności do akumulacji kapitału. Należy się raczej spodziewać, że dla znacznej części właścicieli tych gospodarstw praca na roli nie jest i nie będzie głównym źródłem utrzymania. Dużych gospodarstw (powyżej 15 ha) jest w Gminie 26, co stanowi 6,8% ogólnej ich liczby. Gospodarstwa te zajmują jednocześnie blisko 47% powierzchni ogólnego areалу. Jedne z większych to Przedsiębiorstwo Ogrodnicze „Owiplant” w Owińskach i Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bolechowie. Dokładną strukturę gospodarstw według powierzchni przedstawiają Wykresy 2.11. i 2.12.

Wykres 2.11. Struktura ilościowa gospodarstw rolnych

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

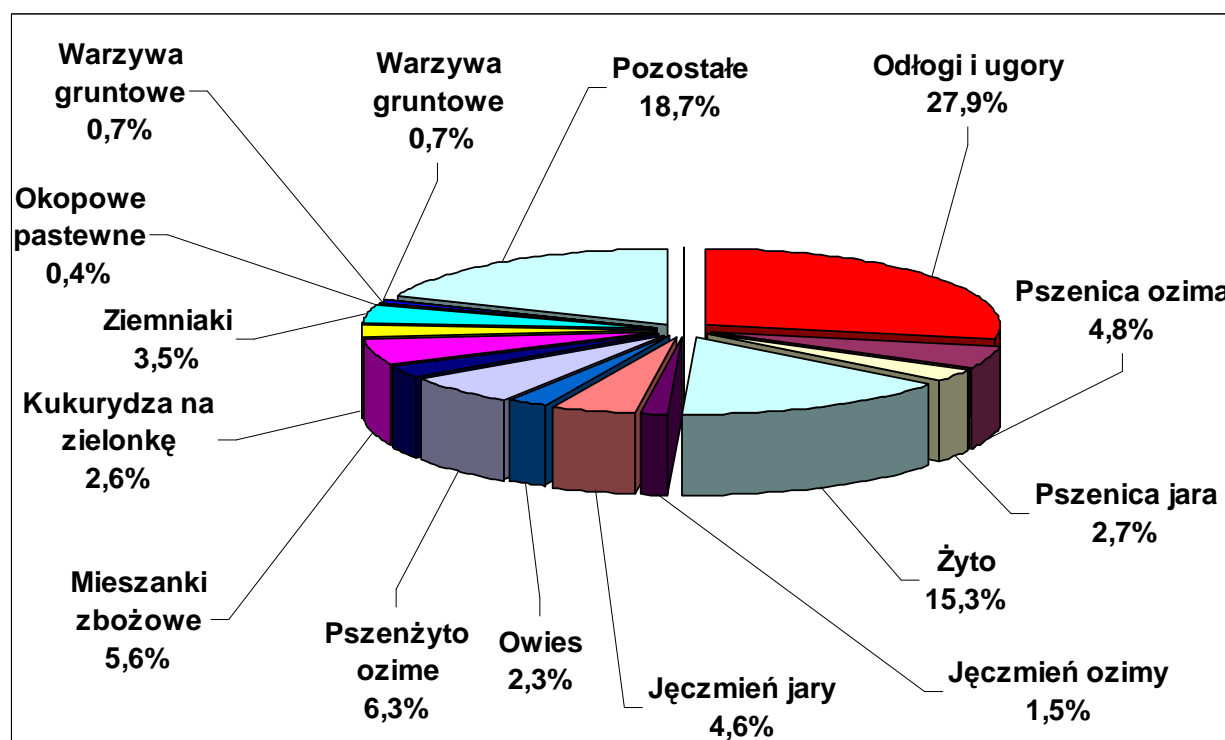
Wykres 2.12. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

O tradycyjnym charakterze rolnictwa w Gminie świadczy fakt, że prawie 46% powierzchni upraw zajmują zboża (jest to stosunkowo dużo, jeśli uwzględnimy, że blisko 28% gruntów - 864 ha - jest ugorowanych). Na przestrzeni lat zmalał areal upraw warzyw gruntowych, obecnie warzywa zajmują niespełna 1% arealu gruntów ornych, podczas gdy w 2000 roku odsetek ten był na poziomie blisko 7%.

Wykres 2.13. Struktura upraw w Gminie Czerwonak

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

2.5.3. Główni pracodawcy

Na terenie Gminy działa kilka dużych zakładów pracy. Należą do nich między innymi:

Firma	liczba zatrudnionych osób
Guma – Bolechowo	
Ul. Poznańska 1	101
YORK	
Ul. Poznańska 1	381
Bolechowo	
Fabryka papieru i tektury	
Ul. Gdyńska 131	108
Czerwonak	
First Recycling Poznań	
Ul. Gdyńska 131	21
Czerwonak	
Lemar	
Ul. Gdyńska 99	44
Czerwonak	
Star Pipe Polska	
Ul. Gdyńska 51	62
Czerwonak	
VOX Chemia	
Ul. Gdyńska 143	80
Czerwonak	
Energetyka Poznań	
Ul. Gdyńska 83	85
Czerwonak	
Hawle	
Ul. Piaskowa 9	79
Koziegłowy	
Ulmar	
Ul. Gdyńska 21	33
Koziegłowy	
Transkom	
Ul. Piaskowa 1	101
Koziegłowy	
Dull Jan	
Ul. Bydgoska 4	19
Owińska	
Utaplast	
Ul. Bydgoska 14	9
Owińska	
Zakłady Drobiarskie Koziegłowy	
Ul. Piaskowa 3	około 1.000
Koziegłowy	
Solaris	około 1.300
ul.Obornicka46	
Bolechowo-Osiedle	
62-005 Owinska	

2.5.4. Identyfikacja problemów

Pewne obszary wymagają uwagi władz gminnych i próby rozwiązania problemów. Główne problemy i słabości Gminy to:

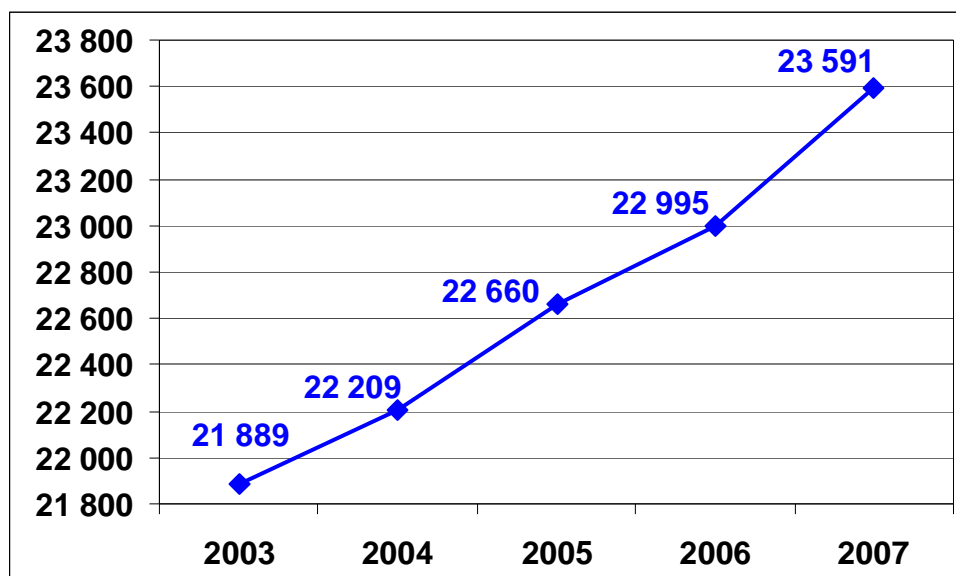
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- Mała aktywność ekonomiczna gospodarstw i trudności z akumulacją kapitału,
- Przeciętne warunki do produkcji rolniczej i niska jakość gleb,
- Problemy ze zbytem produktów rolniczych,
- Niewystarczająca infrastruktura turystyczna.

2.6. Sfera społeczna

2.6.1. Ludność

Według danych ewidencji Gminy, liczba ludności w roku 2007 wyniosła 23.591 osób. Liczba ludności charakteryzowała się dodatnią dynamiką w latach 2002-2007, co przedstawia Wykres 2.14.

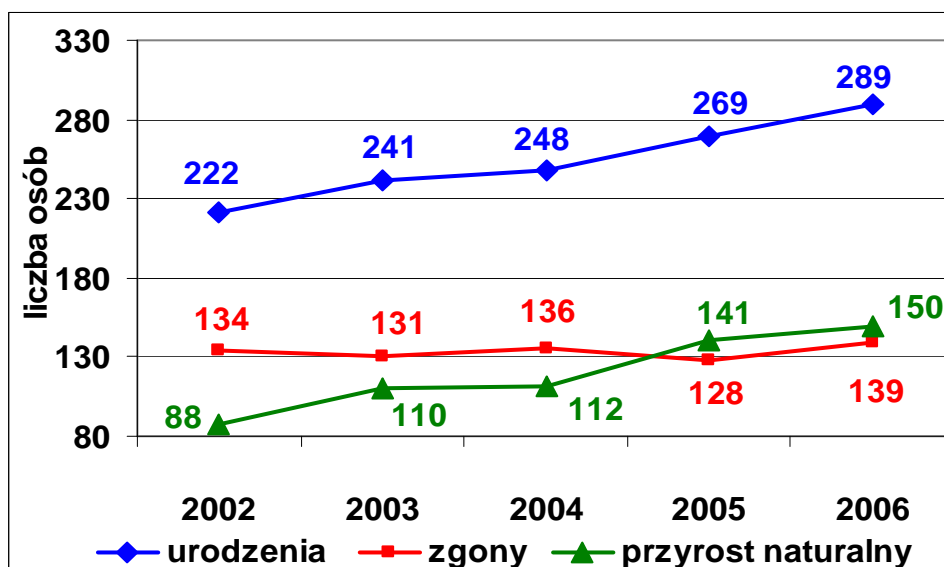
Wykres 2.14. Liczba ludności Gminy Czerwonak w latach 2003-2007

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Na zmiany liczby ludności wpływ miało dodatnio, wysokie saldo migracji oraz dodatni przyrost naturalny, znacznie wyższy niż wynosi średnia krajowa - średnia dla analizowanego okresu w Gminie wyniosła 5,25, podczas gdy dla kraju nieznacznie przekroczyła 0. Dane, dotyczące przyrostu naturalnego, przedstawia Wykres 2.15

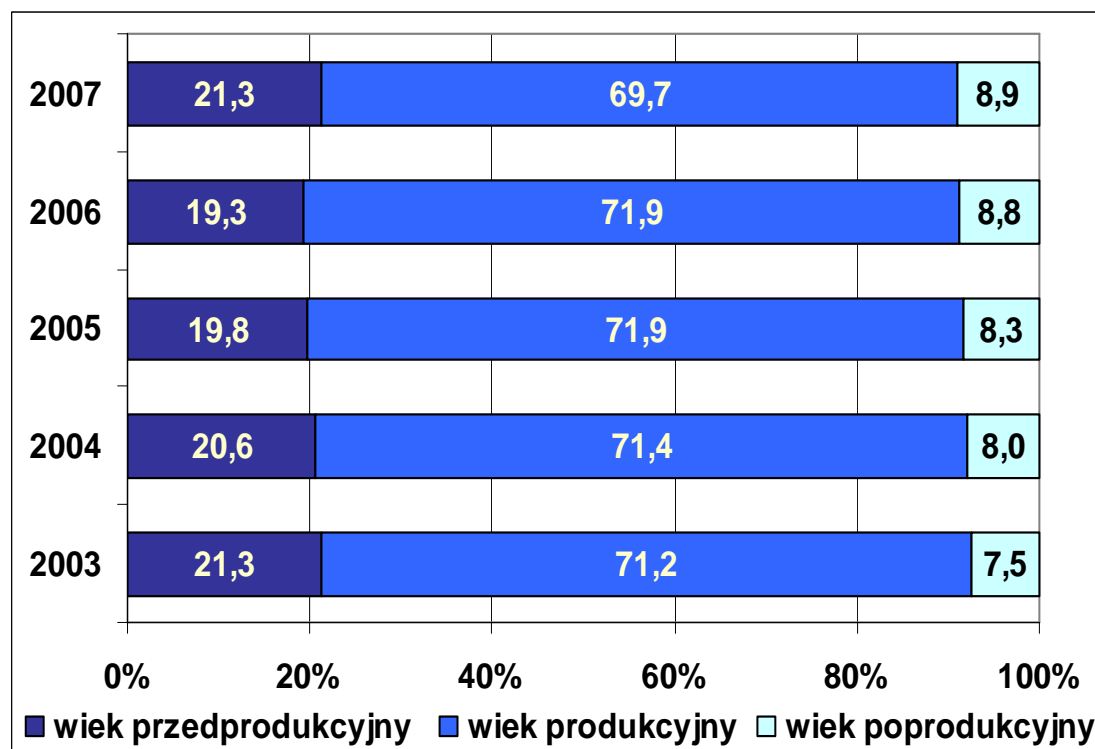
Wykres 2.15. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Gminie Czerwonak w latach 2002-2006

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Strukturę wiekową ludności według aktywności ekonomicznej przedstawia Wykres 2.16.

Wykres 2.16. Ludność Gminy według aktywności ekonomicznej w latach 2003-2007

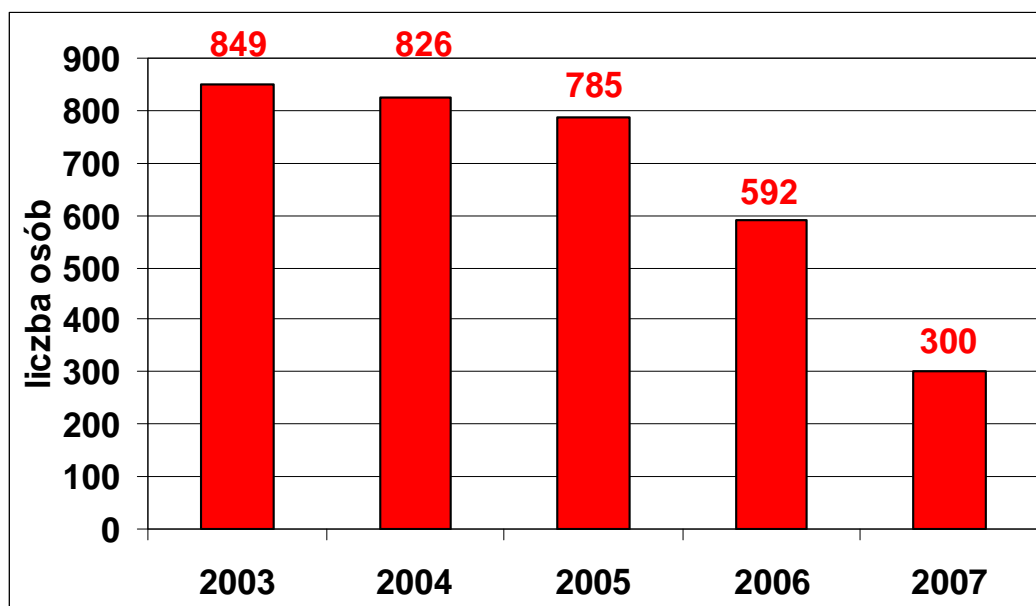

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Struktura aktywności ekonomicznej ludności w badanym okresie jest raczej korzystna – Gmina charakteryzuje się niewielką liczbą osób w wieku poprodukcyjnym (wartości poniżej średniej krajowej, wynoszącej w 2006 roku 15,7%). Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest zbliżona do średniej krajowej (wynoszącej 20,1%). Natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym jest wyższa od średniej krajowej (w 2006 roku to 64,2%). Fakt ten oznacza, że na rynku pracy jest stosunkowo duża podaż i z roku na rok sytuacja stopniowo się poprawia. Warto również dodać, iż wkrótce pracy zaczną poszukiwać młode osoby, wyrastające z wieku przedprodukcyjnego, urodzone w wyżu demograficznym lat 80-tych. Niepokojący jest fakt zwiększania się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

2.6.2. Bezrobocie

Dane Urzędu Gminy na koniec roku 2007 roku wskazują, iż w Gminie Czerwonak liczba bezrobotnych, przypadających na 1.000 mieszkańców wynosi 13,04 co jest relatywnie dobrym wynikiem. Zmiany liczby osób bezrobotnych w latach 2003-2007 przedstawia Wykres 2.17. Z Wykresu wyraźnie wynika, że liczba bezrobotnych w Gminie od 2003 r. sukcesywnie maleje.

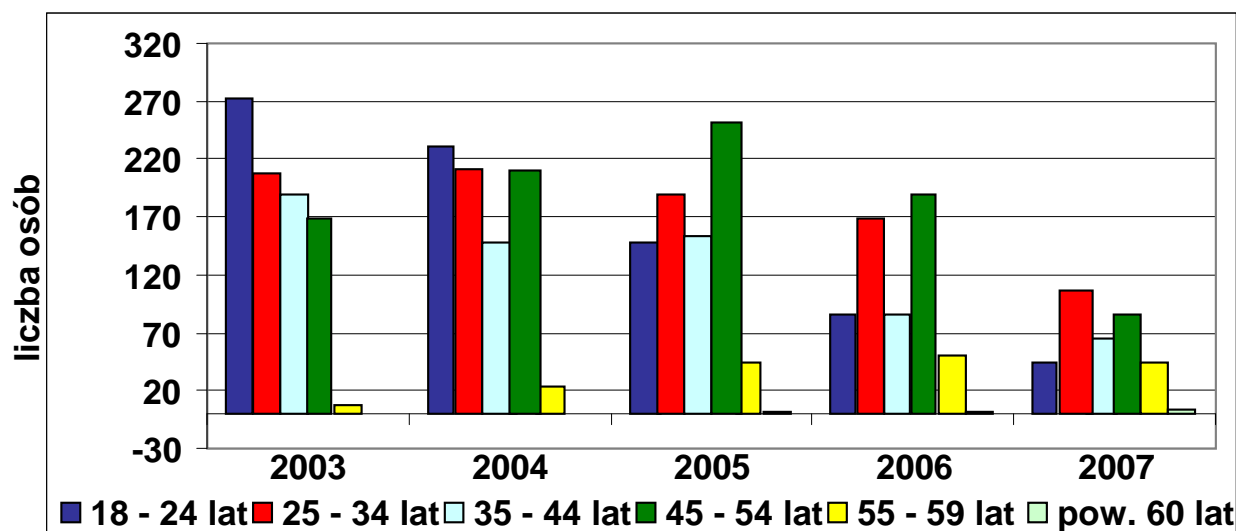
Wykres 2.17. Zmiany liczby bezrobotnych w Gminie w latach 2003-2007

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Poniżej została zaprezentowana analiza bezrobocia w latach 2002 – 2007 według następujących kryteriów:

- Wiek bezrobotnych,
- Czasu pozostawania na bezrobociu,
- Wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych,
- Stażu pracy bezrobotnych.

Struktura wiekowa osób bezrobotnych została przedstawiona na Wykresie 2.18.

Wykres 2.18. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

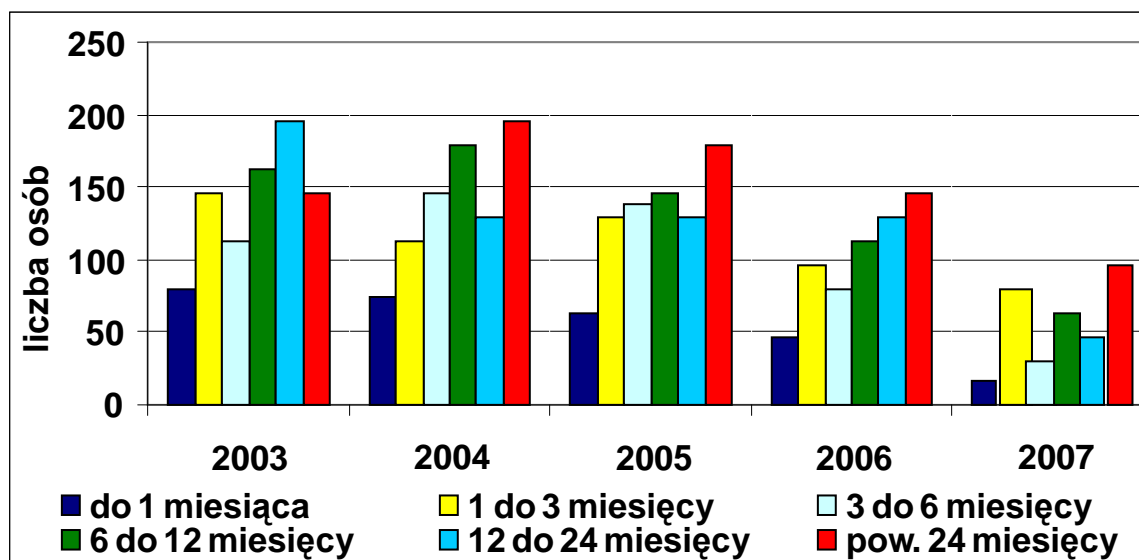
W ciągu ostatnich 5 lat proporcje między grupami wiekowymi osób bezrobotnych uległy zmianom. Wyróżnić należy tutaj zmiany relatywne struktury, tzn. zmiany w stosunku do ogółu bezrobotnych i zmiany nominalne, tzn. w obrębie jednej grupy wiekowej. Największe bezrobocie jest wśród osób od 25-34 lat – stanowili oni w 2007 roku 33% ogółu bezrobotnych. Udział ten zwiększył się w sensie relatywnym na przestrzeni 5 lat, z poziomu 21,6% w roku 2003. Drugą grupę stanowią osoby w wieku 45-54 lata – w 2007 roku stanowili oni 29,3% ogółu (udział zwiększył się w analizowanym okresie o 6,67 punktu procentowego, a nominalnie liczba bezrobotnych spadła o 98 osób). Istotną grupę bezrobocia stanowią też osoby w grupie do 35-44 lata – w 2007 r. stanowili 15% ogółu bezrobotnych, ale warto podkreślić, że ich liczba z roku na rok sukcesywnie maleje. W czwartej grupie (18-24 lata) wskaźnik spadł w analizowanym okresie o 5 punktów do poziomu 12% ogółu bezrobotnych (nominalny spadek o 54 osoby). W grupach (55-59 lat i powyżej 60 lat) zanotowano nominalne wzrosty o kolejno o 19 i 34 osoby.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wysoki poziom liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 24 miesięcy. Podczas gdy w 2003 roku było to 146 osób, stanowiących 24,6% ogółu bezrobotnych, to w 2007 roku grupa ta obejmowała 78 osób, stanowiąc 26% ogółu bezrobotnych.

Podobny udział w całym okresie stanowili bezrobotni poszukujący pracy w okresie od 1 do 3 miesięcy, w 2007 roku stanowili oni 21% ogółu.

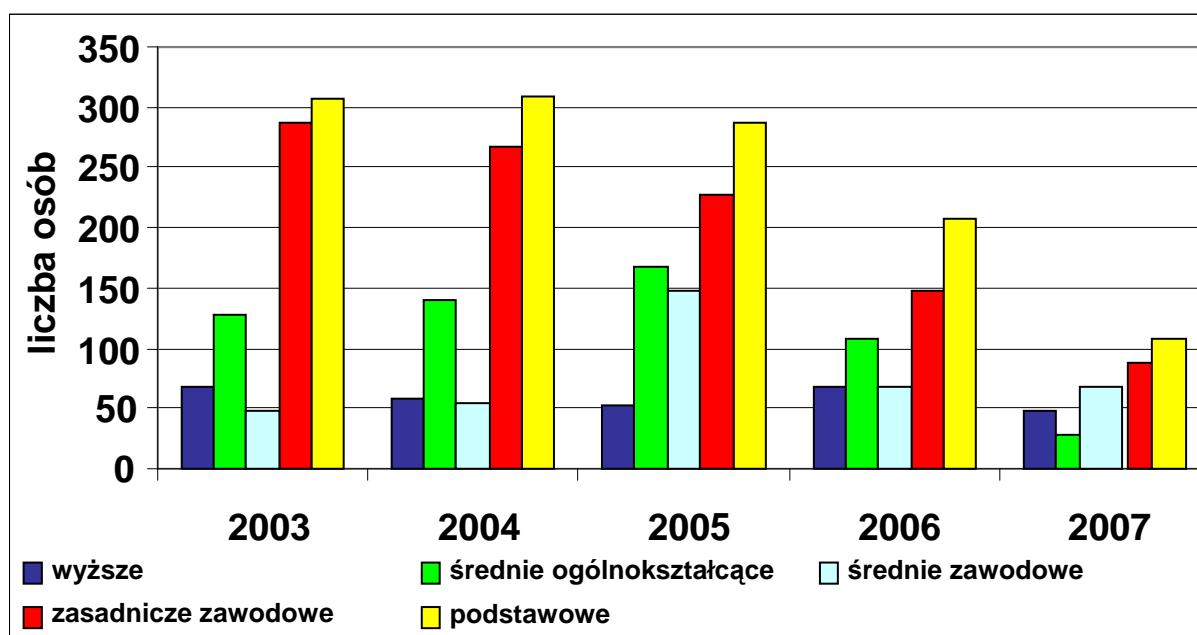
W tym przedziale zanotowano też największy spadek bezrobocia – o 5 punktów procentowych, nominalnie o 68 osób. W formie graficznej powyższe informacje zostały przedstawione na Wykresie 2.19.

Wykres 2.19. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu (liczba osób)

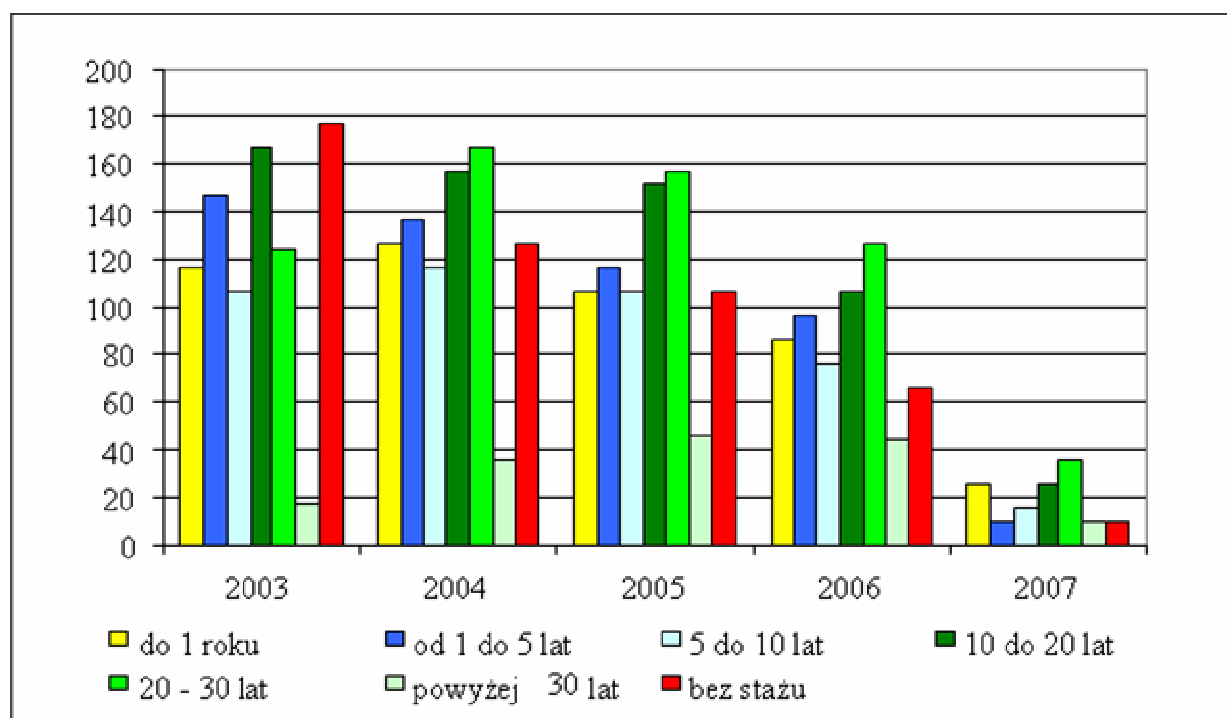
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że najliczniejszą grupę w 2007 roku stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (28,3% bezrobotnych) oraz zasadniczym zawodowym (21,3%) i średnim zawodowym (21%). Relatywnie niski jest udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (12,6%). Poszczególne grupy wykazały się w analizowanym okresie dużą dynamiką, za wyjątkiem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (spadek o 3,7 punktu procentowego). Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym wzrosła o 12,6% a wyższym o 6%. W formie graficznej informacje zostały przedstawione na Wykresie 2.220

Wykres 2.20. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy w 2007 roku okazuje się, że najliczniejsze grupy stanowią osoby od 20 do 30 lat (21,3% ogółu) oraz osoby, które mają staż od 10 do 20 lat (17,3%). Wskaźnik dla tej pierwszej grupy zwiększył się w analizowanym okresie o 1,21 punktu procentowego, a dla drugiej zmniejszył się o 1,21 punktu procentowego. Największy spadek bezrobocia w analizowanym okresie nastąpił w grupie osób z 30-letnim i wyższym stażem – o 8 punktów procentowych. Graficzne ujęcie przedstawia Wykres 2.21.

Wykres 2.21. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

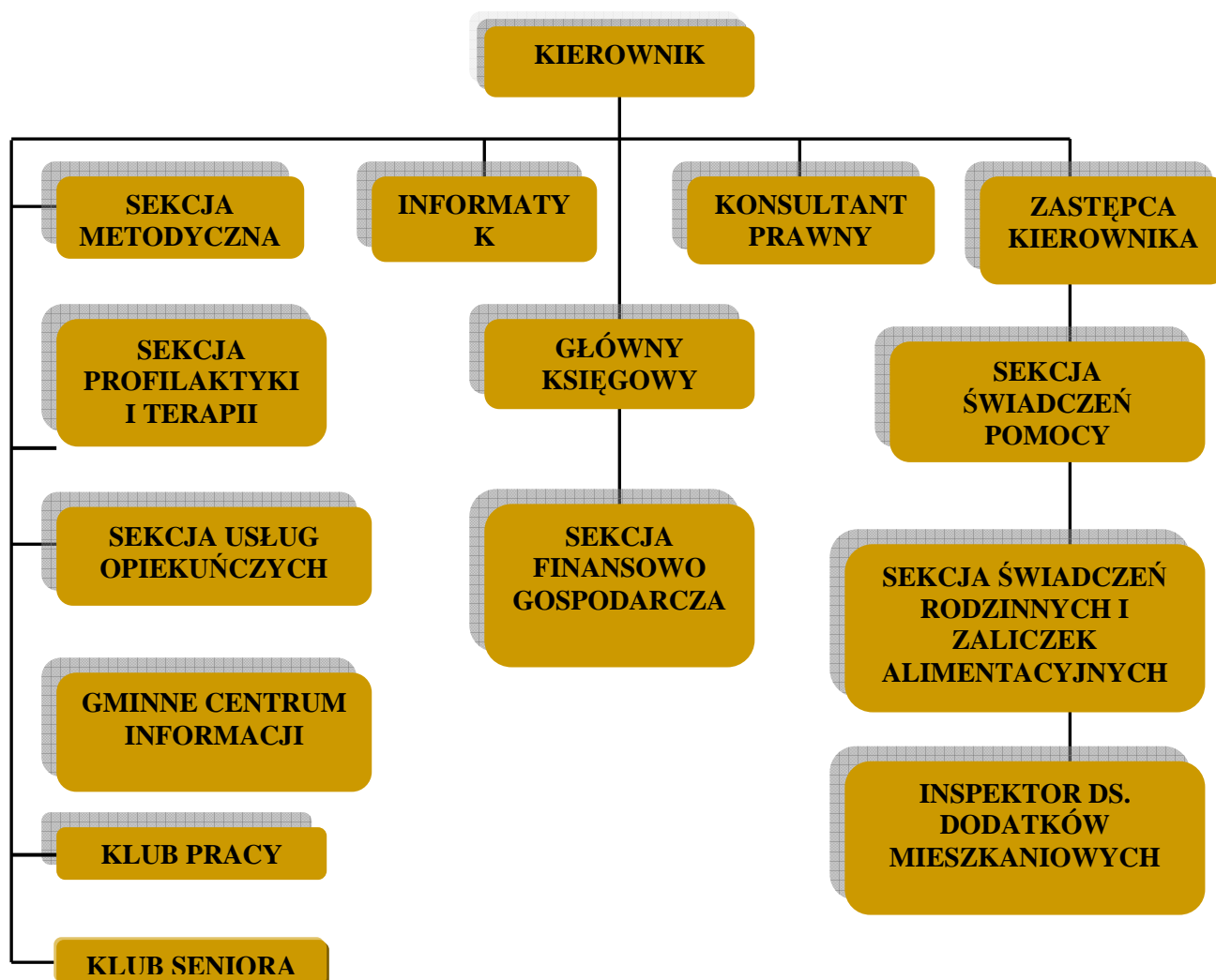
2.6.3. Grupy społeczne wymagające wsparcia⁵

W Gminie Czerwonak zadania pomocy społecznej – własne i zlecone – wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2006-2013, która obejmuje programy:

- Gminny Program Wsparcia Rodzin Dysfunkcyjnych, Osób Niepełnosprawnych, Osób Starszych oraz Zapobiegania Marginalizacji Życia Tych Grup Społecznych na lata 2001 – 2010,
- Program Budowania Lokalnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Czerwonak (2006-2010),
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2007 rok,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czerwonak.

Strukturę organizacyjną Ośrodka przedstawia Rysunek 2.4.

Rysunek 2.4. Schemat organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Źródło: Sprawozdanie GOPS w Czerwonaku

⁵ Na podstawie Sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

W wyniku przeprowadzonych analiz sfery społecznej na terenie Gminy Czerwonak wyodrębniono priorytety, które uznano za główne przyczyny występujących na terenie Gminy problemów społecznych. Ułatwiło to sformułowanie celów strategicznych dla poszczególnych obszarów problemowych, a następnie polityki społecznej Gminy jako całości. Formułowanie celów poprzedzono analizą możliwości oraz ograniczeń, istniejących w funkcjonującym systemie pomocy społecznej, jak i w najbliższym otoczeniu.

Z przyjętych obszarów problemowych w zakresie polityki społecznej w Gminie, w których działa GOPS, wynikają działania w następujących sferach:

- Bezrobocie,
- Patologie społeczne,
- Kryzys funkcji rodziny,
- Marginalizacja grup społecznych.

W 2007 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku objął pomocą (bez względu na rodzaj i formę świadczeń) **554** gospodarstw domowych – **1475** osoby w tych rodzinach.

Przy liczbie ludności w Gminie wynoszącej – **23 591** (w tym: 380 osób zameldowanych czasowo) pomocą społeczną objęto **1.475** osoby (łącznie z dziećmi), czyli co 16 osobę, co stanowiło **6,15 %** ogółu mieszkańców.

W stosunku do roku 2006 liczba klientów w 2007 r. zmniejszyła się o 83 osoby.

Przyczynami zmniejszenia liczby klientów Ośrodka są:

- Podjęcie pracy-poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin,
- Podjęcie leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
- Poprawa sytuacji dzieci w rodzinach niewydolnych wychowawczo.

Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów Ośrodka, były: długotrwała choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie. Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów zawiera Tabela 2.11.

Tabela 2.11. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 2002 r. i w 2007 r.

	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk	
		2002	2007
1.	Niepełnosprawność	367	190
2.	Długotrwała choroba	432	246
3.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	175	90
4.	Ubóstwo	283	205
5.	Alkoholizm	198	77
6.	Bezrobocie	267	110
7.	Potrzeby ochrony macierzyństwa	106	87
8.	Sieroctwo	30	8
9.	Bezdomność	10	14
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	8
11.	Narkomania	1	2
12.	Przemoc w rodzinie	78	33

Źródło: Dane GOPS w Czerwonaku

Z punktu widzenia kategorii zadań, pomoc społeczna w Gminie przedstawiała się następująco (Tabela 2.12.):

Tabela 2.12. Liczba środowisk objętych pomocą finansową i pracą socjalną w 2007 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, rodzin, którym przyznano świadczenia	Koszty (zł)
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	1.783	3.751.362
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	1.250	510.450

Źródło: Dane GOPS w Czerwonaku

Szczegółowy rozkład udzielonej pomocy w zakresie zadań własnych przedstawia Tabela 2.13.

Tabela 2.13. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych Gminy w 2007 roku

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Liczba świadczeń	Koszty
1.	Leki leczenie	31	87	3.810,91
2.	Obiady, posiłki	243	21 611	135.754,80
3.	Żywność	48	72	12.083,06
4.	Odzież, obuwie	8	8	440,00
5.	Opał	69	69	27.440,00
6.	Schronienie	14	58	4.727,50
7.	Zasiłki okresowe	207	473	70.964,41
8.	Pozostałe zasiłki celowe	276	621	61.098,15
9.	Zasiłki celowe specjalne	160	771	94.302,07
10.	Opłata za DPS	5	56	84.764,58
11.	Przedszkola	5	23	5.921,00
12.	Kolonie, obozy	18	18	9.144,00
	Ogółem:			510.450,48

Źródło: Dane GOPS w Czerwonaku

Ze świadczeń w ramach zadań własnych Gminy skorzystało 1.250 środowisk (środowisko = osoba lub rodzina); jedno środowisko otrzymało: średnio na 1 rok 1 058,55 zł, a średnio na 1 m-c 88,21 zł.

Dane, dotyczące udzielonych świadczeń w ramach zadań zleconych Gminie, zostały zamieszczone w Tabeli 2.14.

Tabela 2.14. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych Gminie w 2007 roku

	Formy pomocy	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Zasiłki stałe	354	90.614,07
2	Świadczenia rodzinne	33.251	3.321.359,54
3	Zaliczki alimentacyjne	1.596	328.676,10

4	Składki zdrowotne	394	10.532,62
	Razem	35.542	3.751.362,33

Źródło: Dane GOPS w Czerwonaku

W ramach zadań zleconych w 2007 roku najwięcej, bo prawie 88% środków, przeznaczono na świadczenia rodzinne, prawie 10% na zasiłki alimentacyjne, a ponad 2% na zasiłki stałe.

Pomoc socjalna

Pracą socjalną objętych zostało 635 gospodarstw domowych, w tym wyłącznie pracą socjalną - 163 środowisk.

Pomoc w ramach pracy socjalnej (zadanie obowiązkowe Gminy) rozumianej jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, uzyskały osoby i rodziny w następujących formach, będących elementami pracy socjalnej:

- Pomoc w pokonywaniu kryzysów życiowych, osamotnienia i izolacji (utrzymywanie kontaktów z otoczeniem),
- Poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne,
- Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- Pomoc w załatwianiu spraw bytowych,

Poradnictwo i konsultacje prawne w 2007 r.

Z poradnictwa prawnego i pomocy w opracowaniu pism procesowych i urzędowych skorzystało 291 osób, w tym 119 osób, korzystających z pomocy materialnej Ośrodka. Z konsultacji prawnych 134 razy korzystali pracownicy Ośrodka.

Poradnictwo i konsultacje psychologiczne w 2007 r.

Z poradnictwa i konsultacji psychologicznych skorzystało 195 osób, w tym 96 osoby, korzystające z pomocy materialnej Ośrodka. Liczba porad i konsultacji wyniosła 332. Pracownikom Ośrodka udzielono 190 porad.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku realizując zadania, określone przepisami ustawy o pomocy społecznej, stosuje niekonwencjonalne formy pozamaterialnej pomocy społecznej. Szczególnie szeroką gamę tych form pomocy stosuje w działaniach na rzecz rodziny, w ramach polityki prorodzinnej Gminy. Są nimi:

- Prowadzenie działań prewencyjnych, mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu zjawisk, sprzyjających dezorganizacji rodziny (poprzez doradztwo psychologiczno-pedagogiczne, współdziałanie z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów rodziny),
- Współpraca pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi, zajmującymi się rodzinami, pozostającymi pod opieką ośrodka,
- Organizowanie pomocy terapeutycznej: terapia indywidualna, animowanie działań, mających na celu tworzenie grup wsparcia dla rodzin,
- Występowanie, w wielu przypadkach, ośrodka w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych, szczególnie niezaradnych życiowo.

Doniosłą rolę w pracy ośrodka stanowi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i w starszym wieku. W tej dziedzinie ośrodek:

- Współpracuje z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych,
- Prowadzi poradnictwo indywidualne,
- Współdziała z innymi podmiotami w zakresie usuwania barier architektonicznych,
- Organizuje imprezy, spotkania dla osób niepełnosprawnych i osób starszych,
- Organizuje imprezy integracyjne dla dzieci zdrowych i niepełnosprawnych,
- Tworzy możliwości rehabilitacyjne poprzez organizowanie zajęć, prowadzonych przez rehabilitantów,
- Współpracuje ze szkołami, które umożliwiają korzystanie osobom niepełnosprawnym i dzieciom specjalnej troski ze środowiska lokalnego, korzystanie z gabinetów rehabilitacyjnych, boisk szkolnych, kortów tenisowych,
- Pomaga przy kompletowaniu dokumentów, niezbędnych do otrzymania renty, emerytury, świadczeń wyjątkowych w ramach ubezpieczenia społecznego.

Pomoc rzeczowa, jako jedna z form niekonwencjonalnej pomocy społecznej, rozszerzana jest każdego roku, a do najistotniejszych ośrodek zalicza:

- Organizowanie przy ośrodku magazynu z odzieżą, artykułami gospodarstwa domowego i sanitarnymi (pochodzącymi ze zbiorów organizowanych przez ośrodek), które bezpłatnie przekazywane są klientom pomocy społecznej,
- Dożywanie dzieci w szkołach i świetlicach,
- Cykliczne i stałe zbiórki odzieży, żywności i sprzętu gospodarstwa domowego.

Na dużą skalę ośrodek podejmuje działania tzw. okazjonalne. Najczęściej działania te finansowane są przez ośrodek przy współudziale finansowym sponsorów (zakładów pracy, firm, sklepów, organizacji pozarządowych). Wśród nich należy wymienić:

- Organizowanie świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocnych dla osób samotnych, najuboższych i dzieci (wigilie, paczki, uroczystości mikołajkowe dla dzieci, „choinki”, Dzień Dziecka, Dzień Seniora, spotkania i baliki integracyjne dla dzieci, itp.),
- Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin najuboższych,
- Różne formy spędzania czasu wolnego dla osób starszych (wycieczki, pielgrzymki, spotkania z ciekawymi ludźmi, imprezy z występami dzieci ze szkół i przedszkoli, zespołów muzycznych seniorów, itp.).

Inicjatywy instytucjonalne i integrujące środowisko lokalne

W 2007 r. Ośrodek podjął następujące inicjatywy środowiskowe, umożliwiające m. in. realizację świadczeń w zakresie pracy socjalnej:

- Organizowanie działalności świetlic socjoterapeutycznych - 5 - dla 140 dzieci,
- Spotkania z rodzicami dzieci, uczestniczących w zajęciach w świetlicach socjoterapeutycznych, wizyty pracowników socjalnych w ich domach rodzinnych,
- Tworzenie grup samopomocowych dla osób z problemami życiowymi,
- Ferie zimowe w świetlicach,
- Akcje letnia (obozы terapeutyczne, wypoczynkowe, półkolonie),
- Zbiórki odzieży i sprzętu gospodarstwa domowego (współpraca ze społeczeństwem lokalnym, współpraca z Fundacją Pomocy Wzajemnej „Barka”, współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Poznaniu, współpraca z Fundacją „PRO VITA” w Poznaniu),
- Prowadzenie magazynu odzieży i art. gospodarstwa domowego,
- Uroczysta wigilia dla osób starszych i drobne upominki,
- Wigilie i paczki świąteczne dla dzieci w świetlicach socjoterapeutycznych,

- Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnych,
- “Świąteczna Zbiórka Żywności”,
- Prowadzenie Klubu Seniora,
- Program “Starszy Brat, Starsza Siostra”.

GOPS współpracuje z licznymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Efektem tej współpracy są:

1. W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Prowadzenie działalności świetlic socjoterapeutycznych,
- Terapia rodzin z problemem alkoholowym,
- Współpraca z poradniami,
- Poradnictwo prawne, psychologiczne,
- Dopuszczenie świetlic – sponsorzy,
- Dożywianie dzieci - sklepy spożywcze, piekarnia,
- Współpraca z pedagogami szkolnymi - głównie dotyczy dzieci z rodzin alkoholowych,

2. Sponsorowanie:

- Remonty mieszkań klientów,
- Wycieczki dla dzieci,
- Dowóz dzieci na półkolonie, osób starszych na spotkania,
- Odzież dla osób najuboższych,
- Wypoczynek dzieci niepełnosprawnych,
- Sprzęt komputerowy dla dzieci w świetlicach.

3. Dostarczanie mebli i sprzętu gospodarstwa domowego,

4. Przekazywanie zadań zakresu rehabilitacji społecznej i ruchowej stowarzyszeniom w ramach konkursów,

5. Rozwiązywanie problemów wychowawczych i opiekuńczych rodzin dysfunkcyjnych,

6. Pozyskiwanie ofert pracy dla bezrobotnych z terenu Gminy - klientów pomocy społecznej,

7. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w czasie wolnym od zajęć szkolnych,

8. Umieszczanie osób bezdomnych w schroniskach i noclegowniach,

9. Pomoc dla matek samotnie wychowujących dzieci, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.

2.6.4. Przestępczość⁶

Komisariat Policji w Czerwonaku posiadał w 2007 roku 23 etaty. Na emeryturę odeszło 2 funkcjonariuszy Ognia Kryminalnego, do innej jednostki przeniosło się także 2 funkcjonariuszy. Jednocześnie do służby w KP Czerwonak pozyskano 6 funkcjonariuszy oraz pracownika cywilnego. W 2007 roku, na terenie Gminy odnotowano:

- W kategorii kradzieży cudzej rzeczy - 104 zdarzenia (2006 r. – 133),
- W kategorii kradzieży samochodu – 19 zdarzeń (2006 r. – 21),
- W kategorii włamań – 53 zdarzenia (2006 r. – 61),
- W kategorii rozboi - 2 zdarzenia (2006 r. – 5),
- W kategorii bójek i pobić – 7 zdarzeń (2006 r. – 9),
- W kategorii uchylania się od alimentów – 11 zdarzeń (2006 r. – 27),
- W kategorii znęcania się nad rodziną -10 zdarzeń (2006 r. – 22),
- W kategorii nietrzeźwych kierowców – 59 zdarzeń (2006 r. – 121),
- W kategorii przestępstw narkotykowych – 3 zdarzenia (2006 r. – 3).

⁶ Na podstawie Oceny stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonie działania komisariatu policji w Czerwonaku w 2007 roku.

Praca dochodzeniowo - śledcza

W 2007 roku wszczęto ogółem 403 postępowania przygotowawcze. Ściganiem karnym objęto 215 osób, wśród których było 16 osób nieletnich. Ogólna wykrywalność ukształtowała się na poziomie 52,5% (2006 r. – 51,6%).

Przestępstwa gospodarcze

W 2007 roku wszczęto 16 postępowań przygotowawczych, ściganiem karnym objęto 16 osób, a ogólna wykrywalność ukształtowała się na poziomie 100%.

Ocena pracy służby prewencji

W ramach działań prewencyjno - represyjnych zostało przeprowadzonych:

- 1.1952 interwencji w miejscach publicznych, mieszkaniach i innych,
- 268 doprowadzeń do jednostki Policji, Izby wytrzeźwień, sądów i innych organów,
- 222 postępowań w sprawach o wykroczenia,
- 2.882 wylegitymowań,
- 87 przypadki zatrzymań na gorącym uczynku,
- 368 postępowań mandatowych,
- 1.553 wywiadów,
- 123 konwoje,
- 9 zabezpieczeń imprez o charakterze masowym.

KP Czerwonak współpracuje z Urzędem Gminy w Czerwonaku realizując wspólnie Gminny Program Poprawy Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na lata 2005-2008. Ponadto współpracuje również z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czerwonaku, z Państwową Strażą Rybacką, Państwową i Ochotniczą Strażą Pożarną.

Z działań związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, realizowanych przez Urząd Gminy i jednostki gminne, wymienić należy:

1. W zakresie przygotowania gminy do funkcjonowania w stanie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny:
 - Realizacja działań planistycznych w ramach gminnych planów operacyjnych,
 - Utworzenie stanowiska kierownika Wójta/ Szefa OC,
 - Planowanie realizacji przedsięwzięć w ramach HNS/ roli państwa gospodarza na rzecz SZ/,
 - Utworzenie grupy operacyjnej w UG,
 - Utworzenie systemu łączności bezprzewodowej w ramach systemu kierowania wojewody,
 - Utworzenie gminnego systemu ostrzegania i alarmowania oraz centralnego systemu sterowania syren,
 - Utworzenie formacji terenowych i zakładowych OC.
2. W zakresie zarządzania kryzysowego:
 - Utworzenie Wydziału Zarządzania Kryzysowego,
 - Powołanie Zespołu Stałych Dyżurów,
 - Realizacja przedsięwzięć planistycznych związanych z przygotowaniem procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych,
 - Utworzenie gminnego systemu wczesnego ostrzegania,
 - Utworzenie systemu łączności bezprzewodowej na potrzeby zarządzania kryzysowego.

3. W zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego

- Utworzenie Straży Gminnej,
- Realizacja ochrony bezpośredniej Urzędu Gminy oraz ochrony elektronicznej (SSWiN) wszystkich jednostek gminnych;
- Realizacja „Gminnego programu Poprawy Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na lata 2001-2008”,
- Budowa gminnych sieci monitoringu wizyjnego,
- Podejmowanie działań związanych z budową społeczeństwa informatycznego (bezprowodowy dostęp do symetrycznego Internetu),
- Realizacja gminnych programów: przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii,
- Walka z patologią społeczną,
- Realizacja szkolenia przedmedycznego w szkołach gminnych oraz innych szkoleń o tematyce bezpieczeństwa,
- Realizacja inwestycji oraz szerokich działań związanych z zabezpieczeniem czasu wolnego dzieci i młodzieży.

2.6.5. Oświata

W Gminie działają następujące jednostki oświatowe:

1. PRZEDSZKOLA:

- Gminne Przedszkole nr 1 „Bajkowe Ludki”,
Os. Leśne 22, 62-028 Kozięgłowy,
- Gminne Przedszkole nr 2 "Krasnala Hałabały",
Ul. Poznańska 16a, 62-028 Kozięgłowy,
- Przedszkole im. "Dzieci z Leszczynowej Górski",
Pl. Zielony 4, 62-004 Czerwonak,
- Przedszkole w Owińskach,
Ul. Poprzeczna 5, 62-005 Owińska,
- Przedszkole Niepubliczne „SKRZAT”,
Os. Leśne 16, 62-028 Kozięgłowy,
- Niepubliczne Przedszkole Artystyczne im. św. Cecylii Kicin
ul. Rolna 24, 62-004 Czerwonak.

2. SZKOŁY PODSTAWOWE

- Im. Józefa Wybickiego,
Ul. Rolna 1B, 62-004 Czerwonak,
- Nr 1 w Owińskach,
Ul. Kolejowa 3 62-005 Owińska,
- W Bolechowie im. H. Ch. Andersena,
Ul. Wojska Polskiego 6, 62-005 Owińska,
- Im. Augusta Cieszkowskiego w Kicinie,
Ul. Gwarna 1, 62-004 Czerwonak,
- Im. gen. Stefana Roweckiego "Grota",
Ul. Poznańska, 62-028 Kozięgłowy.

3. GIMNAZJA

- Im. Jana Pawła II Czerwonaku,
Ul. Szkolna 1 62-004 Czerwonak,
- W Bolechowie,
Ul. Wojska Polskiego 6 62-005 Owińska,
- W Koziegłowach,
Ul. Piaskowa 15, 62-028 Koziegłowy.

4. SZKOŁY ŚREDNIE

- Zespół Szkół im. D. Chłapowskiego w Bolechowie,
Ul. Obornicka 1, 62-005 Owińska,
 - Liceum ogólnokształcące,
 - Liceum dla dorosłych,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w Owińskich,
Pl. Przemysława 9, 62-005 Owińska,
 - Szkoła podstawowa,
 - Gimnazjum,
 - Liceum ogólnokształcące,
 - Szkoła zawodowa,
 - Liceum dla dorosłych,
 - Liceum profilowane,
- Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych - z uprawnieniami szkoły publicznej,
 - 3 - letnie o profilu ogóln. po Zasadniczej Szkole Zawodowej / stara matura,
 - 2- letnie o profilu ogóln. po Zasadniczej Szkole Zawodowej / nowa matura,
 - 3 - letnie o profilu ogóln. po Szkole Podstawowej lub gimnazjum.

Podstawowe dane, dotyczące bazy szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, przedstawia Tabela 2.15.

Tabela 2.15. Podstawowe dane o szkolnictwie podstawowym i gimnazjalnym

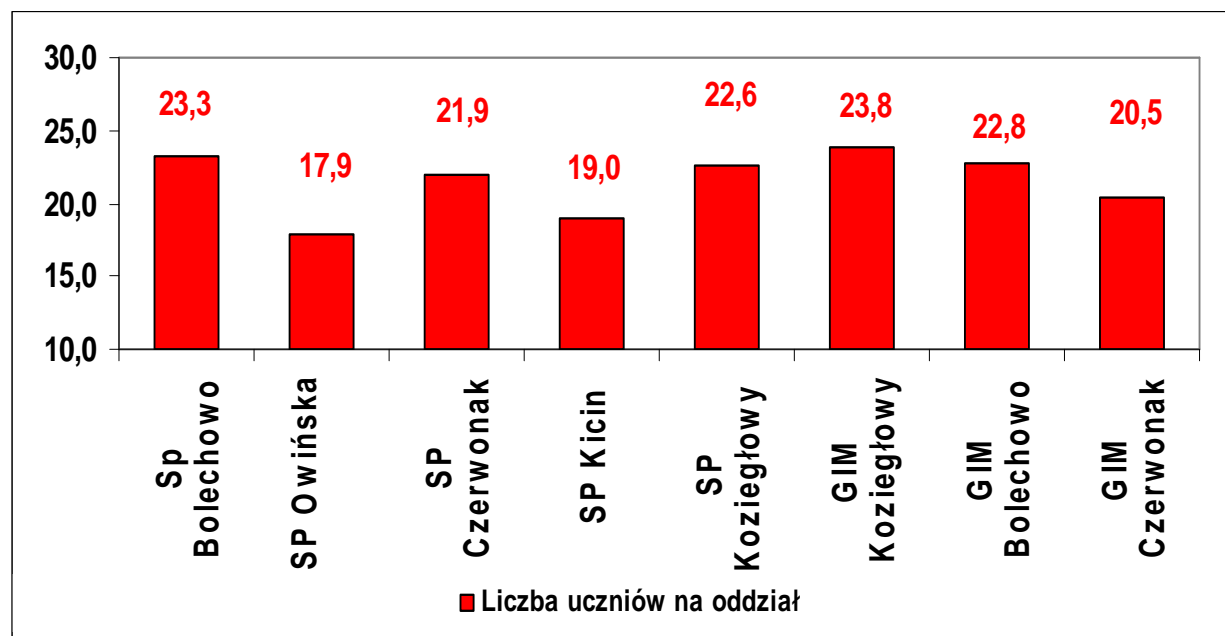
Szkoły	SP Bolechowo	SP Owińska	SP Czerwonak im	SP Kicin	SP Koziegłowy	GIM Koziegłowy	GIM Bolechowo	GIM Czerwonak
Liczba uczniów ogółem, stan w dniu 30.09.2007	163	233	329	228	588	381	137	225
w tym liczba dzieci w oddziałach "0"	19	23	19	25	46	-	-	-
L. nauczycieli dydaktycznych w etatach przeliczeń (wraz z nauczycielami w oddziałach "0")	15,13	21,31	30,39	20,26	47,42	35,68	15,87	29,43
Liczba oddziałów	7	13	15	12	26	16	6	11

Liczba pomieszczeń do nauczania	8	11	15	14	17	18	6	17
w tym: pracownie przedmiotowe	1	4	1	1	2	3	2	6
Świetlica	1	1	1	1	1	-	1	1
Stołówka	-	-	1	1	-	-	-	-
Gabinet stomatolog./lekarski		gabinet pielęgniar- ski	-	gabinet pielęgniar- ski	1	1	gabinet pielęgniar- ski	1
Sala gimnastyczna	1	1	1	1	1	1	-	-
Biblioteka	1	0	1	1	1	1	1	1
Budżet szkoły: wydatki ogółem (wraz z oddziałami "0")	1047584,16	1292091,20	1734732,27	14143664,86	3157818,96	2250816,86	854350,17	1988660,56
Liczba uczniów na 1 etat przelicz.	10,9	10,6	12,2	12,4	12,2	11,4	10,0	8,7
L. uczniów na oddział	23,3	17,9	21,9	19	22,6	23,8	22,8	20,4
Liczba uczniów na izbę	20,3	21,2	21,9	16,3	34,6	21,2	19,6	13,2
Koszt utrzymania 1 ucznia	6426,90	5545,46	5272,73	6203,36	5370,44	5907,66	6236,13	8838,49

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Sytuację lokalową przedstawia Wykres 2.22.

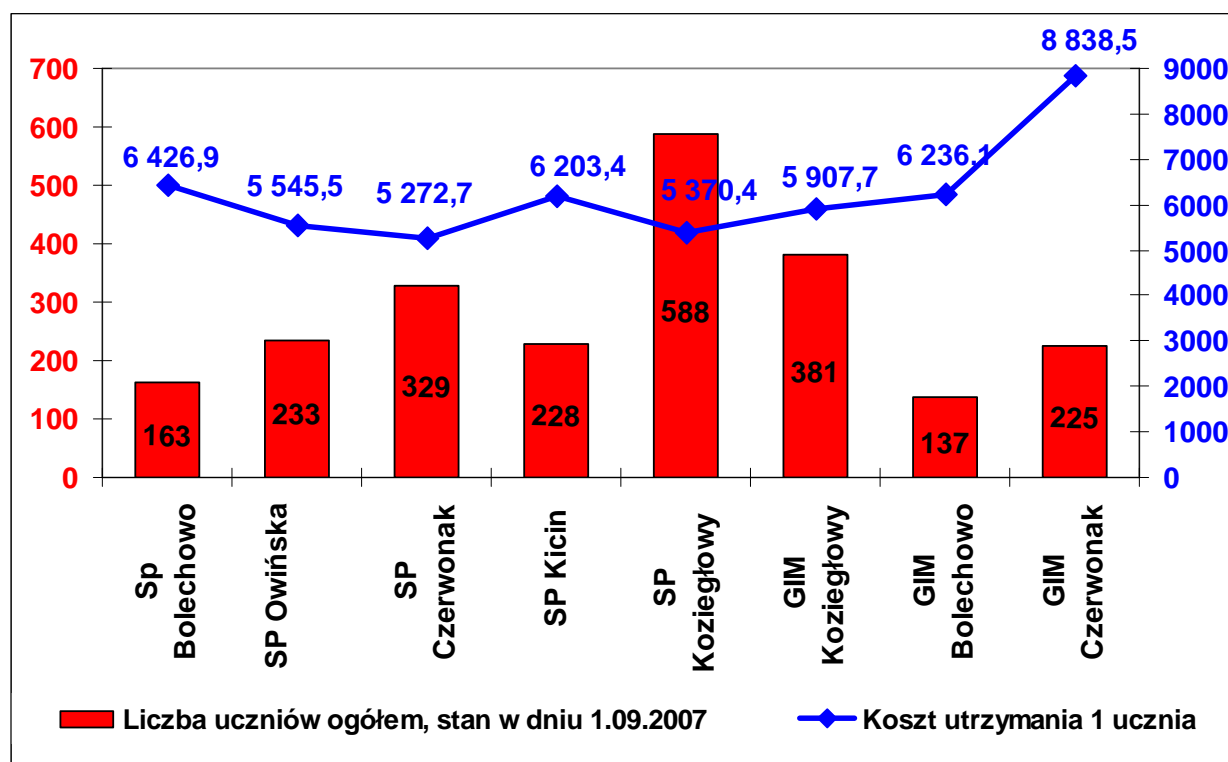
Wykres 2.22. Sytuacja lokalowa szkół w Gminie

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Najlepsze warunki pod względem liczby uczniów, przypadających na oddział występują w Owińskich i Kicinie. Biorąc pod uwagę koszty utrzymania 1 ucznia w szkole najkorzystniej przedstawia się Szkole Podstawowej w Czerwonaku. Przedstawia to Wykres 2.23.

Wykres 2.23. Koszty utrzymania 1 ucznia w gminnych szkołach

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Szkoły, oprócz działalności edukacyjnej, prowadzą działalność sportową i kulturalną. W ostatnich latach uczniowie z terenu Gminy osiągnęli wiele sukcesów w imprezach kulturalnych i zawodach sportowych oraz w innych dziedzinach.

Natomiast podstawowe dane, dotyczące bazy szkolnictwa przedszkolnego przedstawia. Tabela 2.16.

Tabela 2.16. Podstawowe dane o gminnym szkolnictwie przedszkolnym

PRZEDSZKOLA	Gminne P Czerwonak	Gminne P Owińska	Gminne P1 Koziegłowy	Gminne P2 Koziegłowy
Liczba miejsc	75	90	95	65
Liczba dzieci, uczęszczających do przedszkola (średnia w danym roku)	75	90	95	65
w tym liczba dzieci w wieku lat 6	13	19	26	25
Liczba oddziałów dla dzieci	3	4	4	3
Liczba etatów przeliczeniowych dydaktycznych	7,06	9,34	7,85	8,05
Liczba etatów przeliczeniowych pracowników administracji i obsługi	8	8,98	10,74	8,91
Wydatki z budżetu przedszkola ogółem	635.183,01	751.866,85	765.263,47	749.717,05
Średnia liczba dzieci na 1 oddział	25,0	22,5	23,8	22
Średnia liczba dzieci w przedszkolu na 1 nauczyciela (1 etat przeliczeniowy)	10,6	9,64	12,10	8,07
Utrzymanie 1 -go przedszkolaka (w stos. do całości wyd. budżetu przedszkola)	8.469,10	8354,08	8055,40	11.534,11

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

2.6.6. Kultura i Sport

a) Kultura

Gminny Ośrodek Kultury "Sokół" powstał w 1990 roku. Siedzibę zlokalizowano w budynku przy ul. Gdyńskiej 47 (wówczas 29a) po Komitecie Gminnym PZPR. Dyrektorem została Hanna Ciulkin - nauczycielka plastyki w Szkole Podstawowej w Czerwonaku. Przez pierwszy rok działania do dyspozycji Ośrodka oddano tylko dużą salę (ok. 90 m²) oraz dwa małe pomieszczenia: biuro i zaplecze kuchenne. Pozwoliło to jednak na prowadzenie różnorodnej działalności zgodnie z aktualnymi zainteresowaniami mieszkańców: kursy tańca towarzyskiego, kursy kroju i szycia oraz oczywiście dyskoteki.

Ponieważ nigdy wcześniej nie było na terenie Gminy Czerwonak tego typu placówki, mieszkańcy nie odczuwali konieczności stałego obcowania z kulturą, stąd największą popularnością cieszyły się jednorazowe imprezy, koncerty, występy kabaretów. Z dużym trudem organizowano zajęcia stałe. Z czasem istnienie Ośrodka stało się coraz bardziej zauważalne dzięki organizowaniu imprez przy współudziale różnych instytucji (Szkoly, Przedszkola, Ośrodek Pomocy Społecznej, Koło Emerytów i Rencistów, inne Ośrodki Kultury). Wtedy powstały idee imprez cyklicznych: Gminny Festiwal Piosenki Przedszkolaków (funkcjonujący do dziś, z kontynuacją w postaci Wojewódzkiego Festiwalu), Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Czerwonak, cykl koncertów dobrze zapowiadających się zespołów - "Rockowe..." i "Bluesowe odloty", a także imprezy okolicznościowe: Bale Sylwestrowe, Andrzejki, Bale Seniora, Bale Karnawałowe.

W 1996 roku uruchomiono działalność pierwszej filii Ośrodka przy ul. Słonecznej w Czerwonaku, w pobliżu Os. 40-lecia PRL. Z uwagi na wyjątkowo małe rozmiary pomieszczenia (30 m²) działalność sprowadza się przede wszystkim do świetlicy osiedlowej. Dzieci mogą tam odrabiać lekcje, starsi grać w bilard, oglądać telewizję, grać w gry planszowe.

W roku 2001 uruchomiono działalność kolejnych trzech filii: Sala przy OSP Promnice, nazwana "Iskrą", Klub "Kogucik" w miejscowości Potasze k. Owińska (dawniej pod zarządem Sołectwa Bolechówko-Potasze) oraz Klub "Koziołek" w Koziegłowach (w budynku Supermarketu "Albert"). Każda z tych filii posiada swoją specyfikę funkcjonowania, zarówno ze względu na położenie, przekrój społeczny mieszkańców, jak i wielkość.

Przy organizacji imprez GOK współpracuje z wieloma instytucjami z terenu Wielkopolski. Od kilku lat prowadzona jest współpraca z podobnymi placówkami w Europie, poprzez udział w międzynarodowych projektach teatralnych i plastycznych.

W budynku GOK mają również siedzibę: Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów; Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych.

Miesięcznie, w ciągu roku szkolnego, w stałych zajęciach Gminnego Ośrodka Kultury bierze udział ok. 2 000 osób. Ośrodek organizuje i współorganizuje ok. 20 imprez plenerowych rocznie. Imprezą o największym zasięgu i największej liczbie uczestników jest organizowany od 11 lat Wojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolaków, w którym rocznie bierze udział ok. 5 000 dzieci z terenu całej Wielkopolski. Coraz większą popularnością cieszą się wśród mieszkańców Dni Gminy posiadające bardzo zróżnicowaną ofertę – od warsztatów dla dzieci i młodzieży przez koncerty rockowe, bluesowe, jazzowe, imprezy plenerowe po dyskotekę pod gwiazdami.

W roku 2007 zatrudnienie w Ośrodku się zwiększyło, obecnie zatrudnionych jest 12 pracowników.

Ośrodek proponuje mieszkańcom następujące zajęcia:

- Pracownie plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Dwa zespoły teatralne – „Pipel2” i „Zwierciadło” – oraz szkołkę teatralną,
- „Wprawka”,
- Zajęcia dziennikarskie,
- Zajęcia muzyczne:
 - Szkołki piosenkarskie,
 - Zespół wokalny,
 - Zespół instrumentów klawiszowych,
 - Trzy zespoły rockowe,
- Kluby malucha - „Słoneczko” i „Kogucik”,
- Kluby seniora - „Kogucik” i w Szkole Podstawowej w Koziegłowach,
- Aerobik,
- Taniec.

Ośrodek organizuje również wiele imprez o różnorodnym charakterze i zasięgu:

- "Dni Sztuki Bardzowspółczesnej",
- Międzygminny Konkurs Młodych Recytatorów " Jesienna Zaduma",
- Wystawę Dziecięcej Twórczości Plastycznej,
- Aukcje prac wykonanych w pracowniach plastycznych,
- Dni Gminy,
- Cykl festynów "Poznaj swoją gminę",
- Gminne Dożynki,
- Wystawy, koncerty, spotkania.

W ciągu ubiegłego roku zorganizowano szereg imprez adresowanych do wszystkich mieszkańców Gminy – finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, karnawałowe bale przebierańców dla dzieci i młodzieży, konkursy recytatorskie, wystawy w korytarzach Urzędu Gminy, koncerty, Dni Gminy Czerwonak, Festyn Celtycki i Dożynki Gminne.

Budżet ośrodka w 2007 r. wyniósł 847 tys. zł, z czego 797 tys. pochodziło z dotacji gminnych, a reszta to środki pozyskane przez Ośrodek Kultury. Remonty pochłonęły 33 tys. zł, z czego część stanowił remont antresoli i klatki schodowej.

Na terenie Gminy funkcjonuje **Gminna Biblioteka w Czerwonaku, która posiada filie w Koziegłowach, Owińskach i Bolechowie**. Podstawowe dane dotyczące biblioteki publicznej zawiera Tabela 2.17.

Tabela 2.17. Podstawowe dane o bibliotece gminnej w latach 2003-2007

Biblioteka Publiczna	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba pracowników	8	9	9	9	8
Liczba woluminów ogółem	47.971	49.465	48.968	50.291	51.090
Liczba pozyskanych woluminów w	2.415	2.215	2.605	2.351	2.532

dany rok					
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	2.572	2.548	2.890	3.287	3.398
Liczba wypożyczeń w danym roku	62.251	54.259	48.840	52.847	47.312
Budżet placówki – suma wydatków rocznie	269.500	279.500	355.370	375.245	370.000
Zakupy książek w zł	45.803	44.479	50.000	48.000	49.388

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

W 2006 roku wypożyczono na zewnątrz 48.840 książek oraz 2.193 czasopism. Na miejscu wypożyczono (czytelnia): 7.075 książek oraz 3.337 czasopism. Udzielono 3.026 informacji (min. z kronik, Internetu, księgozbioru wyłączonego). Biblioteki odwiedziło ogółem 39.683 czytelników.

Natomiast w 2007 roku wypożyczono na zewnątrz 47.312 książek, biblioteki odwiedziło 45 tys osób uczestnicząc m.in. w lekcjach bibliotecznych, konkursach, prelekcjach, wystawach itp. W czytelniach udostępniono 2.419 książek encyklopedycznych i 1.341 czasopism. Z internetu skorzystało 1.512 osób.

Praca bibliotekarzy to nie tylko wypożyczanie książek. Pracownicy starają się, aby czytelnicy mogli się w bibliotece także dobrze bawić, spotkać z ciekawymi ludźmi, zarazić pasją, zdobyć nagrodę w konkursach. Biblioteka jako instytucja upowszechniania kultury, poza działalnością z gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem materiałów bibliotecznych, prowadzi działalność kulturalno – edukacyjną, promującą książki i czytelnictwo. Rozmiar tej działalności uzależniony jest od warunków lokalowych oraz środków finansowych.

Biblioteki przeprowadziły wiele imprez kulturalnych dla swych czytelników w różnym wieku, i wielokierunkowej działalności kulturalnej, która ma na celu promocję książek i czytelnictwa oraz podnoszenie atrakcyjności bibliotek. Współpracowały z przedszkolami, szkołami w Gminie. Utworzono dwa punkty biblioteczne (klub emerytów i rencistów w Czerwonaku, drugi punkt Szkoła Podstawowa w Kicinie), które mają na celu ułatwienie dotarcia do książki. Punkty czynne są również w godzinach popołudniowych, wypożyczane są również czasopisma. Przy współpracy z Wydawniczym Związkiem Niewidomych w Warszawie, udostępniano książki mówione (na rewersy). Od wielu lat prowadzi się „Książki na telefon”, dla osób niemogących korzystać z bibliotek samodzielnie, książka za złotówkę, skrzynia życzeń – czytelnicy wrzucają w skrzynkę lub na e-maila tytuły książek, które chcieliby przeczytać, a my w ramach możliwości zakupujemy je.

Cyklicznie odbywają się spotkania z aktorami Teatru i Animacji z Poznania, którzy występują w spektaklach dla dzieci (odbyło się 8 spektakli, w których uczestniczyło około 1000 uczni i przedszkolaków; wstęp jest wolny).

Ponadto:

- Odbyły się również spotkania autorskie (15 autorów) min.: Krystyna Feldman, Emilia Krakowska, Arkady Fiedler, Jacek Kryg, Wanda Chotomska, Łucja Danielewska, Krzysztof Petek.
- Przeprowadzono 15 konkursów z różnych dziedzin tematycznych, 23 lekcje biblioteczne, 5 spotkań w „głośnym czytaniu” (czytały min.: pisarka Wanda Chotomska i aktorka Mariola Ryl-Krystianowska).

- Przeprowadzono zajęcia z elementami biblioterapii.
- Czytelnie prowadziły, w każdy czwartek, czytanie bajek, ferie i wakacje w bibliotece, wybieramy czytelnika roku, pasowanie na czytelnika, wystawy obrazów, haftów, prac plastycznych, których celem jest promowanie gminnych „artystów”.
- W Andrzejkowy wieczór odbyło się spotkanie z wróżką, która przy laniu wosku opowiadała młodzieży o magii, było również wróżenie.
- W listopadzie nastąpiło otwarcie wystawy w Filii Owińska „Czas w dłoniach” początki solidarności w dokumentach Czerwonaka (dokumenty udostępnione przez mieszkańców), które sprzyjało spotkaniom działaczy sprzed lat z młodzieżą, gościem specjalnym był Bogdan Klepas (urodzony w Owińskach).
- 170 – lecie Potasz – wystawa zdjęć, rękopisów, itp. zwiedziło ok. 600 osób (w tym na lekcji bibliotecznej – szkoły).
- „Z poezją na Ty” – kwartalne spotkania literackie, z poetką Zofią Łowińską.
- 14 luty „Anioł Liryczny” – recytacje wierszy przez mieszkańców Gminy.

Dla dzieci i młodzieży adresowana jest większość konkursów organizowanych przez bibliotekę, są to konkursy różnego typu, od literackich po wykazanie się umiejętnościami plastycznymi, recytatorskimi, teatralnymi, np. odbyły się następujące konkursy:

- Jasełka – przedstawienie w wykonaniu teatryku dziecięcego działającego przy Filii Bolechowo,
- Dzień babci i dziadka – spotkanie poetycko – muzyczne,
- Ekobiblioteka – konkurs plastyczny,
- Wielkopolska wieś w fotografii – konkurs fotograficzny.

Cyklicznie co czwartek odbywają się „czwartkowe bajanie” – głośne czytanie bajek dzieciom. Kontynuowany jest program „Nie Taka Straszna Sowa” – nauka obsługi katalogu elektronicznego.

Tradycyjnie już odbywa się konkurs gwarowy pt. „W antrejce na rycze” na podsumowanie konkursu przybył znany radiowiec poznański Jacek Hałasik.

Biblioteka zaprasza wszystkich chętnych do udziału w pogadankach i prelekcjach, tematyka jest zróżnicowana (związane z rocznicami, świętami itp.), goście opowiadają o niezwykłych ludziach, przeobrażeniach w literaturze, a także opowiadają o bezpiecznej drodze dzieci do domu. Biblioteka gościła trenera psów wraz z podopiecznymi. Dzieci bardzo żywo reagowały na obecność psów, spotkanie miało na celu pokazanie jak zachować się, kiedy zaatakuje zwierze.

Biblioteka włączyła się do kampanii „Cała Polska Czyta Dzieciom” – bajki i fragmenty opowiadań dzieciom czytali samorządowcy, emerytowani nauczyciele, aktorka teatru, dziadkowie oraz bibliotekarze.

Biblioteki aktywnie włączają się w organizowanie zajęć dla dzieci podczas wakacji i ferii. Każde dziecko może miło i bezpiecznie spędzić czas, biorąc udział w przeróżnych konkursach, quizach, grach i zabawach ruchowych, organizujemy wyjazdy poza Gminę Czerwonak.

Oprócz wymienionej działalności, biblioteki udostępniają czasopisma, Dokumentują Życie Społeczne Gminy. Umożliwiają korzystanie z kserokopiarek (we wszystkich placówkach).

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwonaku dostępny jest internet, skaner, drukarka, biblioteka i Filia Koziegłowy są całkowicie skomputeryzowane, wprowadzanie i wypożyczanie księgozbioru odbywa się elektronicznie. Biblioteka prowadzi stronę internetową

www.gbpczerwonak.com.pl na której znajdują się aktualne informacje dotyczące działalności kulturalnej, nowości książkowych oraz sprawozdań z imprez kulturalnych.

Gminna Biblioteka Publiczna została kilkakrotnie wyróżniana w konkursach m.in. „Najlepsza biblioteka podejmująca działania promocyjne i integrujące środowisko oraz region” patronat nad konkursem objął Marszałek Województwa Wielkopolskiego Pan Stefan Mikołajczak i WBP i CAK w Poznaniu (otrzymano w nagrodę kuferek z książkami oraz sfinansowanie 5 spektakli aktorskich), „Wakacje z książką” wyróżniona przez fundację Dobro Lokalne w Warszawie.

Biblioteka organizowała warsztaty potyckie prowadzone przez Zofię Łowińską, podczas których wybrano dwa wiersze mieszkańców Owińsk i Koziegłówek, które zostały wydrukowane w książce pt. „Z serca na serce” – Strofy Lednickie, wydane przez Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne Poznań 2005 r. Biblioteka wydała książkę pt. „Na skraju puszczy” – Gmina Czerwonak w przeszłości, teraźniejszości i legendzie, której autorem jest znany historyk poznański Marek Rezler.

Biblioteki współpracują również z mediami, redaktorami gazet lokalnych i regionalnych, starając się sprostać potrzebom czytelników poprzez analizę i rozmowy indywidualne.

Ostatnio zaobserwowano tendencję wzrostu czytelnictwa dla dorosłych oraz poszukiwania informacji z różnych dziedzin wiedzy i otaczającej rzeczywistości.

b) Sport

Centrum Rozwoju Kultury Fizycznej „AKWEN” /CRKF „AKWEN”/ w Czerwonaku jest jednostką budżetową Gminy powołaną Uchwałą nr 175/XXVI/2004 z dnia 17.06.2004 Rady Gminy Czerwonak.

Celem nadrzędnym jest koordynowanie działań w zakresie kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji w Gminie.

W swoich zadaniach ma m.in. propagowanie różnych form aktywności ruchowej, prowadzenie działań służących upowszechnianiu kultury fizycznej wśród społeczności gminnej, promowanie walorów turystycznych oraz ofert sportowo-rekreacyjnych gminy, sprawowanie zarządu nad obiektami będącymi w jego gestii.

Centrum prowadzi i koordynuje działania związane ze współpracą z organizacjami pozarządowymi w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, rozpatruje wnioski o stypendia sportowe i zgodnie z kompetencjami przedstawia gotowe projekty Zarządzeń do Wójta Gminy.

Największą sportowo-rekreacyjną atrakcją Gminy będącą w gestii Centrum jest ciesząca się dużą popularnością pływalnia w Koziegłówek. Można tam nauczyć się pływać w basenie do nauki pływania, popływać w sportowym 25 metrowym basenie pływackim, odpocząć w solankowych wannach jacuzzi, popływać w basenie rekreacyjnym, pojeździć 60 metrową zjeżdżalnią oraz oczyścić organizm w saunie suchej lub parowej.

Można tam również skorzystać z szerokiej gamy zajęć ruchowych w wodzie i na salce fitness, zrelaksować się w gabinecie masażu i skorzystać z solarium. Na terenie pływalni znajduje się również punkt gastronomiczny.

Mieszkańcy gminy mogą i korzystają również z innych obiektów sportowo-rekreacyjnych CRKF „AKWEN”. Zwolennicy sportów ekstremalnych zbierają się na jednym z najlepszych w Polsce, zewnętrznym skateparku o powierzchni blisko 1000 m². w Koziegłówek, w Czerwonaku natomiast na hali sportowej, na boisku piłkarskim oraz na zewnętrznej ścianie wspinaczkowej, która posiada trzy wierzchołki o wysokościach 7,0, 6,0 i 3,0 metrów o łącznej powierzchni do wspinania ponad 115 m².

Do Czerwonaka można dopłynąć również rzeką Wartą, gdzie przygotowana pod kątem turystów stanica „Akwenmarina” pozwala miłośnikom spędzać czas na łonie natury odpoczywać przy ognisku na wygodnych ławach podziwiać otaczające piękno.

W Owińskach turyści mogą zaczerpnąć informacji o Gminie w Punkcie Informacji Turystycznej, mogą zatrzymać się na specjalnie przygotowanym przystanku rowerowym „Akwacja”, by wypocząć mogli przemierzyć trasę „Cysterskiego Szlaku Rowerowego” liczącą 143 km.

Amatorzy piłki nożnej mogą rozgrywać swoje mecze na boiskach piłkarskich w Czerwonaku i Owińskach. Jadąc dalej na północ, w Bolechowie znajdują zadaszone korty tenisowe ze sztuczną nawierzchnią czynne przez cały rok.

Centrum Rozwoju Kultury Fizycznej „AKWEN” na uwadze upowszechnianie kultury fizycznej i swoje działania kieruje do wszystkich mieszkańców gminy. Tych najmłodszych, którzy pierwsze kroki stawiają w przedszkolach, poprzez wszystkie etapy edukacji szkolnej kończąc na zajęciach dla seniorów.

Ważnym elementem jest stała dbałość i modernizacja istniejącej bazy sportowo-turystycznej, jednak istotnym jest również budowa nowych obiektów, które będą służyły mieszkańcom. W planach CRKF „AKWEN” ma modernizację systemu odzyskiwania zużytej wody na płukanie filtrów poprzez budowę m.in. ekologicznych stawów komunalnych. Również poszukiwanie własnego źródła wody. Ze względu na bardzo duże zainteresowanie klientów pływalnią, wychodząc naprzeciw ich oczekiwaniom, powstają plany dalszej rozbudowy pływalni w części rekreacyjnej. Oczekiwana jest większa ilość zjeżdżalni, co ściśle wiąże się z budową dodatkowych hamowni.

Dużą popularnością cieszy się w Gminie Czerwonak piłka nożna. CRKF „AKWEN” planuje budowę pełnowymiarowego boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią z zadaszoną trybuną, w której znajdować się będzie pełne zaplecze socjalne. Na etapie koncepcji jest zagospodarowanie pod kątem sportowo-rekreacyjnym akwenów powstałych po byłej żwirowni oraz terenów do nich przyległych położonych w Owińskach.

Centrum Rozwoju Kultury Fizycznej „AKWEN” poprzez swoje działania realizuje misję Gminy, która brzmi: "Jesteśmy gminą atrakcyjnie położoną w obrębie aglomeracji poznańskiej. Dzięki licznym atutom środowiska naturalnego oraz rozwiniętej infrastrukturze stwarzamy korzystne warunki zamieszkania, spędzania wolnego czasu oraz prowadzenia działalności gospodarczej".

Na terenie Gminy działa również wiele klubów sportowych, o których informacje zamieszczono poniżej.

Klub Sportowy Błękitni

Jest to nowy klub, powstały w lutym 1989 roku. Już w sezonie 1990/91 piłkarze klubu wzięli udział w rozgrywkach ligowych OZPN Poznań. W klubie odbywają się w nim zajęcia sportowe, takie jak gra w piłkę nożną i brydż sportowy. Klub liczy 6 drużyn łącznie ponad 150 zawodników. Współpracuje z międzynarodowymi klubami sportowymi z Holandii: VKW Westerbork i Nieuw-Balinge. Klub dysponuje ogrodzonym stadionem piłkarskim o 300 miejscach siedzących i około 1.500 stojących przy ul. Poprzecznej w Owińskach z płytą piłkarską główną o wymiarach 100 x 70 m oraz dwoma płytami treningowymi 95x60; 70x50 m oraz bieżnią z 2 prostymi o długości 150 m, płytą małą treningową 60 x 30 i budynkiem klubowym z 2 szatniami i biurem.

Najważniejsze sukcesy klubu to:

- Seniorzy – awans do klasy okręgowej w sezonie 2005/2006,
- Trampkarze starsi - 2 razy II miejsce i 1 raz III w klasie trampkarzy starszych,
- Trampkarze młodszy – 1 raz III miejsce w klasie trampkarzy młodszych,
- Seniorzy – czterokrotni zwycięzcy w międzynarodowym turnieju piłkarskim w Owińskach,
- Oldboye - czterokrotni zwycięzcy w międzynarodowym turnieju piłkarskim w Westerbork (Holandia).

We wszystkich rozgrywkach w latach 1990-2001 udział wzięło około 500 zawodników.

Obecnie w treningach i rozgrywkach piłkarskich uczestniczy ponad 150 zawodników.

Ludowy Klub Sportowy Kicin

Klub został założony w 1968 r. Dysponuje stadionem z 2 płytami boiskowymi o łącznej powierzchni 2,84 ha, w tym świeżo odnowiona płyta trawiasta, płytą asfaltową do sportów motorowych, garażami i świetlicami dla zawodników i sędziów, salą konferencyjną i kortem tenisowym. Znajduje się również płyta asfaltowa, na której są wyznaczone trasy dla pojazdów nauki jazdy.

Największe osiągnięcia klubu to (seniorzy klasa B):

- 2001/2002 – II miejsce,
- 2002/2003 – III miejsce,
- 2003/2004 – IV miejsce.

W klubie istnieje 70-osobowa grupa trampkarzy młodszych i starszych.

Klub „Karolinka”

Klub „Karolinka” Koziegłowy powstał w 1995 roku. Liczy 2 sekcje piłki nożnej (trampkarze, juniorzy), łącznie 60 zawodników. Współpracuje z klubami sportowymi z terenu całej Gminy, korzystając z ich boisk. Posiada własne zaplecze sportowe w postaci pomieszczeń, udostępnianych przez Spółdzielnię Mieszkaniową im. 23 Lutego, szatnie i biura. Największym osiągnięciem było zajęcie II miejsca w rozgrywkach klasa okręgowa juniorów starszych.

Uczniowski Klub Sportowy w Czerwonaku

Uczniowski Klub Sportowy w Czerwonaku działa przy Szkole Podstawowej ul. Rolna 1a. Powstał w 1997 roku. W Klubie odbywają się zajęcia sportowe: unihokey, piłka nożna, ręczna, koszykowa oraz siatkowa, lekkoatletyka. Klub bierze udział w „Czwartkach lekkoatletycznych”. W roku 2003 zajął I miejsce w Ogólnopolskich Czwartkach Lekkoatletycznych. Klub uczestniczy też w międzyszkolnych rozgrywkach. Obecnie liczy 40 członków.

Uczniowski Klub Sportowy Kicin

Uczniowski Klub Sportowy Kicin powstał w 1998 roku. W klubie odbywają się zajęcia sportowe: unihokey, piłka nożna, ręczna, koszykowa oraz siatkowa, turystyka kwalifikowana (w tym wycieczki, rajdy, zawody wspinaczkowe na sztucznych ścianach) i rekreacja. Obecnie klub liczy 65 członków. Klub działa przy Szkole Podstawowej w Kicinie. W 2004 roku osiągnął:

- I miejsce w rozgrywkach powiatowych w unihokeyu,

- II miejsce w rozgrywkach powiatowych w koszykówce,
- II miejsce w rozgrywkach powiatowych w piłce nożnej,
- III miejsce w rozgrywkach powiatowych w piłce ręcznej (chłopcy),
- IV miejsce w rozgrywkach powiatowych w piłce ręcznej (dziewczeta),
- III miejsce w rozgrywkach rejonowych w unihokeju.

Sportowy Klub „Orienteering” Kompas

Orienteering jest sportem odbywającym się na łonie natury, gdyż trasy wytyczone są w parkach lub lesie. Polega na pokonaniu drogi z punktami kontrolnymi przy pomocy mapy i kompasu. Wybór drogi między punktami należy do uczestnika.

Sportowy Klub „orienteering” Kompas powstał w 1995 roku. 60 członków klubu startuje w dyscyplinach: pieszej, rowerowej (rozgrywki indywidualne) i turystycznej (rozgrywki drużynowe). Klub jest członkiem takich stowarzyszeń, jak: Polski Związek Biegu na Orienteering i Wojewódzkiego Stowarzyszenia Sportowego w Poznaniu. W razie niepogody korzysta z pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Koziegłowach. Może się poszczycić Brązowym Medalem Mistrzostw Polski w rowerowej jeździe na Orienteering, Brązowym Medalem na Mistrzostwach Polski Weteranów w Długodystansowym Biegu na Orienteering oraz zawodnikiem w Finałach Ogólnopolskich Olimpiad Młodzieży Sportów Letnich w biegu na orientację.

c) Stowarzyszenia

Ochotnicze Straże Pożarne

Na terenie Gminy Czerwonak działają dwie jednostki OSP:

- OSP Czerwonak,
- OSP Promnice.

W ramach OSP działa także Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, licząca 10 członków.

OSP Czerwonak działa w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Skupia w swych szeregach 27 czynnych członków, mogących brać udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych. W 2006 roku podjęto następujące działania ratownicze:

- Pożary – 128,
- Miejscowe zagrożenia – 6,
- Poszkodowani w działaniach ratowniczych – 2 ofiary śmiertelne, 8 rannych.

OSP Promnice jest jednostką typu S-2. Skupia w swych szeregach 41 czynnych członków, mogących brać udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych. W 2006 roku podjęto następujące działania ratownicze:

- Pożary – 8,
- Miejscowe zagrożenia – 2,
- Poszkodowani w działaniach ratowniczych - 0

Stowarzyszenie Rozwoju Rekreacji i Ochrony Środowiska w Gminie Czerwonak

Działa od 1996 r. i po 10 latach swego istnienia skupia ponad 140 członków – w większości zapalonych wędkarzy. Stowarzyszenie ma pod swoją opieką obszar 24 ha: zbiornik pożwirowy w Owińskach oraz przyległy do niego teren. Zajmuje się zagospodarowaniem zbiornika i jego otoczenia oraz prowadzeniem właściwej gospodarki rybackiej. Z inicjatywy członków Stowarzyszenia corocznie odbywają się takie akcje, jak: zarybiania akwenu, nasadzenia nowej roślinności, czy wielkie sprzątanie. Dzięki temu zbiornik stał się doskonałym miejscem dla wędkarzy. Żyje w nim kilkanaście różnych gatunków ryb, m.in. płocie, leszcze, karasie, liny, okonie, węgorze, szczupaki, sandacze i sumy. Ważną częścią działalności Stowarzyszenia jest również sprzedaż zezwoleń na odłowy ryb na zbiorniku. Pięć razy do roku Stowarzyszenie organizuje zawody wędkarskie, cieszące się dużym zainteresowaniem. Stowarzyszenie ściśle współpracuje z władzami Gminy. Efektem współpracy było m.in. powstanie w 2002 r. ścieżki sportowo-rekreacyjnej wokół zbiornika z przyrządami gimnastycznymi.

Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu koło Owińska

Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Kole WZINR koło Owińska pracują już od sierpnia 2004 r. Warsztaty w Owińskach powstały jako czwarte w powiecie poznańskim. Mieszczą się w siedzibie Koła, w zabytkowym budynku, który w 2002 r. Gmina Czerwonak przekazała na potrzeby Związku. Od tej pory Koło przeżywa okres rozwoju, a zdewastowany budynek jest systematycznie remontowany i adaptowany na potrzeby pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Obecnie Koło liczy 70 członków z gmin Czerwonak i Murowana Goślina, a z Warsztatów Terapii Zajęciowej korzysta 25 osób w wieku od 19 do 33 lat. Uczestnicy uczą się niezbędnych w codziennym życiu umiejętności w pięciu pracowniach: gospodarstwa domowego, plastycznej, komputerowej, muzycznej i tkacko-krawieckiej. Do dyspozycji na terenie warsztatów jest również psycholog oraz rehabilitantka. Zajęcia w pracowniach to dla nich znakomita nauka samodzielności. Oprócz tego od jakiegoś czasu działa tu samofinansujący się, bez zysku sklepik ze słodyczami, napojami, owocami oraz sklepik „za grosik” z różnymi artykułami od sponsorów. Obydwa sklepiki prowadzą sami niepełnosprawni uczestnicy, co jest dla nich nauka podstawowych umiejętności życiowych.

Rezultaty swoich prac, między innymi z pracowni plastycznej, podopieczni WTZ w Owińskach prezentują na wystawach u siebie w siedzibie Koła, a także na zewnątrz w znanej galerii „Tak” w Poznaniu. Duma i satysfakcja stanowią dla twórców niezastąpioną rehabilitację psychiczną i społeczną.

Fundacja na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej Gminy Czerwonak

Fundacja na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej Gminy Czerwonak została ustanowiona aktem notarialnym dnia 07.06.2005 r. i zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym dnia 15.09.2005 r. Podstawowym założeniem powołania Fundacji jest szeroko rozumiane wspieranie rozwoju lokalnego Gminy, przede wszystkim poprzez pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.

Cele statutowe Fundacji to:

- 1) Popieranie inicjatyw społecznych w zakresie pomocy społecznej, integracji społecznej, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
- 2) Popieranie wszelkich inicjatyw społeczności lokalnej wspierających rozwój Gminy oraz wspieranie działań, zmierzających do rozwoju gospodarczego Gminy Czerwonak i rozwoju przedsiębiorczości na jej terenie.
- 3) Popieranie wszelkich działań na rzecz sportu, kultury i turystyki oraz innych służących dobru społecznemu i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.
- 4) Wspieranie inicjatyw upowszechniających prawa człowieka oraz swobody obywatelskie, a także działań wspomagających rozwój demokracji oraz krzewienie wartości zwalczających praktyki dyskryminacyjne.

Stowarzyszenie Pomocy Niewidomym i Słabo Widzącym Absolwentom Ośrodka dla Dzieci Niewidomych w Owińskach „Być Potrzebnym”

Stowarzyszenie powstało w grudniu 2003 roku. Celem powołania Stowarzyszenia jest przede wszystkim rozwijanie i propagowanie inicjatyw i działań, sprzyjających aktywnemu uczestniczeniu w życiu społecznym absolwentów Ośrodka. Nie mniej ważnym dążeniem jest też skupianie absolwentów, nauczycieli dla utrzymania i stałego pogłębiania przyjaznych więzi.

Dotychczas zorganizowano:

- Prelekcje popularyzujące wiedzę na temat możliwości i ograniczeń osób z dysfunkcją wzroku. Spotkania w różnego typu szkołach prowadzili niewidomi członkowie.
- Szkolenia w zakresie poznawania technik korzystania z komputera i tyfloprogramowania. Kursy prowadzą osoby z dysfunkcją wzroku.
- Aukcję na Rzecz Niewidomych - do sprzedaży wystawiono przedmioty użytkowe, służące osobom niepełnosprawnym wzrokowo, jak i rysunki dzieci dostępne dotykami.
- Wydano 5 książek w wersji dźwiękowej.
- Przygotowano i opracowano Plan Komunikacyjny Poznania w nakładzie 800 sztuk. Jest to największy dotychczas w Polsce nakład tego rodzaju planu.
- Spotkania towarzyskie dla członków. W 2004 roku zorganizowano Zjazd Absolwentów Ośrodka; wzięło w nim udział 250 absolwentów.
- Prowadzono działalność konsultacyjną na rzecz niewidomych z regionu i Polski.

Fundacja Vox-Artis - Promocja Polskiej Sztuki Współczesnej – Czerwonak

Celem Fundacji jest wspieranie działań twórców kultury i sztuki poprzez:

- Pomoc w realizacji zamierzeń artystycznych twórców,
- Promocję dzieł sztuki i kultury,
- Pomoc socjalną dla twórców kultury i sztuki.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

1) Organizowanie i finansowanie:

- Stypendiów dla twórców kultury i sztuki współczesnej oraz nagród dla osób realizujących cele Fundacji,
- Konkursów dla twórców kultury i sztuki,
- Wystaw dzieł twórców kultury,
- Kursów, konferencji i seminariów dla twórców kultury,
- Zakupu materiałów, sprzętu, przyborów i narzędzi dla twórców kultury i sztuki oraz dla wytypowanych jednostek naukowo dydaktycznych,
- Domów pracy twórczej,

2) Współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w zakresie objętym celami Fundacji, tak krajowymi jak i zagranicznymi.

Dla osiągnięcia celów Fundacja może wspierać działalność innych osób prawnych oraz fizycznych, których działalność jest zbieżna z celami Fundacji.

Fundacja „VOX-Artis Promocja Polskiej Sztuki Współczesnej” powstała w 1997 roku. Jej celem jest propagowanie rodzimych artystów i rozwijanie polskiego rynku sztuki. Merytoryczne podwaliny Fundacji dał ówczesny dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi – Ryszard Stanisławski oraz poznański historyk sztuki – Robert Fizek. „VOX-Artis” posiada w swojej kolekcji cenne obrazy i rzeźby współczesnych polskich artystów. Fundacja przyjęła za cel udostępnianie ich jak najszerzej publiczności. Dlatego wiele dzieł oddaje w depozyt instytucjom i firmom. W

Muzeum Narodowym w Poznaniu znajdują się obrazy Mojżesza Kislinga, Henryka Haydena i Andrzeja Wróblewskiego, należące do Fundacji.

Artystyczną wizytówką Fundacji jest cykl 112 bezgłowych, żeliwnych postaci zatytułowany "Nierozpoznani" autorstwa prof. Magdaleny Abakanowicz, który od października 2001 r. mogą podziwiać wszyscy odwiedzający poznańską Cytadelę. Dzieło to powstało z inicjatywy i przy ogromnym wsparciu finansowym i technicznym „VOX-Artis”.

W 2003 r. miała miejsce wystawa z okazji dziesięciolecia Festiwalu Teatralnego MALTA – „MALTA 1990-2000”, prezentująca fotografie z najciekawszych spektakli festiwalu. Ekspozycja gościła w Poznaniu, Sopocie, Krakowie, Warszawie, Międzyzdrojach i Mrągowie.

W październiku 2003 r. w Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu dużym powodzeniem cieszyła się wyjątkowa wystawa „Sztuka w szkole”, podczas której zaprezentowane zostały prace z kolekcji Fundacji „VOX-Artis” i dzieła zgromadzone przez uczelnię. WSNHiD jest jedną z nielicznych (o ile nie jedyną) szkołą wyższą w Polsce, której studenci mogą obcować na co dzień z wybitną sztuką polską. Uczelnia posiada w swojej kolekcji ciekawe dzieła, mimo, że nie zajmuje się edukacją o profilu artystycznym (kształci politologów, kulturoznawców, socjologów, znawców stosunków międzynarodowych i informatyków). Jest jednak uczelnią nie tylko przyjazną sztuce i artystom, ale uważa to za jeden z głównych rysów swego oblicza. Stąd w jej gmachu dzieła Magdaleny Abakanowicz, Tadeusza Kantora, Alfreda Lenicy, Wacława Taranczewskiego, Leona Tarasewicza, Mariusza Kruka, Edwarda Łazikowskiego, Wojciecha Łazarczyka, Andrzeja Banachowicza i innych - obrazy, freski i instalacje, które zdobią korytarze, gabinety i hole. Tworzą galerię rozproszoną po całym gmachu i nadają wyjątkowy klimat uczelni. Większość z eksponowanych prac należy do Fundacji „VOX-Artis”.

Również w 2003 r. Fundacja we współpracy z Muzeum Narodowym w Poznaniu, Warszawie i Krakowie zorganizowała wystawę rzeźb Igora Mitoraja - światowej sławy polskiego rzeźbiarza, na co dzień mieszkającego we Włoszech.

Na przełomie 2003/2004 roku Fundacja „VOX-Artis” zorganizowała wystawę „Od Picassa do Warhola. Grafiki Mistrzów 1964-2003”, na której zaprezentowano ponad sto grafik najwybitniejszych światowych mistrzów, prezentujących „amerykańskie spojrzenie” na sztukę. Prace przywiezione zostały z jednej z najwybitniejszych galerii sztuki na świecie – Marlborough Gallery w Nowym Jorku.

W Polsce wystawę można było oglądać w Zamku Ujazdowskim i w Muzeum Narodowym w Poznaniu. Wystawa ta okazała się frekwencyjnym sukcesem – obejrzało ją ponad 40.000 osób.

Fundacja „VOX-Artis” była pomysłodawcą pierwszych polskich Targów Sztuki ART POZNAŃ 2004 i współorganizatorem ich drugiej edycji ART POZNAŃ 2005.

Jest to pierwsza tak wielka impreza w Polsce, na której zobaczyć można jednocześnie dzieła ponad 100 współczesnych, żyjących artystów oraz prezentację najważniejszych polskich i zagranicznych galerii.

W lipcu 2005 roku „VOX-Artis” współorganizowała i współfinansowała X Jubileuszowy Festiwal Gwiazd w Międzyzdrojach.

Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół" w Czerwonaku - Gniazdo Koziegłowy

Towarzystwo zawiązało się w dniu 3 maja 2004 r. Zostało wpisane do ewidencji stowarzyszeń kultury fizycznej Starostwa Powiatowego w Poznaniu w dniu 21 lipca 2004 r. Następnie 27 listopada 2004 r. uchwalony został obowiązujący tekst statutu, a w dniu 27 kwietnia 2004 r. uzyskano status organizacji pożytku publicznego. Towarzystwo nawiązuje do tradycji Towarzystw Gimnastycznych "SOKÓŁ", działających na terenie Rzeczypospolitej w okresie zaborów i międzywojennym - pierwsze z nich zawiązano we Lwowie w roku 1867. Także na terenie działania Towarzystwa w Czerwonaku w okresie międzywojennym działał T.G.

”SOKÓŁ”, do tradycji którego zamierza się nawiązywać. Jest członkiem Związku Towarzystw Gimnastycznych ”SOKÓŁ” w Polsce.

Celem Towarzystwa jest:

- Szerzenie kultury fizycznej wśród społeczeństwa, a zwłaszcza gimnastyki indywidualnej i grupowej, lekkoatletyki i gier zespołowych jako jednego z warunków zdrowia i aktywności,
- Odnoszenie poziomu zdrowotnego i etycznego członków Towarzystwa w myśl hasła ”w zdrowym ciele zdrowy duch”, wyrabianie w nich karności i uczciwości obywatelskiej, ofiarności, odpowiedzialności za siebie i ogół.

Fundacja na Rzecz Dzieci z Wadami Wrodzonymi MIŚ USZATEK

Fundacja ma na celu przede wszystkim wspieranie, leczenie i terapię dzieci chorych i znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej wskutek wad wrodzonych, przemocy w rodzinie, wypadków komunikacyjnych, popełnionych na nich przestępstw oraz w konsekwencji innych wypadków losowych.

Celami fundacji są w szczególności:

1. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz leczenia dzieci z wadami wrodzonymi (w szczególności z wadami słuchu)
2. Wspieranie sprzętowe i inne osób z innymi schorzeniami
3. Popularyzacja wiedzy o metodach terapii wad wrodzonych
4. Rozwijanie i umacnianie postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w szeroko pojętej pomocy społecznej
5. Dodatkowo w miarę możliwości działalność na rzecz organizacji, których celami statutowymi jest: działalność w zakresie dobroczynności, pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów.

Fundacja prowadzi poradnictwo dla rodziców, świadczy nieodpłatnie usługi wspierające terapię wad wrodzonych oraz innych wad rozwojowych, prowadzi również działalność edukacyjną i wydawniczą.

Stowarzyszenie Miłośników Owińsk i Okolic

Celem Stowarzyszenia jest integrowanie społeczności lokalnej oraz pobudzanie jej do działania na użytek ochrony, odnowy i promocji historycznego, kulturowego, krajoznawczo-przyrodniczego i społecznego dziedzictwa Owińsk i okolic, a w szczególności: upowszechnianie wiedzy historycznej o Owińskach i okolicy, promowanie i ochrona zabytków architektury związanych z historią Opactwa Cysterek w Owińskach, kościołów, zabytków budownictwa przemysłowego i innych, gromadzenie, archiwizowanie i udostępnianie materiałów ikonograficznych, dokumentów oraz zabytków kultury materialnej dotyczącej historii, kultury i dziedzictwa Zakonu Cysterek, a także walorów krajobrazowych, architektonicznych i turystycznych Owińsk i okolicy, krzewienie właściwego stosunku do dziedzictwa dóbr kultury i uczestnictwo w ich ochronie, umacnianie więzi obywatelskich między mieszkańcami Owińsk i pozostałych wsi Gminy Czerwonak i okolic, prowadzenie działalności doradczej i konsultacyjnej, dotyczącej zagospodarowania przestrzennego i inwestycji w warunkach istniejącego, historycznego kontekstu architektonicznego i przyrodniczego oraz działanie na rzecz zwalczania bezrobocia i wspieranie przedsiębiorczości.

Stowarzyszenie Miłośników Kicina „Len”

2.6.7. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy działają podmioty, związane z ochroną zdrowia mieszkańców i profilaktyką zdrowotną, a mianowicie:

1. Zespół Lekarza Rodzinnego „Pro-Familia”:
 - Przychodnia w Czerwonaku ul. Działkowa 2,
 - Przychodnia w Owińskach ul. Bydgoska 14,
 - Przychodnia w Koziegłowych ul. Poznańska 37,
2. Przychodnia Specjalistyczna KOMED ul. Piaskowa 1, Koziegłowy
3. Gabinety Stomatologiczne:
 - Czerwonak ul. Działkowa 2,
 - Owińska ul. Bydgoska 14,
 - Koziegłowy, ul. Poznańska (teren Szkoły Podstawowej),
 - Koziegłowy os. Leśne 3b/3,
 - Koziegłowy os. Leśne 20.
4. Apteki:
 - Owińska ul. Poprzeczna,
 - Czerwonak ul. Źródłana 39
 - Czerwonak ul. Gdyńska 45,
 - Koziegłowy: os. Leśne 16b,
 - Koziegłowy: os. Leśne 16,
 - Koziegłowy: ul. Poznańska 37.

Dostępne są, co jest rzadkością, dane na temat zachorowalności na terenie Gminy. Z otrzymanych danych wynika, że najczęstszą notowaną przyczyną zachorowań są choroby układu krążenia, choroby układu gruczołów wydzielania wewnętrznego oraz układu mięśniowo - kostnego. Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione w Tabeli 2.18.

Tabela 2.18. Zachorowalność w Gminie w 2005 roku

Wyszczególnienie	L. przypadków	%
1. Nowotwory	141	3,28
2. Choroby układu krążenia	1.939	45,07
3. Zewnętrzne przyczyny urazów i zatruc	311	7,23
4. Choroby układu oddechowego	202	4,70
5. Choroby układu trawiennego	225	5,23
6. Choroby układów gruczołów wydzielania wewnętrznego	438	10,18
7. Choroby układu moczowo-płciowego	114	2,65
8. Choroby układu mięśniowo-kostnego	442	10,27
9. Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	185	4,30
10. Choroby zakaźne i pasożytnicze	7	0,16
11. Zaburzenia psychiczne	158	3,67

12. Choroby skóry	87	2,02
13. Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	53	1,23
Razem	4.302	100,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

2.6.8. Identyfikacja problemów

Gmina Czerwonak w miarę generowanych dochodów stara się zabezpieczać usługi społeczne na jak najwyższym poziomie. Nie wszystkie jednak problemy zostały w Gminie rozwiązane. Podstawowe braki i problemy to:

- Ograniczone środki na pomoc społeczną,
- Duża przestępczość (w odczuciu mieszkańców),
- Pogarszanie się struktury demograficznej,
- Braki sprzętowe służb mundurowych,
- Konieczność doposażenia szkół,
- Niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych.

3. PROJEKTY DO ZREALIZOWANIA

3.1. Lista projektów

Po dokonaniu diagnozy stanu Gminy, w trakcie spotkań Rady Gminy, została wypracowana lista projektów do zrealizowania. Projekty mają na celu niwelację podstawowych problemów i przełamanie barier rozwojowych Gminy. Mieszczą się one w ramach szerszych programów, które można sprowadzić do:

1. Dalsza rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego,
2. Poprawa funkcjonowania układu drogowego,
3. Rozwój infrastruktury społecznej.

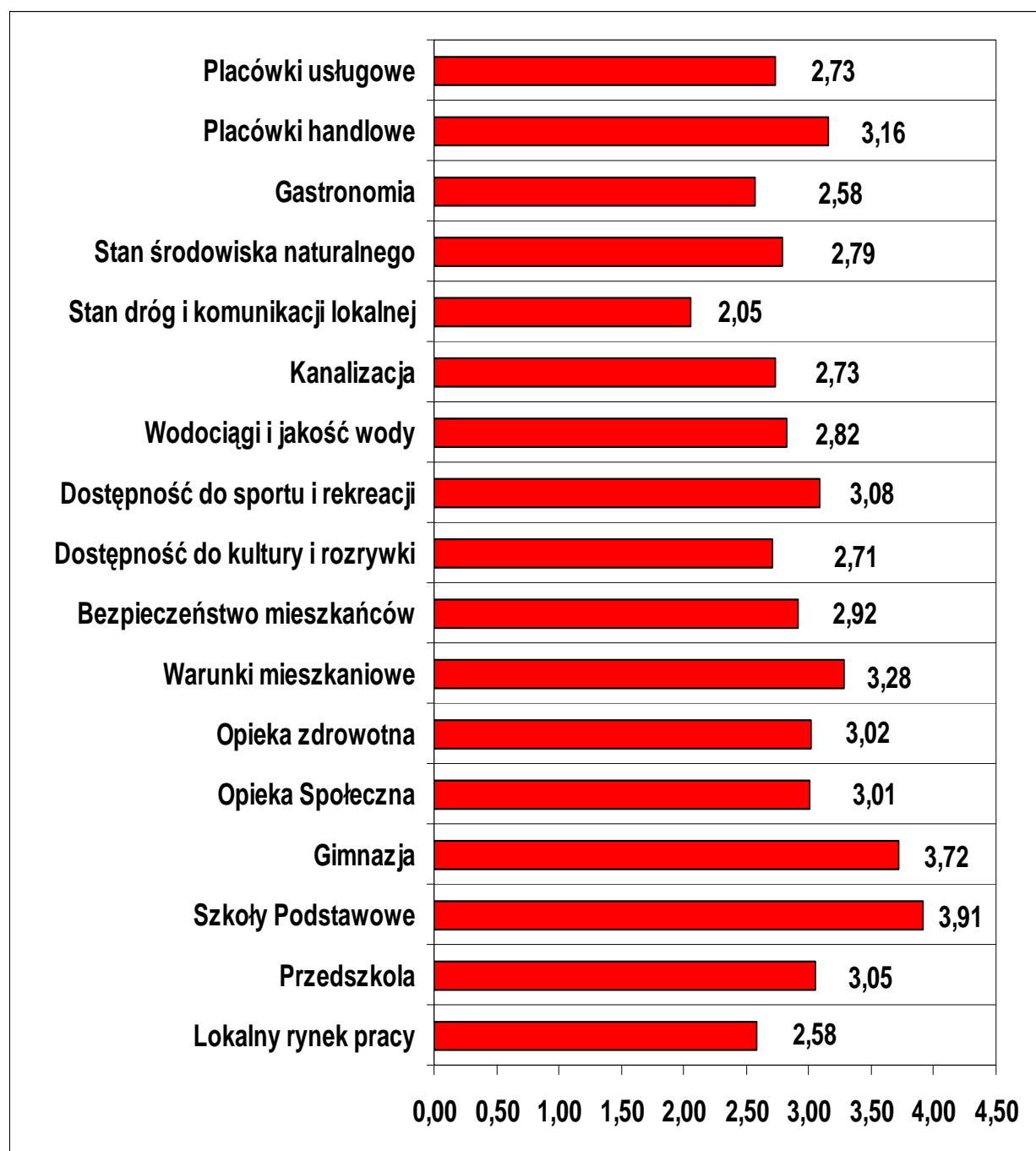
3.2. Lista zadań według hierarchii ważności

Przystępując do opracowania Planu Rozwoju Lokalnego, Gmina Czerwonak postanowiła włączyć w proces planistyczny możliwie najszerszą część społeczeństwa. Partycypacji społecznej służyły:

- Konsultacje społeczne w największych miejscowościach Gminy,
- Spotkania z Sołtysami,
- Ankiety rozesłane do wszystkich gospodarstw,
- Spotkania Instytucji Zarządzającej i Koordynującej Plan Rozwoju Lokalnego.

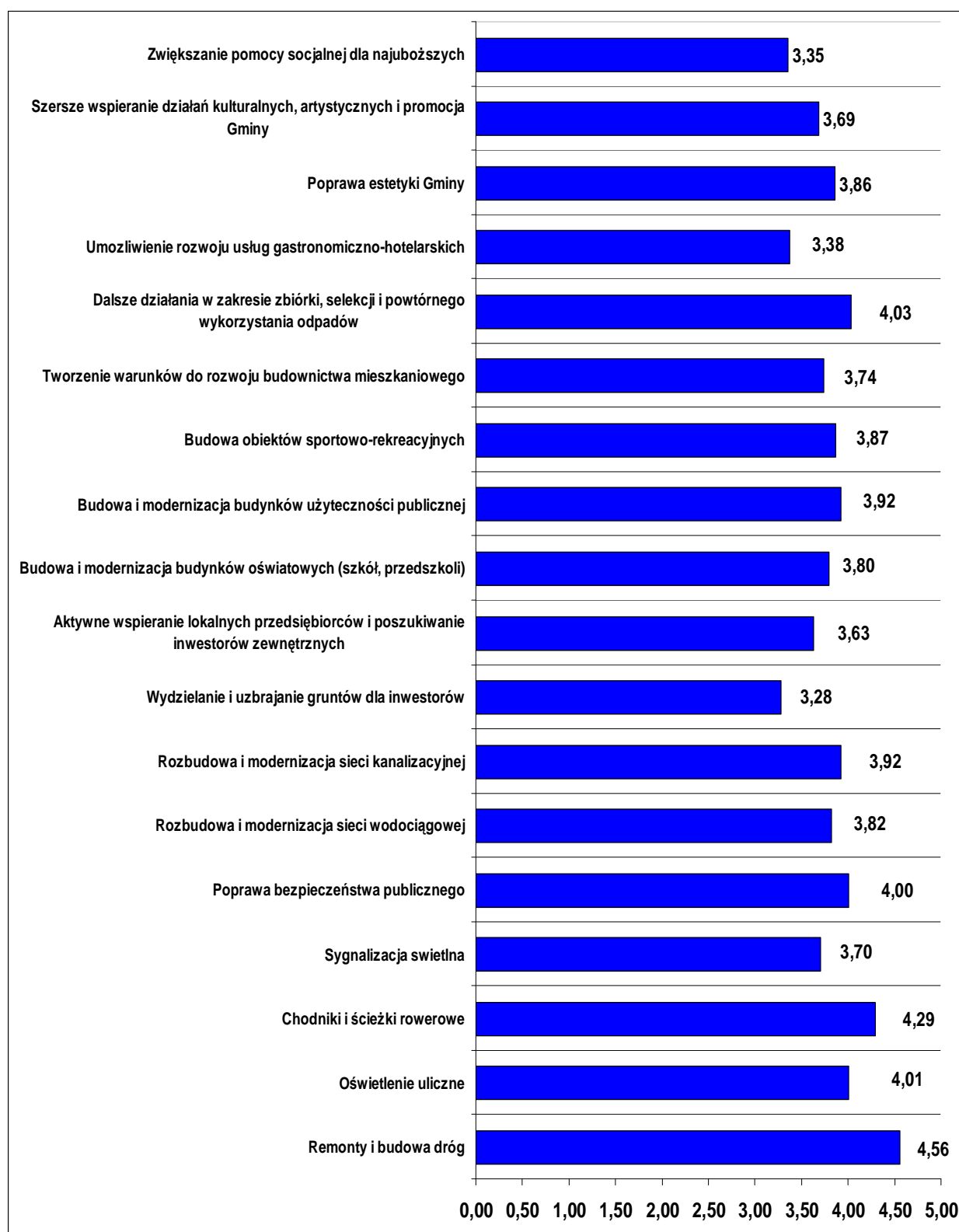
Ankietowanie mieszkańców przeprowadzono jesienią bieżącego roku. Przygotowaną ankietę rozesłano do wszystkich gospodarstw w Gminie. Otrzymano 479 zwrotnych informacji. Mieszkańcy wypowiadali się na temat postrzegania przez siebie sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, oceny zamierzeń inwestycyjnych, preferowanych kierunków inwestowania oraz sposób finansowania zadań inwestycyjnych. Wyniki ankiet dały podstawy do wyboru inwestycji, które samorząd ma realizować w najbliższych latach. Poniżej znajduje się analiza udzielonych odpowiedzi mieszkańców.

Pierwszy wykres przedstawia odpowiedzi, dotyczące oceny warunków życia w Gminie Czerwonak. Mieszkańcy w pięciostopniowej skali najlepiej ocenili Szkoły Podstawowe i Gimnazja, warunki mieszkaniowe oraz placówki handlowe. Najgorzej oceniane zostały stan dróg i komunikacja lokalna, gastronomia i lokalny rynek pracy.

Tabela 3.1. Ocena warunków życia w Gminie Czerwonak

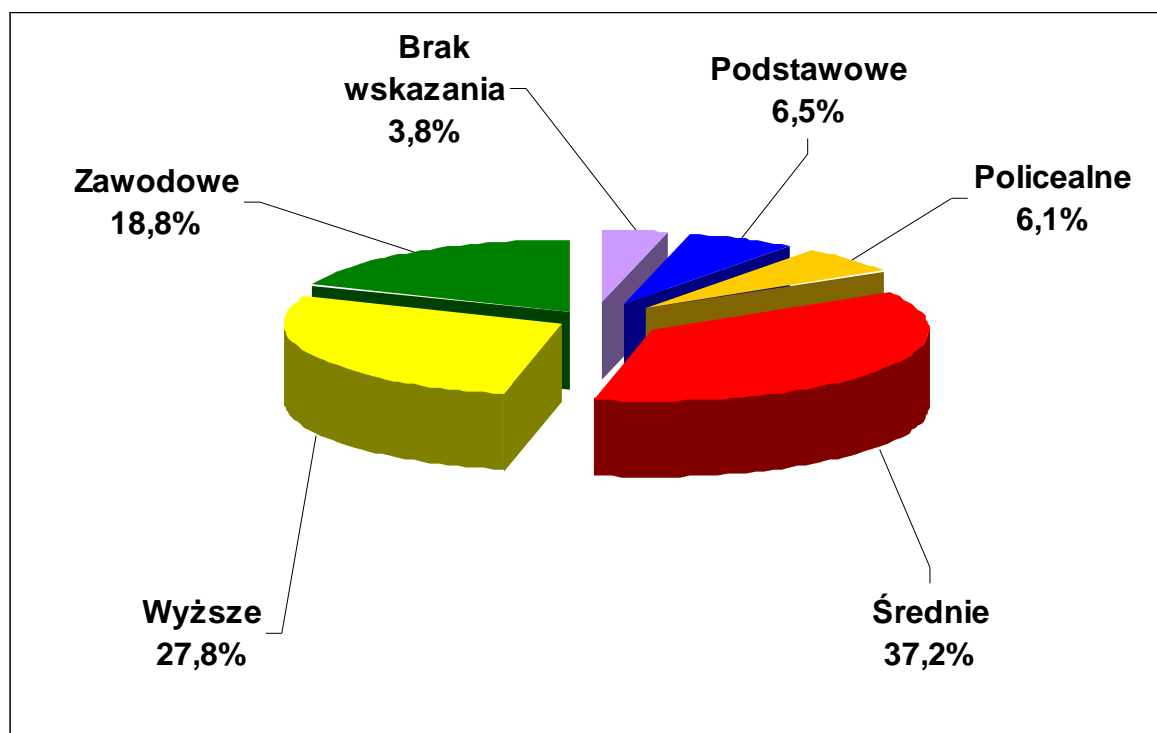
Źródło: Ankieta Mieszkańców, Czerwonak 2007

Za sfinansowaniem przedsięwzięć inwestycyjnych z kredytu, w przypadku wyczerpania środków własnych, opowiedziało się 76% ankietowanych, przeciwnych było blisko 17%. Dla procesu hierarchizacji przedsięwzięć inwestycyjnych kluczowe znaczenie miały odpowiedzi, dotyczące ważności podejmowanych w Gminie działań. Z odpowiedzi ankietowanych wywnioskować można, że najważniejsze w opinii mieszkańców są remonty i budowa dróg, w następnej kolejności chodniki i ścieżki rowerowe, dalsze działania w zakresie zbiórki, selekcji i powtórnego wykorzystania odpadów, oświetlenie uliczne, poprawa bezpieczeństwa publicznego, budowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej. Dokładne wyniki przybliża Wykres 3.2.

Tabela 3.2. Ocena ważności podejmowanych w Gminie działań

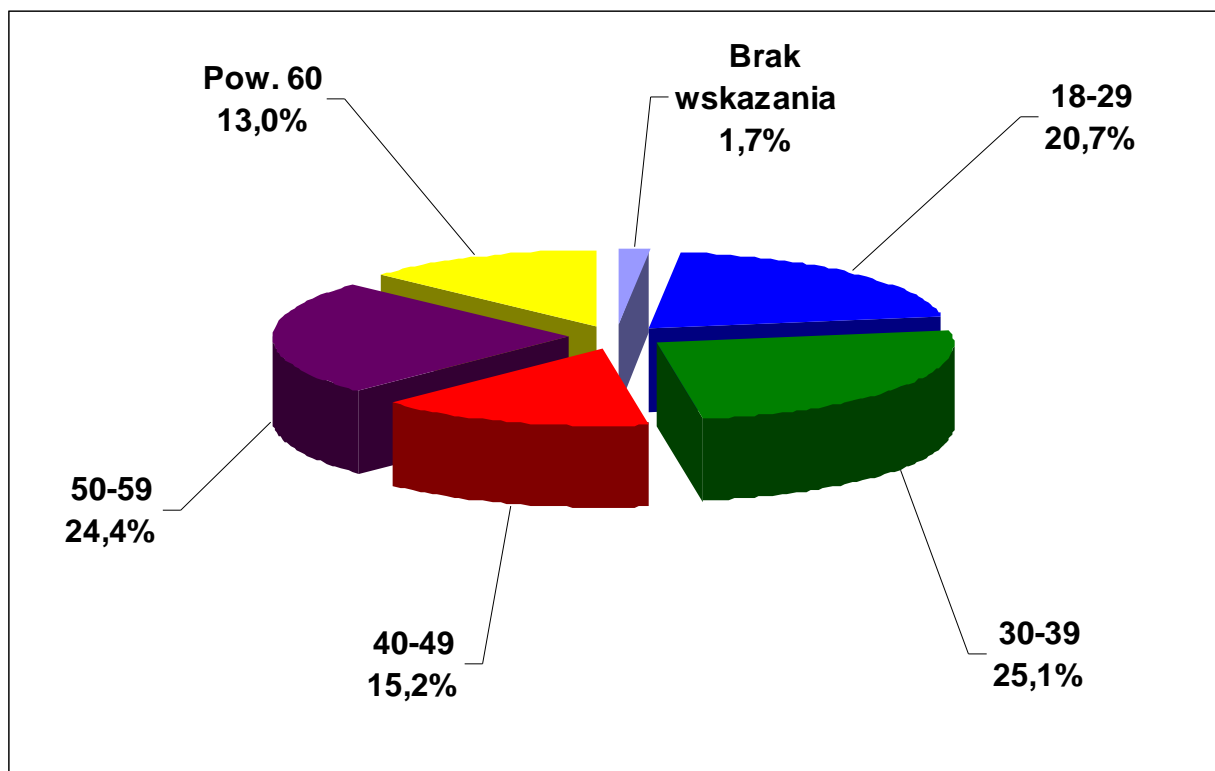
Źródło: Ankieta Mieszkańców, Czerwonak 2007

Kolejny wykres przedstawia wykształcenie respondentów. Z wykresu wynika, że najczęściej odpowiedzi udzielały osoby z wykształceniem średnim oraz wyższym, najmniejsze zainteresowanie badaniem wyraziły osoby z wykształceniem policealnym.

Tabela 3.3. Wykształcenie respondentów

Źródło: Ankieta Mieszkańców, Czerwonak 2007

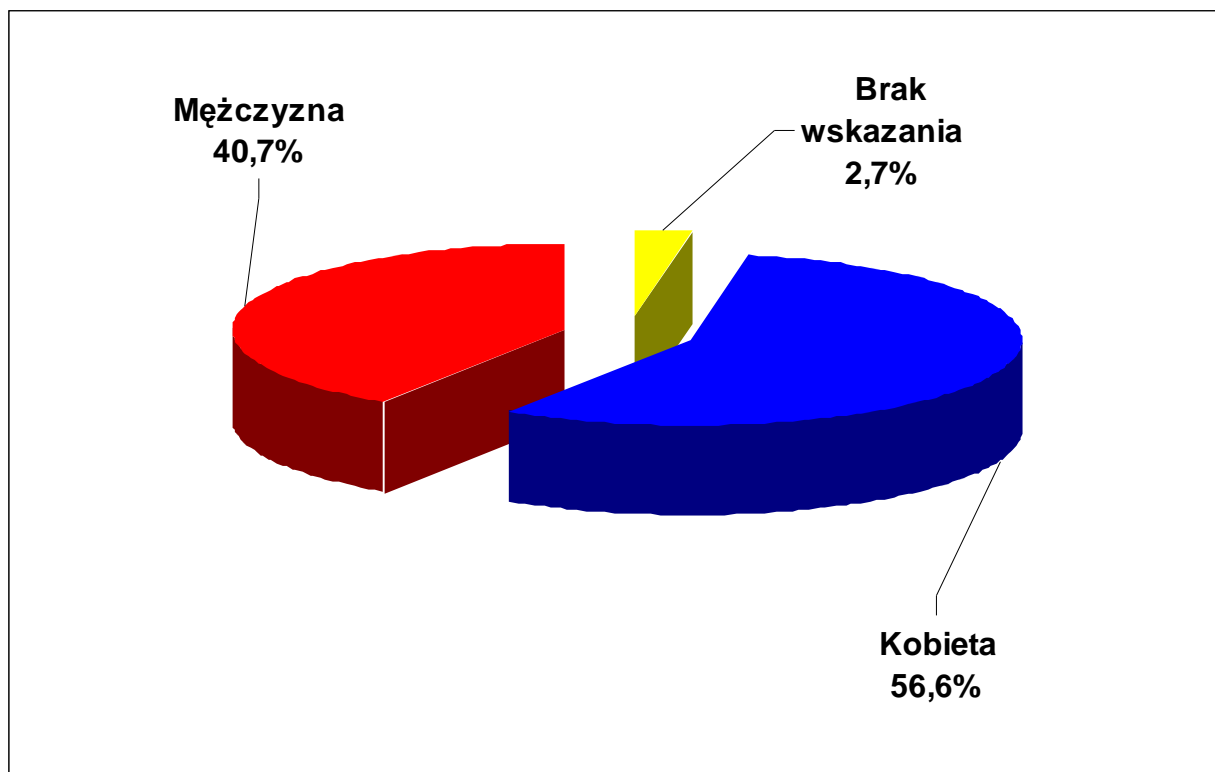
Na ankietę odpowiadały najczęściej osoby w wieku dojrzałym (30-59), rzadziej osoby młode i starsze. Wyniki przedstawia Wykres 3.4.

Tabela 3.4. Wiek respondentów

Źródło: Ankieta Mieszkańców, Czerwonak 2007

Najczęściej na ankietę odpowiadały kobiety. Wykres 3.5. przedstawia płeć respondentów.

Tabela 3.5. Płeć respondentów

Źródło: Ankieta Mieszkańców, Czerwonak 2007

Ankietowani zostali poproszeni również o wymienienie 5 najważniejszych działań, na które powinny zostać wydatkowane fundusze ze środków Gminy. Otrzymano następujące odpowiedzi:

1. Remont i budowa dróg	258 respondentów,
2. Chodniki i ścieżki rowerowe	143 respondentów,
3. Obiekty sportowo-rekreacyjne	137 respondentów,
4. Budynki użyteczności publicznej	101 respondentów,
5. Rozbudowa i modernizacja kanalizacji	89 respondentów.

Wyniki ankiety były szeroko omawiane podczas spotkań Rady Gminy, konsultacji społecznych i między członkami Instytucji Zarządzającej i Koordynującej Plan Rozwoju Lokalnego. Wynikiem dyskusji jest lista przedsięwzięć omówionych w dalszej części opracowania.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

4.1. Projekty i zadania inwestycyjne w roku 2007

W roku 2007 Gmina Czerwonak zrealizuje zadania inwestycyjne o łącznej wartości 10.644.074 zł. Zadania będą finansowane ze środków własnych (10.200.000 zł) oraz pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (444.000 zł). Dokładną specyfikację podjętych zadań przedstawia Tabela 4.0.

Tabela 4.0. Wydatki inwestycyjne Gminy w 2007 roku

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
Rolnictwo i łowiectwo		
1.	Sieć wodociągowa w Owińskach	210.000,00
2.	Sieć wodociągowa w Potaszach	430.000,00
3.	Sieć wodociągowa w Czerwonaku	240.000,00
Transport i łączność		
4.	Udowa nawierzchni ulicy Krętej w Bolechówku	1.500.000,00
5.	Budowa drogi Os. Leśne Koziągłowy	200.000,00
6.	Modernizacja nawierzchni dróg gminnych wraz z budową kanalizacji deszczowej w miejscowości Bolechowo Osiedle ulice Świerczewskiego i Słowackiego	790.000,00
7.	Ulice w Sołectwie Koziągłowy	7.890,00
Gospodarka mieszkaniowa		
8.	Zakup mieszkań	220.000,00
9.	Zakup lokalu biblioteki w Czerwonaku	300.000,00
Administracja publiczna		
10.	Zakup mebli biurowych	4.000,00
11.	Budowa sieci informatycznej w Urzędzie Gminy	20.000,00
12.	Klimatyzacja pomieszczeń biurowych	200.000,00
13.	Projekt rozbudowy oraz oświetlenia parkingu przy budynku UG	20.000,00
14.	Zakup samochodu WŚ	40.000,00
15.	Zakup umeblowania w WF	40.000,00
16.	Zakup mebli biurowych	40.000,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		
17.	Zakup sprzętu do całorocznego ratownictwa drogowego	5.000,00
18.	Zakup samochodu dla Straży Gminnej	48.000,00
Oświata i wychowanie		
19.	Hala nad kortami w Bolechowie	690.000,00
20.	Sala sportowa przy szkole w Owińskach	123.000,00
21.	Szkoła w Owińskach	45.000,00
22.	Termomodernizacja i remont Szkoły w Kicinie	27.000,00

23.	Zagospodarowanie terenu wokół SP i Gimnazjum w Koziegłowach	160.000,00
24.	Zagospodarowanie terenu wokół Szkoły Podstawowej w Czerwonaku	600.000,00
25.	Zakup kserokopiarki i zestawów komputerowych	21.162,00
26.	Przedszkole 5-oddziałowe w Koziegłowach	10.000,00
27.	Zakup kserokopiarki dla Przedszkola	4.000,00
28.	Termomodernizacja i remont Gimnazjum w Czerwonaku	1.170.000,00
29.	Termomodernizacja i remont Gimnazjum w Czerwonaku	150.000,00
30.	Termomodernizacja i remont Szkół w Koziegłowach	756.000,00
31.	Termomodernizacja i remont Szkół w Koziegłowach	244.000,00
32.	Monitoring wizyjny w Gimnazjum w Czerwonaku	15.000,00
33.	Zakup kserokopiarki dla Gimnazjum	12.000,00
34.	Zakup sprzętu dla radiowęzła w Gimnazjum	8.930,00
35.	Zestaw komputerowy z drukarką dla ZOEA szkół	3.000,00
Ochrona zdrowia		
36.	Zakup komputerów	4.000,00
Pomoc społeczna		
37.	Zakup komputerów	35.500,00
38.	Modernizacja ogrzewania i wymiana okien	80.000,00
39.	Zakup drukarki, rzutnika i laptopa	10.500,00
Gospodarka komunalna		
40.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Czerwonaku (ul. Makowa)	50.000,00
41.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Promnicach	63.932,00
42.	Oświetlenie Gminy Kicin ul Szkolna, Swarzędzka, Czerwonak ul. Marysieńki, Koziegłowy ul. Piaskowa/Gdyńska oraz za blokami Poznańska, dokumentacje projektowe	400.000,00
43.	Budowa targowiska	6.000,00
44.	Budowa chodników Promnice ul. Północna, Owińska połączenie ul. Jesionowej z Poprzeczną, Koziegłowach os. Leśne za przystankiem	300.000,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		
45.	Regionalne Centrum wolno-czasowe w Koziegłowach	50.160,00
46.	Kompleks pałacowy w Owińskach	320.000,00
47.	Sołectwo Miękowo – dokumentacja na budowę świetlicy	10.000,00
Kultura fizyczna i sport		
48.	AKWEN - AKWENMARINA	40.000,00
49.	AKWEN – boisko w Czerwonaku	600.000,00
50.	AKWEN – skate park	130.000,00
51.	AKWEN – boisko w Koziegłowach	60.000,00
52.	AKWEN –parking pływalnia	50.000,00
53.	AKWEN – boisko w Owińskach	60.000,00
54.	AKWEN – stacja AKWACJA w Owińskach	20.000,00
RAZEM INWESTYCJE		10.644.074

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

4.2. Kluczowe projekty i zadania inwestycyjne w latach 2008-2013

Poniżej przedstawiono podstawowe informacje o kluczowych zadaniach, proponowanych do zrealizowania w ramach Planu Rozwoju Lokalnego. Zadania są w tym miejscu zestawione według kolejności składania propozycji na wnioskach inwestycyjnych w oprogramowaniu Model Analizy Finansowo-Inwestycyjnej (MAFI) i zostały ujęte w wyniku przeprowadzonego procesu konsultacji podczas spotkań Komisji Rady Gminy i przygotowywania niniejszego Planu.

Wszystkie inwestycje, zarówno na etapie przygotowania dokumentacji, przetargów i wykonania, są prowadzone w ramach Urzędu Gminy w Czerwonaku i przyporządkowane do konkretnych merytorycznych stanowisk pracowników Urzędu na podstawie obowiązujących przepisów. Wszystkie inwestycje, polegające na budowie nowej infrastruktury, są zgodne z dotychczasowymi planami zagospodarowania Gminy. Wszystkie opisywane inwestycje majątkowe po zakończeniu realizacji pozostają własnością samorządu Gminy i są przez niego administrowane.

1. KOD ZADANIA 01/2008**Nazwa zadania: Stacja ujęcia wody w Kicinie**

Łączne nakłady do poniesienia: 320.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na wybudowaniu ujęcia wody w miejscowości Kicin.

Tabela 4.1. Zestawienie kosztów inwestycji 1/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	320.000	320.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	320.000	320.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie całości inwestycji z własnych środków.

2. KOD ZADANIA 02/2008**Nazwa zadania: Budowa nawierzchni ul. Krętej w Bolechówku**

Łączny koszt zadania: 3.077.950

Koszty poniesione do 2007 roku 78.050

Łączne nakłady do poniesienia: 2.999.900

Data rozpoczęcia inwestycji: 2006

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

W skład przedsięwzięcia wchodzi:

- Budowa nawierzchni drogi i wjazdów na posesje z kostki betonowej brukowej gr. 8 cm,
- Budowa nawierzchni chodników z kostki betonowej brukowej gr. 6 cm,
- Wykonanie sieci kanalizacji deszczowej,
- Usunięcie kolizji z siecią teletechniczną i elektryczną,
- Wykonanie dokumentacji technicznej projektowo – wykonawczej.

Tabela 4.2. Zestawienie kosztów inwestycji 2/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	2.999.900	2.999.900
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne (WFOSiGW)		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	2.999.900	2.999.900

Władze samorządowe zakładają finansowanie całości inwestycji z własnych środków.

3. KOD ZADANIA 03/2008**Nazwa zadania: Budowa drogi gminnej – ul. Swarzędzka w Kicinie – połączenie z Janikowem**

Łączne nakłady do poniesienia: 3.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2010

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie budowie drogi gminnej w Kicinie od ul. Okrężnej do granicy Gminy.

Tabela 4.3. Zestawienie kosztów inwestycji 3/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne	1.350.000	50.000	2.100.000	3.500.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny				
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne				
	RAZEM	1.350.000	50.000	2.100.000	3.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

4. KOD ZADANIA 04/2008**Nazwa zadania: Modernizacja nawierzchni dróg gminnych wraz z budową kanalizacji deszczowej w miejscowości Bolechowo Osiedle**

Łączny koszt zadania 2.860.000
 Koszty poniesione do 2007 roku 2.610.000
 Łączne nakłady do poniesienia: 250.000
 Data rozpoczęcia inwestycji: 2006
 Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

W skład przedsięwzięcia wejdą:

- Budowa nawierzchni drogi i wjazdów na posesje z kostki betonowej brukowej gr. 8 cm,
- Budowa nawierzchni chodników z kostki betonowej brukowej gr. 6 cm,
- Wykonanie sieci kanalizacji deszczowej,
- Usunięcie kolizji z siecią teletechniczną.

Tabela 4.4. Zestawienie kosztów inwestycji 4/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	250.000	250.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	250.000	250.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

5. KOD ZADANIA 05/2008**Nazwa zadania: Połączenie ul. Zielonej z ul. Poprzeczną w Czerwonaku**

Łączne nakłady do poniesienia: 750.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Przedmiotem inwestycji jest budowa łącznika ulic Zielonej z Poprzeczną w Czerwonaku.

Tabela 4.5. Zestawienie kosztów inwestycji 5/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	750.000	750.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	750.000	750.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

6. KOD ZADANIA 06/2008**Nazwa zadania: Budowa ścieżki rowerowej Bolechowo Osiedle-Owińska**

Łączne nakłady do poniesienia: 650.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na połączeniu ścieżką rowerową dwóch gminnych miejscowości.

Tabela 4.6. Zestawienie kosztów inwestycji 6/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	SUMA
1.	Środki własne	350.000	300.000	350.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych			
3.	Środki spółek gminnych			
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne			
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne			
6.	Obligacje komunalne			
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE			
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)			
9.	Budżet centralny			
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)			
11.	Inne			
	RAZEM	350.000	300.000	650.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

7. KOD ZADANIA 07/2008**Nazwa zadania: Budowa lokali mieszkalnych na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 3.000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Dla inwestycji projektowanej w oparciu o dofinansowanie ze środków KFM dzięki współdziałaniu Gminy oraz CzTBS, wykonane zostaną:

- Wykonanie dokumentacji technicznej budynków wielorodzinnych,
- Niezbędne uzbrojenie terenu (m.in. przyłącza),
- Roboty budowlane związane z wybudowaniem obiektów,
- Roboty instalacyjne (w tym instalacje wod-kan., elektryczne, ogrzewanie),
- Zagospodarowanie terenu, parkingi, zieleń zgodnie z dokumentacją techniczną.

Tabela 4.7. Zestawienie kosztów inwestycji 7/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	3.000.000	3.000.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	3.000.000	3.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

8. KOD ZADANIA 08/2008**Nazwa zadania: Zainstalowanie klimatyzacji w budynku Urzędu Gminy**

Łączny koszt zadania 549.716

Koszty poniesione do 2007 roku 199.716

Łączne nakłady do poniesienia: 350.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na montażu urządzeń klimatyzacyjnych w budynku Urzędu Gminy.

Tabela 4.8. Zestawienie kosztów inwestycji 8/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	350.000	350.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	350.000	350.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

9. KOD ZADANIA 09/2008**Nazwa zadania: Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy**

Łączny koszt zadania 362.749

Koszty poniesione: 12.749

Łączne nakłady do poniesienia: 350.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na wybudowaniu parkingu przy Urzędzie Gminy w Czerwonaku.

Tabela 4.9. Zestawienie kosztów inwestycji 9/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	350.000	350.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	350.000	350.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

10. KOD ZADANIA 10/2007**Nazwa zadania: Termomodernizacja i remont Szkoły w Kicinie**

Łączny koszt zadania: 1.526.413

Koszty poniesione do 2007 roku: 26.413

Łączne nakłady do poniesienia: 1.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2007

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na termomodernizacji, remoncie Szkoły w Kicinie.

Tabela 4.10. Zestawienie kosztów inwestycji 10/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	SUMA
1.	Środki własne	600.000	600.000	1.200.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych			
3.	Środki spółek gminnych			
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne	200.000	100.000	300.000
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne			
6.	Obligacje komunalne			
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE			
8.	Inne dotacje, subwencje			
9.	Budżet centralny			
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)			
11.	Inne			
	RAZEM	800.000	700.000	1.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków, przy współudziale pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

11. KOD ZADANIA 11/2008**Nazwa zadania: Budowa Przedszkola 5-oddziałowego w Koziegłowach**

Łączny koszt zadania: 4.709.882

Koszty poniesione do 2007 roku 9.882

Łączne nakłady do poniesienia: 4.700.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2007

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

Zakres programu obejmuje w szczególności następujące zadania:

- Opracowanie dokumentacji technicznej i uzyskanie pozwolenia na budowę,
- Opracowanie kosztorysów, specyfikacji i przedmiarów,
- Niezbędne uzbrojenie terenu (m.in. przyłącza),
- Roboty budowlane związane z wybudowaniem obiektu,
- Roboty instalacyjne (w tym instalacje wod-kan., elektryczne, ogrzewanie),
- Zagospodarowanie terenu, parking, zieleń, plac zabaw, oświetlenie terenu,
- Wyposażenie obiektu (meble, urządzenia kuchenne, itp.).

Tabela 4.11. Zestawienie kosztów inwestycji 11/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	SUMA
1.	Środki własne	2.200.000	2.500.000	4.700.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych			
3.	Środki spółek gminnych			
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne			
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne			
6.	Obligacje komunalne			
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE			
8.	Inne dotacje, subwencje			
9.	Budżet centralny			
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)			
11.	Inne			
	RAZEM	2.200.000	2.500.000	4.700.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

12. KOD ZADANIA 12/2008**Nazwa zadania: Termomodernizacja i remont Szkoły w Koziegłowach**

Łączny koszt zadania: 2.299.604
 Koszty poniesione do 2007 roku 999.604
 Łączne nakłady do poniesienia: 1.300.000
 Data rozpoczęcia inwestycji: 2007
 Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na termomodernizacji i remoncie obiektu szkolnego w Koziegłowach.

Tabela 4.12. Zestawienie kosztów inwestycji 12/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	1.044.000	1.044.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne	256.000	256.000
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	1.300.000	1.300.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków oraz ze środków WFOŚiGW (pożyczka).

13. KOD ZADANIA 13/2008**Nazwa zadania: Kanalizacja na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 5.660.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

W ramach projektu rozbudowana zostanie sieć kanalizacyjna na terenie Gminy (odcinki nie ujęte we wniosku do Funduszu Spójności). Proponowany wstępnie wykaz miejscowości do skanalizowania wraz ze wstępnym terminarzem:

- Czerwonak ulica Źródłana – odcinek od Urzędu Gminy do ul. Zdroje - 2009-2010,
- Czerwonak ul. Letnia, Zachodnia, Łąkowa - 2011-2012,
- Czerwonak ul. Podgórna – 2013,
- Miękówko – 2014,
- Miękowo, Potasze i Bolechówko – rozbudowa - 2011-2013,
- Bolechowo Osiedle (Mickiewicza), Promnice (Sosnowa, fragment Północnej) - 2009-2010,
- Pozostałe wsie na terenie Gminy - po roku 2013.

Tabela 4.13. Zestawienie kosztów inwestycji 13/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne	160.000	800.000	800.000	500.000	400.000	400.000	3.060.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	1.500.000
3.	Środki spółek gminnych							
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		500.000			300.000	300.000	1.100.000
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne							
6.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE							
7.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)							
8.	Budżet centralny							
9.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)							
10.	Inne							
	RAZEM	160.000	1.600.000	1.100.000	800.000	1.000.000	1.000.000	5.660.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków, ze środków GFOŚiGW, WFOŚiGW lub z PROW.

14. KOD ZADANIA 14/2008**Nazwa zadania: SUW Potasze**

Łączne nakłady do poniesienia: 500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2010

Opis zadania:

W ramach zadania zostaną wykonane badania hydrogeologiczne, przyjęte nowe lokalizacje dwóch nowych studni, wykonane odwierty, uaktualniona dokumentacja wodnoprawna oraz wykonana rozbudowa i modernizacja ujęcia.

Tabela 4.14. Zestawienie kosztów inwestycji 14//2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne				
2.	Środki gminnych funduszy celowych	160.000		340.000	500.000
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny				
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne				
	RAZEM	160.000		340.000	500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji ze środków GFOŚiGW.

15. KOD ZADANIA 15/2008**Nazwa zadania: Kanalizacja Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka i okolic**

Łączny koszt zadania (do 2009 roku) 1.655.622

Nakłady poniesione do 2007 roku: 425.825

Łączne nakłady do poniesienia: 1.229.796

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wykonana kompleksowa dokumentacja techniczna sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Kicin, Kliny, Mielno, Dębogóra, Czerwonak, Annowo, Miękowo, Szlachęcin, Trzaskowo, Bolechowo - zgodnie z zakresem rzeczowym ujętym we wniosku do Funduszu Spójności.

Tabela 4.15. Zestawienie kosztów inwestycji 15//2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne				
2.	Środki gminnych funduszy celowych	160.000		340.000	500.000
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny				
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne				
	RAZEM	160.000		340.000	500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

16. KOD ZADANIA 16/2008**Nazwa zadania: Koncepcja rozbudowy pływalni w Koziegłowach**

Łączne nakłady do poniesienia: 200.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na opracowaniu koncepcji zagospodarowania terenu wokół istniejących budynków pływalni Akwen w Koziegłowach i terenów sportowych z uwzględnieniem kształtu, wielkości i położenia stawu kąpielowego oraz jego otoczenia.

Tabela 4.16. Zestawienie kosztów inwestycji 16/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	200.000	200.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	200.000	200.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

17. KOD ZADANIA 17/2008**Nazwa zadania: Budowa oświetlenia na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 1.800.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na rozbudowie oświetlenia na terenie Gminy – wymianie żarówek na energooszczędne i montażu nowych punktów w miejscach szczególnie niebezpiecznych.

Tabela 4.17. Zestawienie kosztów inwestycji 17/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	1.800.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych							
3.	Środki spółek gminnych							
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne							
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne							
6.	Obligacje komunalne							
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE							
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)							
9.	Budżet centralny							
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)							
11.	Inne							
	RAZEM	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	1.800.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

18. KOD ZADANIA 18/2008**Nazwa zadania: Modernizacja Placu Przemysława w Owińskach**

Łączne nakłady do poniesienia: 2.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na modernizacji Placu Przemysława w Owińskach. W 2008 roku na zadanie przeznaczono 1.000.000 zł z gminnego budżetu, w latach kolejnych zadanie będzie kontynuowane. Całkowita wartość inwestycji, to 2.500.000 zł.

Tabela 4.18. Zestawienie kosztów inwestycji 18/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	SUMA
1.	Środki własne	1.000.000	1.500.000	2.500.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych			
3.	Środki spółek gminnych			
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne			
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne			
6.	Obligacje komunalne			
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE			
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)			
9.	Budżet centralny			
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)			
11.	Inne			
	RAZEM	1.000.000	1.500.000	2.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

19. KOD ZADANIA 19/2008**Nazwa zadania: Regionalne Centrum Wolnoczasowe**

Łączne nakłady do poniesienia: 100.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na budowie Regionalnego Centrum Wolnoczasowego. W 2008 roku poniesione zostaną wydatki na dokumentację techniczną.

Tabela 4.19. Zestawienie kosztów inwestycji 19/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	100.000	100.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	100.000	100.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

20. KOD ZADANIA 20/2008**Nazwa zadania: Budowa parkingu przy Szkole w Bolechowie**

Łączne nakłady do poniesienia: 200.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2008

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie budowie parkingu przy Szkole w Bolechowie.

Tabela 4.20. Zestawienie kosztów inwestycji 20/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	SUMA
1.	Środki własne	200.000	200.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych		
3.	Środki spółek gminnych		
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne		
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne		
6.	Obligacje komunalne		
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE		
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)		
9.	Budżet centralny		
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)		
11.	Inne		
	RAZEM	200.000	200.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

21. KOD ZADANIA 21/2008**Nazwa zadania: Budowa Sali sportowej przy szkole podstawowej w Owińskach**

Łączny koszt zadania: 7.661.781,53

Nakłady poniesione do 2007 roku 161.781,53

Łączne nakłady do poniesienia: 7.500.000,00

Data rozpoczęcia inwestycji: 2007

Data zakończenia inwestycji: 2010

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie budowie sali sportowej przy szkole podstawowej w Owińskach wraz z modernizacją kotłowni i c.o. w budynku szkolnym.

Tabela 4.21. Zestawienie kosztów inwestycji 21/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne		3.500.000	4.000.000	7.500.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny				
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne				
	RAZEM		3.500.000	4.500.000	7.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków, ewentualnie dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

22. KOD ZADANIA 22/2008**Nazwa zadania: Zagospodarowanie terenu przy obiektach oświatowych**

Łączne nakłady do poniesienia: 1.000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2010

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie budowie:

- Boisk sportowych i remontu nawierzchni przy szkole podstawowej w Czerwonaku
- Boiska do koszykówki przy szkole w Kicinie.

Tabela 4.22. Zestawienie kosztów inwestycji 22/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne		650.000	350.000	1.000.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny				
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne				
	RAZEM		650.000	350.000	1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

23. KOD ZADANIA 23/2008**Nazwa zadania: Drogi i ulice na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 7.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na budowie i remontach nawierzchni dróg i ulic na terenie Gminy zgodnie z wypracowanym w roku 2008 harmonogramem ich realizacji.

Tabela 4.23. Zestawienie kosztów inwestycji 23/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne		1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	7.500.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych							
3.	Środki spółek gminnych							
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne							
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne							
6.	Obligacje komunalne							
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE							
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)							
9.	Budżet centralny							
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)							
11.	Inne							
	RAZEM		1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	7.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

24. KOD ZADANIA 24/2008**Nazwa zadania: Chodniki i ścieżki rowerowe na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 2.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na budowie chodników i ścieżek rowerowych na terenie Gminy zgodnie z wypracowanym w roku 2008 harmonogramem ich realizacji.

Tabela 4.24. Zestawienie kosztów inwestycji 24/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne		500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	2.500.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych							
3.	Środki spółek gminnych							
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne							
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne							
6.	Obligacje komunalne							
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE							
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)							
9.	Budżet centralny							
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)							
11.	Inne							
	RAZEM		500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	2.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

25. KOD ZADANIA 25/2008**Nazwa zadania: Sieć wodociągowa na terenie Gminy**

Łączne nakłady do poniesienia: 1.000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na budowie nowych odcinków sieci wodociągowej na terenie Gminy zgodnie z wypracowanym w roku 2008 harmonogramem ich realizacji.

Tabela 4.25. Zestawienie kosztów inwestycji 25/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne		200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	1.000.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych							
3.	Środki spółek gminnych							
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne							
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne							
6.	Obligacje komunalne							
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE							
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)							
9.	Budżet centralny							
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)							
11.	Inne							
	RAZEM		200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji z własnych środków.

26. KOD ZADANIA 26/2008**Nazwa zadania: Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych w Owińskach**

Łączne nakłady do poniesienia: 3.060.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2010

Data zakończenia inwestycji: 2013

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wykonana dokumentacja oraz prace polegające na rekultywacji obecnie eksploatowanej kwatery na terenie wysypiska odpadów komunalnych w Owińskach.

Tabela 4.26. Zestawienie kosztów inwestycji 26//2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	SUMA
1.	Środki własne	60.000		600.000	600.000	1.260.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych			400.000	400.000	800.000
3.	Środki spółek gminnych					
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne			500.000	500.000	1.000.000
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne					
6.	Obligacje komunalne					
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE					
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)					
9.	Budżet centralny					
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)					
11.	Inne					
	RAZEM	60.000		1.500.000	1.500.000	3.060.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji ze środków własnych, GFOŚiGW oraz WFOŚiGW.

27. KOD ZADANIA 27/2008**Nazwa zadania: Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Koziegłowach**

Łączne nakłady do poniesienia: 1000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wybudowane wielofunkcyjne boisko sportowe o nawierzchni syntetycznej o wymiarach 60x30 wraz z zapleczem szatniowo – socjalnym w Koziegłowach na terenie istniejącego boiska sportowego.

Tabela 4.27. Zestawienie kosztów inwestycji 27/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne		334.000		334.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny Ministerstwo Sportu i Turystyki		333.000		333.000
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne - Samorząd Wojewódzki		333.000		333.000
	RAZEM		1.000.000		1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji w ramach programu „Boisko w mojej Gminie”.

28. KOD ZADANIA 28/2008**Nazwa zadania: Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Miękowie**

Łączne nakłady do poniesienia: 1000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wybudowane wielofunkcyjne boisko sportowe o nawierzchni syntetycznej o wymiarach 60x30 wraz z zapleczem szatniowo – socjalnym w Miękowie w rejonie ulic Kolejowa/Ogrodowa.

Tabela 4.28. Zestawienie kosztów inwestycji 28/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne		334.000		334.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny Ministerstwo Sportu i Turystyki		333.000		333.000
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne - Samorząd Wojewódzki		333.000		333.000
	RAZEM		1.000.000		1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji w ramach programu „Boisko w mojej Gminie”.

29. KOD ZADANIA 29/2008**Nazwa zadania: Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Owińskach**

Łączne nakłady do poniesienia: 1000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2010

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wybudowane wielofunkcyjne boisko sportowe o nawierzchni syntetycznej o wymiarach 60x30 wraz z zapleczem szatniowo – socjalnym w Owińskach przy ulicy Bydgoskiej.

Tabela 4.29. Zestawienie kosztów inwestycji 29/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	SUMA
1.	Środki własne			334.000	334.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych				
3.	Środki spółek gminnych				
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne				
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne				
6.	Obligacje komunalne				
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)				
9.	Budżet centralny Ministerstwo Sportu i Turystyki			333.000	333.000
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)				
11.	Inne - Samorząd Wojewódzki			333.000	333.000
	RAZEM			1.000.000	1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji w ramach programu „Boisko w mojej Gminie”.

30. KOD ZADANIA 30/2008**Nazwa zadania: Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Potaszach**

Łączne nakłady do poniesienia: 1000.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2011

Data zakończenia inwestycji: 2012

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wybudowane wielofunkcyjne boisko sportowe o nawierzchni syntetycznej o wymiarach 60x30 wraz z zapleczem szatniowo – socjalnym w Potaszach przy ulicy Lipowej w rejonie Domu Kultury Kogucik.

Tabela 4.30. Zestawienie kosztów inwestycji 30/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	SUMA
1.	Środki własne			200.000	134.000	334.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych					
3.	Środki spółek gminnych					
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne					
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne					
6.	Obligacje komunalne					
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE					
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)					
9.	Budżet centralny Ministerstwo Sportu i Turystyki			200.000	133.000	333.000
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)					
11.	Inne - Samorząd Wojewódzki			200.000	133.000	333.000
	RAZEM			600.000	400.000	1.000.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji w ramach programu „Boisko w mojej Gminie”.

31. KOD ZADANIA 31/2008**Nazwa zadania: Kładka pieszo-rowerowa w Owińskach**

Łączne nakłady do poniesienia: 3.500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2009

Data zakończenia inwestycji: 2011

Opis zadania:

W ramach zadania zostanie wybudowana kładka pieszo-rowerowa nad rzeką Wartą pomiędzy miejscowościami Owińska i Radojewem. Będzie stanowić ważny element infrastruktury turystycznej w tym rejonie, powiązany bezpośrednio ze szlakami turystycznymi i rowerowymi m.in. szlakiem cysterskim. Kładka przywróci integrację między obszarami, które w przeszłości powiązane były ściśle ze sobą (od połowy XVIII do połowy XX istniała w tym miejscu przeprawa przez rzekę Wartę) oraz umożliwi połączenie z ciekawymi turystycznie i przyrodniczo terenami dla mieszkańców Gminy oraz Miasta Poznań.

Tabela 4.31. Zestawienie kosztów inwestycji 31/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	SUMA
1.	Środki własne		150.000	550.000		700.000
2.	Środki gminnych funduszy celowych					
3.	Środki spółek gminnych					
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne					
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne					
6.	Obligacje komunalne					
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE				2.200.000	2.200.000
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)					
9.	Budżet centralny Ministerstwo Sportu i Turystyki					
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)					
11.	Inne – Miasto Poznań			600.000		600.000
	RAZEM		150.000	1.150.000	2.200.000	3.500.000

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji ze środków własnych Gminy oraz Miasta Poznań oraz UE (WRPO) priorytet VI.

32. KOD ZADANIA 32/2008**Nazwa zadania: Przygotowanie dokumentacji przetargowej dróg gminnych**

Łączne nakłady do poniesienia: 500.000

Data rozpoczęcia inwestycji: 2008

Data zakończenia inwestycji: 2009

Opis zadania:

Zadanie polegać będzie na przygotowaniu dokumentacji przetargowej dróg gminnych

Tabela 4.32. Zestawienie kosztów inwestycji 32/2008 wraz ze źródłami finansowania

	Wyszczególnienie	2008	2009	SUMA
1.	Środki własne	100.000zł	400.000zł	500.000zł
2.	Środki gminnych funduszy celowych			
3.	Środki spółek gminnych			
4.	Kredyty i pożyczki preferencyjne			
5.	Kredyty i pożyczki komercyjne			
6.	Obligacje komunalne			
7.	Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych, w tym środków UE			
8.	Inne dotacje, subwencje (FOGR)			
9.	Budżet centralny			
10.	Współfinansowanie (w tym partnerstwo publiczno-prywatne)			
11.	Inne			
	RAZEM	100.000zł	400.000zł	500.000zł

Władze samorządowe zakładają finansowanie omawianej inwestycji ze środków własnych.

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI

5.1. Powiązanie projektów ze Strategią Rozwoju Gminy

W 2004 roku Rada Gminy Czerwonak przyjęła Strategię rozwoju Gminy Czerwonak. Sformułowana w trakcie opracowywania strategii misja ma następujące brzmienie:

Jesteśmy gminą atrakcyjnie położoną w obrębie aglomeracji poznańskiej. Dzięki licznym atutom środowiska naturalnego oraz rozwiniętej infrastrukturze, stwarzamy korzystne warunki zamieszkania, spędzania wolnego czasu oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Pierwsze zdanie misji służy identyfikacji Gminy. Dzięki niemu możemy się dowiedzieć o jej położeniu w ramach aglomeracji poznańskiej. Drugie zdanie jest natomiast syntetycznym odzwierciedleniem charakteru Gminy oraz zamierzeń jej mieszkańców, dotyczących kształtowania wizerunku Gminy w perspektywie następnych co najmniej kilkunastu lat.

Z powyższej deklaracji misji wynika, że realizacja zamierzeń samorządu Gminy, zawartych w misji będzie bazowała na jej głównych atutach – korzystnym położeniu w pobliżu dużego ośrodka miejskiego, rozwiniętej infrastrukturze technicznej oraz atrakcjach środowiska przyrodniczego.

Priorytetowymi zamierzeniami władz samorządowych, których osiągnięcie powinno być możliwe dzięki posiadaniu powyższych atutów, są: zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia (co powinno sprzyjać osiedlaniu się na terenie Gminy nowych osób) oraz stwarzanie mieszkańcom i przyjezdnym dogodnych warunków do rekreacji i turystyki. Istotnym kierunkiem działań samorządu jest także dbałość o rozwój gospodarczy Gminy, bowiem przyczynia się on zarówno do zwiększenia możliwości rozwoju infrastruktury i świadczenia usług na rzecz ludności (dzięki większym dochodom budżetu Gminy), jak i wzrostu dochodów indywidualnych (wzrost zatrudnienia).

Osiągnięciu celu nadrzędnego ma służyć osiągnięcie następujących celów strategicznych:

- 1. Poprawa warunków życia mieszkańców**
- 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego Gminy**
- 3. Rozwój usług społecznych na terenie Gminy**

Wszystkie, proponowane do realizacji w tym dokumencie zadania inwestycyjne, są **zgodne z zapisami strategii Gminy oraz przyczyniają się do osiągnięcia założonych w niej celów.** Zgodność ową podsumowuje Tabela 5.1.

Tabela 5.1. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Gminy

Cele strategiczne	Zgodność projektu (kod zadania)
Poprawa warunków życia mieszkańców	01/2008; 02/2008; 03/2008; 04/2008; 05/2008; 06/2008; 07/2008; 09/2008; 10/2008; 11/2008; 12/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 16/2008; 17/2008; 18/2008; 19/2008; 20/2008; 21/2008; 22/2008; 23/2008; 24/2008; 25/2008; 26/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008; 31/2008;
Wspieranie rozwoju gospodarczego Gminy	01/2008; 02/2008; 03/2008; 04/2008; 05/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 17/2008; 18/2008; 23/2008; 24/2008; 25/2008; 26/2008; 32/2008;
Rozwój usług społecznych na terenie Gminy	07/2008; 08/2008; 09/2008; 10/2008; 11/2008; 12/2008; 16/2008; 19/2008; 21/2008; 22/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008;

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Powiązanie projektów ze Strategią Rozwoju Powiatu Poznańskiego⁷

W styczniu 2006 roku zostało zakończone opracowywanie Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego.

W dokumencie określono misję i wizję rozwoju powiatu poznańskiego. Misją samorządu jest rozwijanie potencjału powiatu dla dobra jego mieszkańców, dbając o środowisko naturalne w myśl zasad zrównoważonego rozwoju, natomiast wizję rozwoju przyjęto w zapisie: **"Powiat poznański, tworząc z miastem Poznaniem aglomerację poznańską, rozwija się bardzo dynamicznie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stopa bezrobocia spada, a mieszkańcy powiatu mają łatwy dostęp do pracy, edukacji, miejsc wypoczynku, kultury i opieki zdrowotnej. Duża liczba mieszkańców powiatu nie stwarza zagrożenia dla środowiska naturalnego, lecz pozytywnie oddziałuje na rozwój szkolnictwa i usług komercyjnych"**.

Dzięki przeprowadzonej analizie SWOT, czyli analizie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla powiatu, sformułowano najważniejsze cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe:

W Strategii wyszczególnione zostały cztery cele strategiczne, które osiągnąć będą m.in. poprzez realizację celów operacyjnych:

- I. Kształtowanie przestrzeni podwyższającej jakość życia oraz wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu
Cele operacyjne:

⁷ Na podstawie Strategii Powiatu Poznańskiego

1. Rozwój systemu komunikacji drogowej
 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego
 3. Rozwój przedsiębiorczości w powiecie - tworzenie platformy współpracy z przedsiębiorcami
 4. Poprawa i rozwój usług publicznych
- II. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy w aglomeracji poznańskiej
- Cele operacyjne:
1. Rozwój systemu oświaty w powiecie
 2. Promocja zatrudnienia, ograniczenie zjawiska wysokiego poziomu bezrobocia i eliminacja jego negatywnych skutków
- III. Wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców
- Cele operacyjne:
1. Wzrost spójności i wzmocnienie integracji społecznej
 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu - rozwój systemu opieki zdrowotnej
 3. Podwyższenie stanu i poczucia bezpieczeństwa w powiecie
 4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- IV. Zwiększanie efektywności wykorzystania walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego
- Cele operacyjne:
1. Rozwój potencjału turystycznego powiatu
 2. Rozwój działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Wszystkie przyjęte w tym dokumencie projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w Strategii Rozwoju Powiatu. Dokładne przyporządkowanie przedstawia Tabela 5.2.

Tabela 5.2. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Powiatu

Cel główny	Cele operacyjne	Zgodność projektu inwestycyjnego (kod zadania)
Kształtowanie przestrzeni podwyższającej jakość życia oraz wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemu komunikacji drogowej 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego 3. Rozwój przedsiębiorczości w powiecie - tworzenie platformy współpracy z przedsiębiorcami 4. Poprawa i rozwój usług publicznych 	01/2008; 02/2008; 03/2008; 04/2008; 05/2008; 06/2008; 08/2008; 09/2008; 10/2008; 11/2008; 12/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 16/2008; 19/2008; 20/2008; 22/2008; 23/2008; 24/2008; 25/2008; 26/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008; 31/2008; 32/2008;

Cel główny	Cele operacyjne	Zgodność projektu inwestycyjnego (kod zadania)
Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców oraz dostosowania ich kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy w aglomeracji poznańskiej	1. Rozwój systemu oświaty w powiecie 2. Promocja zatrudnienia, ograniczenie zjawiska wysokiego poziomu bezrobocia i eliminacja jego negatywnych skutków	10/2008; 11/2008; 12/2008;
Wzrost integracji społecznej, poprawa zdrowotności i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców	1. Wzrost spójności i wzmocnienie integracji społecznej 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu - rozwój systemu opieki zdrowotnej 3. Podwyższenie stanu i poczucia bezpieczeństwa w powiecie 4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	07/2008; 17/2008; 19/2008; 24/2008;
Zwiększanie efektywności wykorzystania walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego	1. Rozwój potencjału turystycznego powiatu 2. Rozwój działalności kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej	06/2008; 15/2008; 16/2008; 18/2008; 19/2008; 22/2008; 23/2008; 24/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008; 31/2008;

Źródło: Opracowanie własne

5.3. Powiązanie projektów z innymi działaniami na terenie Województwa

W ramach dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, ogólna wizja województwa wielkopolskiego przedstawiona jest jako dążenie do uczynienia województwa regionem nowoczesnym i zintegrowanym. Samorząd województwa za cel generalny postawił sobie:

POPRAWĘ JAKOŚCI PRZESTRZENI WOJEWÓDZTWA, SYSTEMU EDUKACJI, RYNKU PRACY, GOSPODARKI ORAZ SFERY SPOŁECZNEJ SKUTKUJĄCA WZROSTEM POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie celów strategicznych:

- DOSTOSOWANIE PRZESTRZENI DO WYZWAŃ XXI WIEKU,
- ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH WOJEWÓDZTWA,
- WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I PROMOCJA ZATRUDNIENIA,
- WZROST SPÓJNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO.

Wszystkie przyjęte w tym dokumencie projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia Tabela 5.3.

Tabela 5.3. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Województwa Wielkopolskiego

Cel strategiczny	Cele szczegółowe	Zgodność projektu inwestycyjnego (kod zadania)
DOSTOSOWANIE PRZESTRZENI DO WYZWAŃ XXI WIEKU	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi • Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem • Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych 	01/2008; 04/2008; 07/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 16/2008; 18/2008; 19/2008; 21/2008; 22/2008; 24/2008; 25/2008; 26/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008; 32/2008
WZROST SPÓJNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków mieszkaniowych • Wzrost bezpieczeństwa • Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego 	01/2008; 02/2008; 03/2008; 04/2008; 05/2008; 06/2008; 07/2008; 08/2008; 09/2008; 10/2008; 11/2008; 12/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 16/2008; 17/2008; 18/2008; 19/2008; 20/2008; 21/2008; 22/2008; 23/2008; 24/2008; 25/2008; 26/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008; 31/2008; 32/2008

Źródło: Opracowanie własne

5.4. Powiązanie projektów z działaniami Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest dokumentem, o którym mowa w artykule 2. Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku, ustanawiającego przepisy ogólne, dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Program jest instrumentem, realizującym działania, prowadzące do zmniejszenia dysproporcji gospodarczych, społecznych i terytorialnych na terenie Wspólnoty. Realizuje jeden z trzech celów, określonych w art. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia, jakim jest „konwergencja”. Obszar interwencji programu wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020, a zakres ograniczony jest listą priorytetów Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Struktura programu – liczba i zakres priorytetów, ich pola interwencji, poprzez który program będzie realizowany – wynika z szeregu dokumentów strategicznych - wspólnotowych i krajowych. Struktura priorytetów przedstawia się następująco:

1. Konkurencyjność przedsiębiorstw
2. Infrastruktura komunikacyjna
3. Środowisko przyrodnicze
4. Rewitalizacja obszarów problemowych
5. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

6. Turystyka i środowisko kulturowe
7. Pomoc techniczna.

Gmina Czerwonak w latach 2007-2013 roku zamierza podjąć kilka inwestycji, wpisujących się w priorytety i działania Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Będą one ważnym czynnikiem pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze Gminy, powiatu poznańskiego oraz województwa wojewódzkiego. Zgodność projektów z priorytetami WRPO przedstawia syntetycznie Tabela 5.4.

Tabela 5.4. Zgodność projektów Gminy z priorytetami WRPO

Priorytet WRPO	Zgodność projektu (kod zadania)
Priorytet 2 Działanie 2.2. Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego (drogi powiatowe i gminne)	02/2008; 03/2008; 04/2008; 05/2008; 06/2008; 17/2008; 18/2008; 23/2008; 32/2008;
Priorytet 3 Działanie 3.4. Gospodarka wodno-ściekowa	01/2008; 13/2008; 14/2008; 15/2008; 25/2008;
Priorytet 5 Działanie 5.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym kształcenia ustawicznego	10/2008; 11/2008; 12/2008; 20/2008; 21/2008; 22/2008; 27/2008; 28/2008; 29/2008; 30/2008;
Priorytet 6 Turystyka i środowisko kulturowe	06/2008; 16/2008; 19/2008; 24/2008; 31/2008;

Źródło: Opracowanie własne

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

W przypadku zakwalifikowania konkretnego zadania do realizacji w ramach programów pomocowych funduszy strukturalnych, objęte ono zostanie monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania.

Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na dwie kategorie, zgodnie z wytycznymi KE:

- Wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działania, liczone są w jednostkach materialnych,
- Wskaźniki rezultatu – odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu, mogą przybierać formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Do wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań mogą zostać wykorzystane następujące wskaźniki monitoringu:

Tabela 6.1. Wskaźniki produktu PRL

Produkty	Jedn.
Długość nowobudowanych dróg gminnych	km
Długość nowobudowanych dróg gminnych z towarzyszącą kanalizacją teletechniczną	km
Liczba nowych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów mostowych	szt.
Długość wybudowanych utwardzonych poboczy	km
Liczba wybudowanych miejsc postojowych	szt.
Liczba wybudowanych zatok autobusowych	szt.
Długość wybudowanych chodników	km
Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	szt.
Liczba wybudowanych przejść dla pieszych	szt.
Liczba wybudowanych sygnalizacji świetlnych	szt.
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	
Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci rozdzielczej wodociągów	km
Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	km
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	szt.
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.
Powierzchnia wybudowanych/zmodernizowanych wysypisk śmieci	m ²
Objętość wybudowanych/zmodernizowanych wysypisk śmieci	m ³
Liczba obiektów użyteczności publicznej z dostępem do szerokopasmowego internetu	szt.
Powierzchnia obiektów użyteczności publicznej z dostępem do szerokopasmowego internetu	m ³
Powierzchnia zmodernizowanych/wyremontowanych/zaadaptowanych budynków szkolnych	m ²
Kubatura budynku szkolnego	m ³
Powierzchnia zmodernizowanych/wyremontowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	m ²

Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	m ²
Powierzchnia odrestaurowanych i zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m ²

Tabela 6.2. Wskaźniki rezultatu PRL

Rezultaty	Jedn.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha
Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci	min.
Nośność zmodernizowanych dróg	kN/oś
Przepustowość odciążonych dróg zdefiniowanych przez beneficjenta	%
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	szt.
Długość sieci wodociągowej na terenie gminy	km
Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej	ha
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	ha
Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.
Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody	szt.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody	ha
Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków	szt.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków	ha
Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków	m ³ /doba
Ilość zanieczyszczonych ścieków	m ³ /doba
Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem wysypiska śmieci	m ²
Liczba gospodarstw obsługiwanych przez wysypisko śmieci	szt.
Liczba osób z dostępem do szerokopasmowego internetu	osoby
Liczba dzieci w szkołach	osoby
Liczba zatrudnionych pracowników w placówkach oświatowych	osoby
Liczba dzieci korzystających z nowo wybudowanych/zmodernizowanych obiektów szkolnych	osoby
Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych	szt.
Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	osoby

7. PLAN FINANSOWY NA LATA 2008-2017

7.1. Metodyka opracowywania WPF

W opracowaniu Wieloletniego Planu Finansowego dla Gminy Czerwonak na lata 2008-2017 posłużono się programem **MAFI (Model Analizy Finansowo-Inwestycyjnej)** – programem do opracowywania wieloletniego planu finansowego i inwestycyjnego Gminy, oceny zdolności kredytowej oraz analizy jej możliwości inwestycyjnych.

Program jest objęty prawem autorskim, którego właścicielem jest Stowarzyszenie "Partnerzy dla Samorządu" z Puszczykowa koło Poznania.

Program został on stworzony w celu przeprowadzenia szybkiej oceny kondycji finansowej Gminy. Ułatwia on tworzenie szczegółowych projekcji poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych, co prowadzi do opracowania prognoz budżetowych na przyszłe lata. Dzięki przyjętym rozwiązaniom program pozwala na przeprowadzenie szybkich symulacji zaciągania i spłaty kredytów na dowolnie przyjętych warunkach. Pozwala na opracowanie wieloletniego planu inwestycyjnego oraz na badanie wpływu realizacji poszczególnych inwestycji na przyszłe budżety Gminy. Poszczególne inwestycje można bezpośrednio powiązać z kredytami bankowymi i określić zasadność ich realizacji po analizie sytuacji finansowej i określeniu źródeł finansowania inwestycji.

W przypadku prac nad planem finansowym dla Gminy Czerwonak, program MAFI posłużył do sporządzenia prognozy wolnych środków na inwestycje w perspektywie najbliższych 10 lat.

Metodykę zastosowaną w programie można przedstawić w następujący sposób:

Dochody
- Wydatki bieżące
= WOLNE ŚRODKI
- obsługa zadłużenia (raty + odsetki)
= WOLNE ŚRODKI NA INWESTYCJE
- inwestycje
= WOLNE ŚRODKI PO INWESTYCJACH (nadwyżka/deficyt środków finansowych)
+ kredyty/pożyczki/obligacje
= ROCZNY PRZEPŁYW GOTÓWKI
+ stan środków pieniężnych na koniec roku poprzedniego
= SKUMULOWANY PRZEPŁYW GOTÓWKI

Zastosowana metodyka obrazuje sytuację finansową Gminy oraz pozwala na ocenę jej zdolności kredytowej i analizę możliwości inwestycyjnych. Odzwierciedla ona przepływ środków pieniężnych w kolejnych latach w sposób przypominający analizę przepływów gotówkowych ("cash flow"), stosowaną w przedsiębiorstwach.

Bazę do obliczeń stanowią zweryfikowane dane, będące wynikiem dokładnej analizy danych historycznych, dotyczących wykonania budżetów Gminy za ostatnich 5 lat z uwzględnieniem:

- Poszczególnych źródeł dochodów budżetowych,

- Poszczególnych kategorii bieżących wydatków budżetowych (wydatki bieżące nie obejmują nakładów inwestycyjnych oraz obsługi zadłużenia w postaci spłaty rat i odsetek).

Na podstawie danych historycznych opracowane są założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych w kolejnych latach, w efekcie czego można policzyć wartość tzw. wolnych środków.

$$\text{wolne środki} = \text{dochody} - \text{wydatki bieżące}$$

Wolne środki to część budżetu Gminy, która może zostać wykorzystana na spłatę zaciągniętych przez Gminę kredytów/pożyczek oraz ewentualnie wyemitowanych obligacji. Pozostała część może być wykorzystana na finansowanie inwestycji.

Wartość wolnych środków oraz ich udział w dochodach Gminy są podstawowymi miernikami jej kondycji finansowej. Im wielkości te są większe oraz im większy jest jej udział w dochodach Gminy, tym w lepszej jest ona kondycji finansowej.

Po określeniu wartości wolnych środków można przystąpić do dalszej części analizy. Obejmuje ona obsługę kredytów i pożyczek. Po odjęciu obsługi zadłużenia od wolnych środków określona zostaje wielkość środków możliwych do wydatkowania przez Gminę na program inwestycyjny w danym roku. Wartość ta w modelu finansowym została nazwana jako wolne środki na inwestycje.

$$\text{wolne środki na inwestycje} = \text{wolne środki} - \text{obsługa zadłużenia}$$

Wartość ta określa maksymalną kwotę, jaką Gmina może wydać w kolejnych latach na realizację programu inwestycyjnego ze środków własnych. Gmina może realizować program inwestycyjny, przekraczając tę wartość, korzystając z nadwyżek finansowych z lat poprzednich oraz z zewnętrznych źródeł finansowania.

$$\text{wolne środki po inwestycjach} = \text{wolne środki na inwestycje} - \text{wartość inwestycji}$$

Wolne środki po inwestycjach wskazują na nadwyżkę bądź z reguły na niedobór środków pieniężnych na realizację założonego planu inwestycyjnego. Wartość ta, w zależności od tego, czy jest dodatnia, czy też ujemna, wskazuje na ewentualną potrzebę finansowania zewnętrznego, koniecznego do zrealizowania założonego programu inwestycyjnego. Gmina w zależności od tego, czy posiada środki finansowe z poprzednich lat, może zdecydować się na finansowanie takich inwestycji z nadwyżek z lat poprzednich, jak również może zaciągnąć kredyty, pożyczki, czy wyemitować obligacje.

Następnie do tak otrzymanej wartości dodawane są źródła finansowania założonego planu inwestycyjnego w postaci kredytów i pożyczek. W wyniku tej operacji otrzymujemy tzw. roczny przepływ gotówki.

$$\text{roczne przepływy gotówki} = \text{wolne środki po inwestycjach} + \text{wartość kredytów pozyskanych w danym roku budżetowym}$$

Wartość ta może przyjmować wartości zarówno dodatnie, jak i ujemne. Wartość dodatnia oznacza, że budżet został w pełni zrealizowany oraz jeśli Gmina zaciągała kredyty, to ich kwota w pełni pokrywała niedobory konieczne do realizacji zadań inwestycyjnych. Wartość ujemna mówi o tym, że budżet nie został w pełni zrealizowany, a ewentualne kredyty, jakie Gmina

zaciągnęła, nie w pełni pokryły niedobory. Wystąpienie ujemnej wartości rocznych przepływów gotówki netto nie oznacza, że Gmina znajduje się, bądź znajdowała się w złej sytuacji. Kategoria ta określa płynność finansową Gminy bez uwzględniania nadwyżek z lat poprzednich.

Rzeczywistą płynność finansową odzwierciedla skumulowany stan środków pieniężnych na koniec roku - wartość ta jest sumą rocznego przepływu gotówki oraz kwoty skumulowanej z roku poprzedniego.

Wartość skumulowanego stanu środków pieniężnych określa stan środków finansowych, pozostających w kasie oraz na rachunkach bankowych Gminy, skorygowany o wielkość należności i zobowiązań, wynikających z realizacji dochodów i wydatków budżetowych w danym roku (niezaliczonych do dochodów i wydatków w latach następnych). Jest to tzw. nadwyżka kasowa, która jest miernikiem płynności finansowej Gminy.

Skumulowany stan gotówki na koniec okresu określa płynność finansową Gminy i może być porównywany do skumulowanej wartości „cash flow” w analizie przepływów pieniężnych przedsiębiorstw. Taka interpretacja sytuacji finansowej Gminy oznacza, że wartość tej kategorii w kolejnych latach powinna być większa od zera. Zważywszy na korektę należności i zobowiązań Gminy, wartość ta powinna być na tyle duża, aby wystarczyła na pokrycie zobowiązań, jakie wystąpią w pierwszych dniach nowego roku budżetowego.

Wysokie roczne przyrosty skumulowanego stanu gotówki oznaczają kumulowanie się niewykorzystanych środków. Daje to możliwość realizacji zadań, których nie planowano w analizie, a które mogą się okazać konieczne do realizacji w przyszłości. Z drugiej strony sytuacja taka zapewnia możliwość realizacji założonego planu w przypadku zmniejszenia się planowanych dochodów budżetowych, bądź też zwiększenia planowanych wydatków bieżących. Jest to tzw. „margines bezpieczeństwa” przy tworzeniu wieloletniego planu finansowego i inwestycyjnego.

7.2. Założenia do prognozy dochodów i wydatków bieżących Gminy Czerwonak

Założenia makroekonomiczne

Z analizy głównych źródeł dochodów i wydatków budżetowych Gminy wynika, że w dużej mierze zmieniają się one głównie pod wpływem inflacji i Produktu Krajowego Brutto.

Dla celów prognozy przyjęto następujące założenia makroekonomiczne:

Tabela 7.1. Prognoza poziomu inflacji (w %)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Inflacja	4,4	3,7	2,8	2,5	2,3	2,5	2,6	2,7	2,6	2,5
PKB	5,4	5,6	6,1	5,6	5,2	5,0	4,9	5,0	5,0	5,0

Źródłem powyższych danych są prognozy różnych instytucji i ośrodków naukowych, takie jak Ministerstwo Finansów, GUS, jednostki UE, banki inwestycyjne.

Założenia ogólne

1) Dochody są prognozowane w następującym podziale:

Tabela 7.2. Podział dochodów

Podatki i opłaty lokalne
Podatek rolny
Podatek leśny
Podatek od nieruchomości
Podatek od środków transportowych
Podatek od posiadania psów
Opłaty lokalne
Podatek od spadków i darowizn
Wpływy z karty podatkowej
Opłata skarbową
Odsetki od nieterminowych wpłat
Opłata eksploatacyjna
Podatek od czynności cywilnoprawnych
Udziały w podatkach budżetu państwa
Podatek doch. od osób fizycznych
Podatek doch. od osób prawnych
Dochody z majątku gminy
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych
Sprzedaż mienia, wyrobów i składników majątkowych
Zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste
Sprzedaż akcji i udziałów
Dobrowolne wpłaty ludności na inwestycje
Pozostałe dochody
Grzywny i kary pieniężne
Zezwolenia na sprzedaż alkoholu
Odsetki od środków na rachunkach bankowych
Spadki, zapisy i darowizny (nie na inwestycje)
Nadwyżki zakładów budżetowych
Wpływy z usług
Różne opłaty
Różne dochody
Różne rozliczenia i wpływy do wyjaśnienia
Opłata administracyjna za czynności urzędowe
Dywidendy i kwoty ze zbycia praw majątkowych
Subwencje ogólne z budżetu państwa
Subwencja podstawowa
Subwencja oświatowa
Subwencja rekompensująca
Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące
Złeczone (par. 201)
Realizacja na podstawie porozumienia z organami administracji

rządowej(par.202)
Na realizację własnych zadań bieżących (par. 203)
Realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego
Środki pozyskane z innych źródeł (par. 270)
Środki na realizację inwestycji
Dotacje z budżetu państwa
Środki pozabudżetowe
Przychody uzyskane po realizacji inwestycji

2) Wydatki są prognozowane w ramach poszczególnych działów w następującym układzie:

Tabela 7.3. Podział wydatków

Wydatki osobowe
Wydatki rzeczowe
Inwestycje

3) Wydatki na zadania inwestycyjne nie podlegają prognozowaniu w ramach WPF (tak jak wydatki bieżące), lecz są szacowane w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Założenia zmian dochodów budżetowych

W prognozie dochodów przyjęto, że będą one rosły zgodnie ze stopą inflacji. Założenia szczególne przyjęto w następujących pozycjach:

- Wpływy z podatku od nieruchomości od osób prawnych i fizycznych będą rosły zgodnie z inflacją, jednocześnie zwiększać się będą o 50% wzrostu PKB na skutek wzrostu liczby firm i gospodarstw domowych na terenie Gminy, bądź rozbudowy opodatkowanych powierzchni mieszkalnych, biurowych i produkcyjnych,
- Na poziomie nominalnym pozostaną wpływy z karty podatkowej, odsetek od nieterminowych wpłat, opłaty eksploatacyjnej, zarządu, użytkowania i użytkowania wieczystego, grzywien i kar pieniężnych, zezwoleń na sprzedaż alkoholu, odsetek od środków na rachunku bankowym, różnych dochodów i subwencji podstawowej – wynika to z obserwacji trendów zmian lub planowanych zmian konstrukcji wymienionych wpływów,
- O 50% zmian wskaźnika PKB powinny wzrosnąć wpływy z tytułu udziałów Gminy w podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych, co wiąże się ze wzrostem zysków firm i wynagrodzeń Polaków,
- 2% rocznie rosnać będą wpływy z subwencji oświatowej na skutek zwiększania się liczby dzieci w szkołach.

W planie dochodów uwzględniono ewentualny wpływ środków na realizację inwestycji, zarówno z budżetu Państwa i województwa, jak również ze źródeł pozabudżetowych. Jest prawdopodobne, że środki na realizację inwestycji infrastrukturalnych uda się pozyskać z unijnych funduszy strukturalnych. Przewidywane do otrzymania środki będą przypisane do konkretnych zadań inwestycyjnych.

Założenia zmian w wydatkach budżetowych

W przypadku wydatków przyjęto w prognozie kształtowanie się ich wielkości na poziomie realnym roku poprzedniego, za wyjątkiem działalności usługowej, gdzie przyjęto poziom nominalny (wydatki w tym dziale związane są z opracowywanymi przez Urząd planami zagospodarowania przestrzennego), działu Urzędy naczelných organów Władzy, kontroli i sądownictwa (wydatki zależne od kalendarza wyborczego) oraz działu Różne rozliczenia obejmującego rezerwę budżetową.

Rzeczą oczywistą pozostaje, że w trakcie roku wartość wydatków może być modyfikowana zgodnie ze zmianami dochodów, uwarunkowanych zmieniającą się sytuacją w Gminie, jak również trybem przekazywania środków z budżetu Państwa.

W Wieloletnim Planie Finansowym nie uwzględniono kolejnych zobowiązań, które Gmina będzie zaciągać po to, aby finansować inwestycje ponad poziom wynikający z dostępnych własnych środków budżetowych, a przy tym zachować zrównoważony poziom dochodów i wydatków budżetowych. Zobowiązania niezbędne do zaciągnięcia mogą pojawić się w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym, po analizie planów inwestycyjnych Gminy na najbliższe lata.

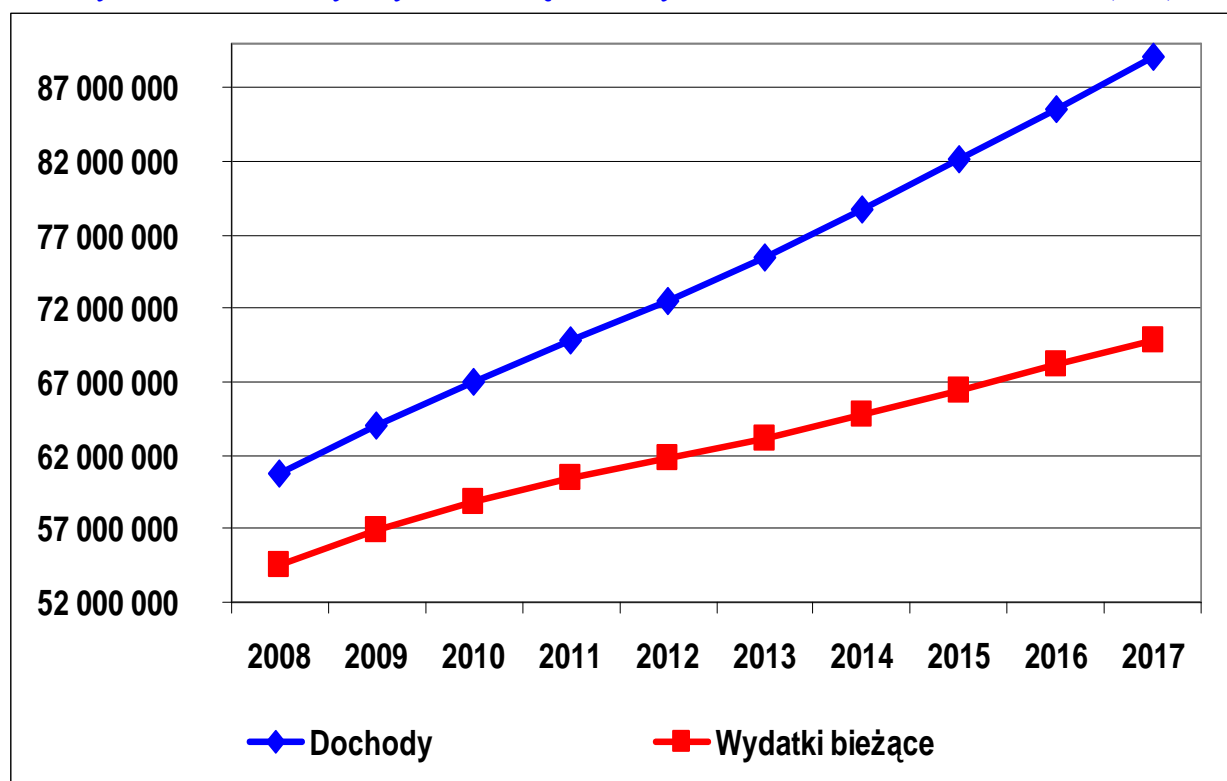
Należy przy tym pamiętać, iż jest to sytuacja obliczona przy użyciu opisywanej wcześniej metodologii i w oparciu o kwotę wielkości wyjściowej **skumulowanego stanu środków pieniężnych na koniec roku 2003**, dlatego może nieznacznie różnić się od faktycznych przepływów finansowych na rachunku Gminy (dla urealnienia obliczeń przyjęto również faktyczny stan środków pieniężnych na rachunku Gminy na koniec roku 2007). **Analiza obrazuje stan budżetu gminnego na dzień 31 grudnia 2007 roku.**

7.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących Gminy na lata 2008-2017

Na podstawie przyjętych założeń powstała prognoza dochodów i wydatków bieżących Gminy Czerwonak na lata 2008-2017.

W całym okresie prognozy zarówno dochody, jak i wydatki bieżące Gminy będą wzrastały. W latach 2008-2017 dochody wzrosną o 46,6%, natomiast wydatki bieżące o 28,2%. Wzrost ten powoduje wygenerowanie wolnych środków od ok. 6,3 mln zł w 2008 roku do ok. 19,2 mln zł w roku 2017. Z przyjętych założeń wynika, że dochody będą rosły z większą dynamiką, co będzie powodowało zwiększanie kwoty wolnych środków. **Łącznie w latach 2008-2017 kwota wolnych środków wyniesie około 120,442 mln zł.** W prognozowanym okresie wielkość dochodów będzie przewyższać wydatki bieżące.

Wykres 7.1. przedstawia kształtowanie się wielkości dochodów i wydatków bieżących w budżecie Gminy w latach 2008-2017.

Wykres 7.1. Dochody i wydatki bieżące Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł)

Źródło: Projekcja programu MAFI

Tabela 7.4 przedstawia dokładne wartości dochodów ogółem oraz wydatków bieżących w budżecie Gminy w latach 2008-2017.

Tabela 7.4. Dochody i wydatki bieżące Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł)

Rok	Dochody	Wydatki bieżące
2008	60.824.130	54.515.197
2009	64.016.269	56.839.072
2010	66.961.907	58.837.117
2011	69.785.353	60.393.960
2012	72.538.003	61.821.913
2013	75.509.612	63.180.297
2014	78.669.218	64.711.488
2015	82.090.264	66.363.099
2016	85.573.078	68.134.227
2017	89.157.272	69.885.806

Natomiast Tabela 7.5. przedstawia tempo nominalnego i realnego wzrostu dochodów ogółem i wydatków bieżących Gminy w latach 2008-2017.

Tabela 7.5. Nominalne i realne zmiany dochodów i wydatków bieżących Gminy w latach 2008-2017 (rok poprzedni =100)

%	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zmiany dochodów nominalnie	99,8	105,2	104,6	104,2	103,9	104,1	104,2	104,3	104,2	104,2
Zmiany wydatków nominalnie	87,4	104,3	103,5	102,6	102,4	102,2	102,4	102,6	102,7	102,6
Zmiany dochodów realnie	95,4	101,5	101,8	101,7	101,6	101,6	101,6	101,6	101,6	101,7
Zmiany wydatków realnie	83,0	100,6	100,7	100,1	100,1	99,7	99,8	99,9	100,1	100,1

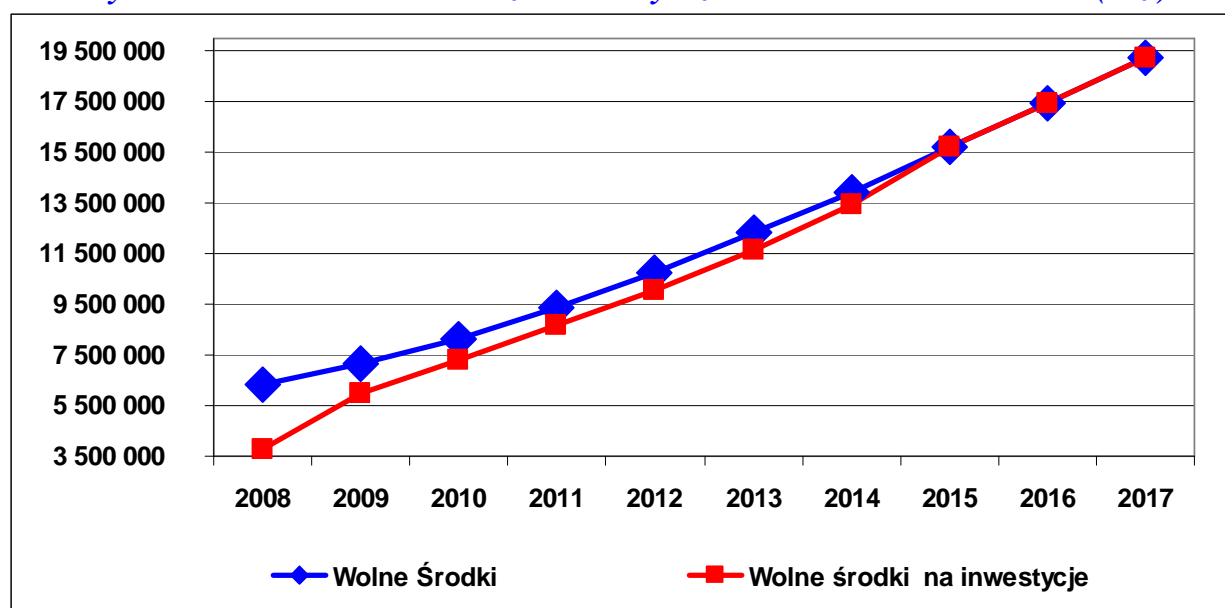
Źródło: Projekcja programu MAFI

Powyższe założenia są sformułowane ostrożnie i opierają się na założeniu, że zarówno dochody, jak i wydatki budżetowe będą rosnąć zachowując prognozowane trendy. Sytuację mogłyby znacznie poprawić wielkości środków pozabudżetowych, w tym przede wszystkim środki pomocowe z Unii Europejskiej na dofinansowanie zadań inwestycyjnych Gminy. Gmina może wygenerować pewien poziom środków na inwestycje, mogących służyć jako wkład własny przy ubieganiu się o środki z Funduszy Strukturalnych. W planie inwestycyjnym będą one związane z konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi.

7.4. Prognoza wolnych środków w budżecie Gminy Czerwonak w latach 2008-2017

Wynikiem prognozy dochodów i wydatków bieżących jest szacunek dwóch wartości:

- Wolnych środków, czyli różnicy pomiędzy dochodami ogółem i wydatkami bieżącymi w kolejnych latach,
- Wolnych środków na inwestycje, czyli wolnych środków pomniejszonych o kwoty obsługi istniejącego już zadłużenia.

Wykres 7.2. Wolne środki w budżecie Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł)

Źródło: Projekcja programu MAFI

Tabela 7.6. Wolne środki w budżecie Gminy w latach 2008-2017 (w zł)

Lata	Wolne środki	Wolne środki na inwestycje
2008	6.308.933	3.766.649
2009	7.177.197	5.957.913
2010	8.124.790	7.264.647
2011	9.391.392	8.654.908
2012	10.716.090	10.067.106
2013	12.329.315	11.680.331
2014	13.957.730	13.416.910
2015	15.727.165	15.727.165
2016	17.438.852	17.438.852
2017	19.271.466	19.271.466

Z powyższych danych wynika, że od 2015 roku wartość wolnych środków oraz wolnych środków na inwestycje jest taka sama. Oznacza to, iż wszystkie zobowiązania, zaciągnięte przed 2008 rokiem, będą spłacone do końca roku 2014. Wolne środki charakteryzują się tendencją wzrostową. **Łącznie w latach 2008-2017 poziom wolnych środków wyniesie ogółem ok. 120,442 mln zł, a wolnych środków na inwestycje około 113,245 mln zł.**

Chcąc realizować inwestycje powyżej tej kwoty, Gmina będzie musiała je finansować z kredytów, pożyczek, obligacji i środków bezzwrotnych. Poziom zadłużenia budżetu Gminy, mierzony procentowym wskaźnikiem rocznej obsługi zadłużenia do rocznych dochodów budżetowych, jak również wskaźnikiem wielkości długu do rocznych dochodów nie będzie tu żadnym ograniczeniem możliwości zaciągania dalszych zobowiązań. Wskaźniki te w analizowanym okresie 2008-2017 nie przekraczają odpowiednio 4,2% oraz 7,7%.

Wynika z tego, że we wszystkich latach prognozy sytuacja jest bardzo bezpieczna, iż na realizację inwestycji (a tym bardziej na finansowanie tzw. wkładu własnego przy korzystaniu ze środków zewnętrznych) będzie możliwe zaciąganie zobowiązań.

Z powyższego wynika, że Gmina:

- Ma możliwość zaciągania dalszych zobowiązań,
- Kwoty wolnych środków na inwestycje mogą służyć bezpośrednio finansowaniu inwestycji,
- Kwoty wolnych środków na inwestycje mogą służyć do spłacania zaciąganych w przyszłości większych zobowiązań,
- Kwoty te mogą stanowić niezbędny wkład własny przy ubieganiu się o dotacje na zadania inwestycyjne oraz środki pomocowe Unii Europejskiej.

Symulacja komputerowa, polegająca na konfrontacji dochodów z uwzględnieniem spodziewanych płatności z zewnętrznych źródeł finansowania z wydatkami Gminy oraz zatwierdzeniu planowanych inwestycji i planowanych kredytów, w sposób bezsprzeczny pokazuje, iż Gmina jest w stanie finansować zaplanowane inwestycje, przy wsparciu zaplanowanych zewnętrznych źródeł finansowania.

W Tabeli 7.7., przedstawiono zestawienie inwestycji, przewidzianych do wykonania w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak, przewidzianych do realizacji w roku 2008-2013. Tabele i Wykresy przedstawiane w tym miejscu są wynikiem obliczeń dokonanych w programie MAFI.

Tabela 7.7. Zestawienie inwestycji wg lat i źródeł finansowania

Nazwa inwestycji	Koszt całkowity	Planowane środki finansowe					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stacja ujęcia wody w Kicinie	320.000						
Środki własne		320.000					
Budowa nawierzchni ul. Krętej w Bolechówku	2.999.900						
Środki własne		2.999.900					
Budowa drogi gminnej – ul. Swarzędzka w Kicinie – połączenie z Janikowem	3.500.000						
Środki własne		1.350.000	50.000	2.100.000			
Modernizacja nawierzchni dróg gminnych wraz z budową kanalizacji deszczowej w miejscowości Bolechowo Osiedle	250.000						
Środki własne		250.000					
Połączenie ul. Zielonej z ul. Poprzeczną w Czerwonaku	750.000						
Środki własne		750.000					
Budowa ścieżki rowerowej Bolechowo Osiedle-Owińska	650.000						
Środki własne		350.000	300.000				
Budowa lokali mieszkalnych na terenie Gminy	3.000.000						
Środki własne		3.000.000					
Zainstalowanie klimatyzacji w budynku Urzędu Gminy	350.000						
Środki własne		350.000					
Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy	350.000						
Środki własne		350.000					

Termomodernizacja i remont Szkoły w Kicinie	1.500.000						
Środki własne		600.000	600.000				
Kredyty i pożyczki preferencyjne		200.000	100.000				
Budowa Przedszkola 5-oddziałowego w Koziegłównach	4.700.000						
Środki własne		2.200.000	2.500.000				
Termomodernizacja i remont Szkoły w Koziegłównach	1.300.000						
Środki własne		1.044.000					
Kredyty i pożyczki preferencyjne		256.000					
Kanalizacja na terenie Gminy	5.660.000						
Środki własne		160.000	800.000	800.000	500.000	400.000	400.000
Kredyty i pożyczki preferencyjne			500.000			300.000	300.000
Środki gminnych funduszy celowych			300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
SUW Potasze	500.000						
Środki własne							
Środki gminnych funduszy celowych		160.000		340.000			
Kanalizacja Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka i okolic	1.229.796						
Środki własne		645.486	584.310				
Koncepcja rozbudowy pływalni w Koziegłównach	200.000						
Środki własne		200.000					
Budowa oświetlenia na terenie Gminy	1.800.000						
Środki własne		300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Modernizacja Placu Przemysława w Owińskach	2.500.000						
Środki własne		1.000.000	1.500.000				
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Regionalne Centrum Wolnoczasowe	100.000						
Środki własne		100.000					

Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Budowa parkingu przy Szkole w Bolechowie	200.000						
Środki własne		200.000					
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Budowa Sali sportowej przy szkole podstawowej w Owińskach	7.500.000						
Środki własne			3.500.000	4.000.000			
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Zagospodarowanie terenu przy obiektach oświatowych	1.000.000						
Środki własne			650.000	350.000			
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Drogi i ulice na terenie Gminy	7.500.000						
Środki własne			1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne							
Chodniki i ścieżki rowerowe na terenie Gminy	2.500.000						
Środki własne			500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Sieć wodociągowa na terenie Gminy	1.000.000						
Środki własne			200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych w Owińskach	3.060.000						
Środki własne				60.000		600.000	600.000
Kredyty i pożyczki preferencyjne						500.000	500.000
Środki gminnych funduszy celowych						400.000	400.000
Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Koziegłowach	1.000.000						
Środki własne			334.000				
Budżet centralny (Ministerstwo Sportu i Turystyki)			333.000				
Inne (samorząd województwa)			333.000				
Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Miękowie	1.000.000						

Środki własne			334.000				
Budżet centralny (Ministerstwo Sportu i Turystyki)			333.000				
Inne (samorząd województwa)			333.000				
Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Owińskach	1.000.000						
Środki własne				334.000			
Budżet centralny (Ministerstwo Sportu i Turystyki)				333.000			
Inne (samorząd województwa)				333.000			
Boisko z nawierzchnią syntetyczną w Potaszach	1.000.000						
Środki własne					200.000	134.000	
Budżet centralny (Ministerstwo Sportu i Turystyki)					200.000	133.000	
Inne (samorząd województwa)					200.000	133.000	
Kładka pieszo-rowerowa w Owińskach	3.500.000						
Środki własne			150.000	550.000			
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne					2.200.000		
Inne (Miasto Poznań)				600.000			
Przygotowanie dokumentacji przetargowej dróg gminnych	500.000						
Środki własne		100.000	400.000				

Inwestycje:	Ogółem	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Środki własne	51.499.696	16.269.386	14.202.310	10.694.000	3.200.000	3.634.000	3.500.000
Kredyty i pożyczki preferencyjne	2.656.000	456.000	600.000	0	0	800.000	800.000
Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne	2.200.000	0	0	0	2.200.000	0	0
Środki gminnych funduszy celowych	2.800.000	160.000	300.000	640.000	300.000	700.000	700.000
Budżet centralny (Ministerstwo Sportu i Turystyki)	1.332.000	0	666.000	333.000	200.000	133.000	0
Inne (samorząd województwa, miasto Poznań)	1.932.000	0	666.000	933.000	200.000	133.000	0
Razem	62.419.696	16.885.386	16.434.310	12.600.000	6.100.000	5.400.000	5.000.000

Już istniejące zobowiązania wymagalne w latach 2008-2017 zostały ujęte w tabelach poniżej. Ich wpływ na całość budżetu Gminy i wskaźniki zadłużenia zaprezentowano w Tabelach i na Wykresach na kolejnych stronach.

Kredyty i pożyczki zaciągnięte przed 2008 rokiem

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

Pożyczki WFOŚiGW

[illegible]

Odsetki	300.000	402.071	328.967	255.863	182.760	109.656	36.552	0	
Pożyczki WFOŚiGW									
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Transze	600.000	0	0	0	0				
Stan na początku roku	0	600.000	450.000	300.000	150.000				
Stan na koniec roku	600.000	450.000	300.000	150.000	0				
Raty kapitałowe	0	150.000	150.000	150.000	150.000				
Odsetki	16.500	38.850	25.125	13.050	4.125				
Kredyty na pokrycie wydatków inwestycyjnych Gminy w 2009 roku									
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Transze	11.000.000	0	0	0	0	0	0	0	
Stan na początku roku	0	11.000.000	9.428.571	7.857.143	6.285.714	4.714.286	3.142.857	1.571.429	
Stan na koniec roku	11.000.000	9.428.571	7.857.143	6.285.714	4.714.286	3.142.857	1.571.429	0	
Raty kapitałowe	0	1.571.429	1.571.429	1.571.429	1.571.429	1.571.429	1.571.429	1.571.429	
Odsetki	275.000	510.714	432.143	353.571	275.000	208.214	129.643	44.000	
Kredyty na pokrycie wydatków inwestycyjnych Gminy w 2010 roku									
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Transze	8.000.000	0	0	0	0	0	0	0	
Stan na początku roku	0	8.000.000	6.857.143	5.714.286	4.571.429	3.428.571	2.285.714	1.142.857	
Stan na koniec roku	8.000.000	6.857.143	5.714.286	4.571.429	3.428.571	2.285.714	1.142.857	0	
Raty kapitałowe	0	1.142.857	1.142.857	1.142.857	1.142.857	1.142.857	1.142.857	1.142.857	
Odsetki	200.000	371.429	314.286	257.143	200.000	142.857	85.714	28.571	
Pożyczki WFOŚiGW									
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Transze	800.000	0	0	0	0				
Stan na początku roku	0	800.000	600.000	400.000	200.000				
Stan na koniec roku	800.000	600.000	400.000	200.000	0				
Raty kapitałowe	0	200.000	200.000	200.000	200.000				
Odsetki	23.200	38.500	26.500	16.500	5.600				

Pożyczki WFOŚiGW									
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Transze	800.000	0	0	0	0				
Stan na początku roku	0	800.000	600.000	400.000	200.000				
Stan na koniec roku	800.000	600.000	400.000	200.000	0				
Raty kapitałowe	0	200.000	200.000	200.000	200.000				
Odsetki	22.000	37.100	27.500	16.800	5.700				

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku

7.5. Wyniki obliczeń –tabele i wykresy

A. DOCHODY

B. WYDATKI

C. PROJEKCJA PRZEPŁYWÓW FINANSOWYCH

D. WSKAŹNIKI

E. ANALIZA MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH I ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ

F. WSKAŹNIK OBSŁUGI ZADŁUŻENIA I WSKAŹNIK DŁUGU

G. RZECZYWISTA ORAZ MAKSYMALNA OBSŁUGA ZADŁUŻENIA W STOSUNKU DO DOCHODÓW

H. RZECZYWISTA ORAZ MAKSYMALNA KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU W STOSUNKU DO DOCHODÓW

I. WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE WOLNYCH ŚRODKÓW

A. DOCHODY

DOCHODY					2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
inflacja		Założenia wzrostu			4,4%	3,7%	2,8%	2,5%	2,3%	2,5%	2,6%	2,7%	2,6%	2,5%
wzrost PKB		w latach projektowanych			5,4%	5,6%	6,1%	5,6%	5,2%	5,0%	4,9%	5,0%	5,0%	5,0%
		% infl.	% PKB	stały	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any	projektow any
Podatki i opłaty lokalne					17.231.100	18.295.978	19.302.271	20.264.167	21.198.533	22.201.782	23.266.771	24.418.763	25.604.837	26.824.380
Podatek rolny					244.000	253.028	260.113	266.616	272.748	279.566	286.835	294.580	302.239	309.795
	od osób prawnych	100%	0%	0%	54.000	55.998	57.566	59.005	60.362	61.871	63.480	65.194	66.889	68.561
	od osób fizycznych	100%	0%	0%	190.000	197.030	202.547	207.611	212.386	217.695	223.355	229.386	235.350	241.234
Podatek leśny					25.600	26.547	27.291	27.973	28.616	29.332	30.094	30.907	31.710	32.503
	od osób prawnych	100%	0%	0%	25.000	25.925	26.651	27.317	27.945	28.644	29.389	30.182	30.967	31.741
	od osób fizycznych	100%	0%	0%	600	622	640	656	671	687	705	724	743	762
Podatek od nieruchomości					14.900.000	15.883.936	16.826.712	17.730.306	18.609.694	19.551.809	20.551.630	21.634.187	22.751.593	23.903.393
	od osób prawnych	100%	50%	0%	13.200.000	14.071.675	14.906.885	15.707.385	16.486.440	17.321.066	18.206.813	19.165.857	20.155.774	21.176.160
	od osób fizycznych	100%	50%	0%	1.700.000	1.812.261	1.919.826	2.022.921	2.123.254	2.230.743	2.344.817	2.468.330	2.595.819	2.727.233
Podatek od środków transportowych					350.000	362.950	373.113	382.440	391.237	401.017	411.444	422.553	433.539	444.378
	od osób prawnych	100%	0%	0%	200.000	207.400	213.207	218.537	223.564	229.153	235.111	241.459	247.737	253.930
	od osób fizycznych	100%	0%	0%	150.000	155.550	159.905	163.903	167.673	171.865	176.333	181.094	185.803	190.448
Podatek od posiadania psów		100%	0%	0%	34.000	35.258	36.245	37.151	38.006	38.956	39.969	41.048	42.115	43.168
Opłaty lokalne		100%	0%	0%	554.000	574.498	590.584	605.349	619.272	634.753	651.257	668.841	686.231	703.387
Podatek od spadków i darowizn		100%	0%	0%	80.000	82.960	85.283	87.415	89.425	91.661	94.044	96.584	99.095	101.572
Wpływy z karty podatkowej		0%	0%	0%	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Opłata skarbowa		100%	0%	0%	70.000	72.590	74.623	76.488	78.247	80.203	82.289	84.511	86.708	88.876
Odsetki od nieterminowych wpłat		0%	0%	0%	43.000	43.000	42.999	42.999	42.999	42.999	42.999	42.999	42.999	42.999
Opłata eksploatacyjna		0%	0%	0%	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Podatek od czynności cywilno-prawnych		100%	0%	0%	830.000	860.710	884.810	906.930	927.790	950.984	975.710	1.002.054	1.028.107	1.053.810
Udziały w podatkach budżetu państwa					17.926.632	19.110.435	20.244.716	21.331.857	22.389.875	23.523.362	24.726.276	26.028.733	27.373.117	28.758.881

[illegible]

Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące				4.552.531	4.720.975	4.853.162	4.974.491	5.088.904	5.216.127	5.351.746	5.510.248	5.639.146	5.780.124
Zlecone (par. 201)	100%	0%	0%	4.204.267	4.359.825	4.481.900	4.593.947	4.699.608	4.817.098	4.942.343	5.075.786	5.207.757	5.337.951
Realiz. na podst. poroz. z org. admin. rząd (par.202)	100%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Na realizację własnych zadań bieżących (par. 203)	100%	0%	0%	348.264	361.150	371.262	380.544	389.296	399.028	409.403	420.457	431.389	442.174
Realiz. na podst. poroz. między j.s.t.	100%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Środki pozyskane z innych źródeł (par. 270)	0%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwa budżetowa	0%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe dochody	100%	0%	0%	11.600	12.029	12.366	12.675	12.967	13.291	13.636	14.005	14.369	14.728
Środki na realizację inwestycji				0	1.299.000	1.906.000	2.900.000	966.000	700.000	0	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa i samorządu woj.	x	x	x	0	333.000	333.000	2.400.000	133.000	0	0	0	0	0
Środki pozabudżetowe	x	x	x	0	966.000	1.573.000	500.000	833.000	700.000	0	0	0	0
Przychody uzyskiwane po realizacji inwestycji				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOCHODY RAZEM				60.835.730	65.315.269	68.867.907	72.685.353	73.504.003	76.209.612	78.669.218	82.090.264	85.573.078	89.157.272

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku (historyczne); projekcja programu MAFI (prognoza)

[illegible][illegible]

Pozostałe wydatki rzeczowe	0%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezpieczeństwa Publ. i Ochr. Przeciwpożarowa				787.592	822.246	852.669	876.544	898.457	919.122	942.100	966.595	992.693	1.018.503
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	363.072	379.047	393.072	404.078	414.180	423.706	434.299	445.590	457.621	469.520
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	424.520	443.199	459.597	472.466	484.278	495.416	507.801	521.004	535.071	548.983
Różne rozliczenia				232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000
Wydatki osobowe	0%	0%	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe wydatki rzeczowe	0%	0%	0%	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000	232.000
Oświata i Wychowanie				19.056.560	19.895.049	20.631.165	21.208.838	21.739.059	22.239.057	22.795.034	23.387.705	24.019.173	24.643.671
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	13.374.950	13.963.448	14.480.095	14.885.538	15.257.676	15.608.603	15.998.818	16.414.787	16.857.987	17.296.294
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	5.681.610	5.931.601	6.151.070	6.323.300	6.481.383	6.630.454	6.796.216	6.972.917	7.161.186	7.347.377
Ochrona Zdrowia				355.412	371.050	384.779	395.553	405.442	414.767	425.136	436.189	447.967	459.614
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	183.296	191.361	198.441	203.998	209.098	213.907	219.255	224.955	231.029	237.036
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	172.116	179.689	186.338	191.555	196.344	200.860	205.881	211.234	216.938	222.578
Pomoc Społeczna				7.011.118	7.319.607	7.590.433	7.802.965	7.998.039	8.181.994	8.386.544	8.604.594	8.836.918	9.066.678
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	1.564.023	1.632.840	1.693.255	1.740.666	1.784.183	1.825.219	1.870.850	1.919.492	1.971.318	2.022.572
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	5.447.095	5.686.767	5.897.178	6.062.299	6.213.856	6.356.775	6.515.694	6.685.102	6.865.600	7.044.105
Edukacyjna Opieka Wychowawcza				745.960	778.782	807.597	830.210	850.965	870.537	892.301	915.501	940.219	964.665
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	522.020	544.989	565.153	580.978	595.502	609.199	624.429	640.664	657.962	675.069
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	223.940	233.793	242.444	249.232	255.463	261.339	267.872	274.837	282.257	289.596
Gospodarka Komunalna i Ochr. Środowiska				3.297.048	3.442.118	3.569.476	3.669.422	3.761.157	3.847.664	3.943.856	4.046.396	4.155.649	4.263.695
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	10.000	10.440	10.826	11.129	11.408	11.670	11.962	12.273	12.604	12.932
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	3.287.048	3.431.678	3.558.650	3.658.292	3.749.750	3.835.994	3.931.894	4.034.123	4.143.044	4.250.764
Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego				1.573.300	1.642.525	1.703.299	1.750.991	1.794.766	1.836.045	1.881.947	1.930.877	1.983.011	2.034.569
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	3.950	4.124	4.276	4.396	4.506	4.610	4.725	4.848	4.979	5.108
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	1.569.350	1.638.401	1.699.022	1.746.595	1.790.260	1.831.436	1.877.222	1.926.029	1.978.032	2.029.461
Kultura Fizyczna i Sport				3.653.100	3.813.836	3.954.948	4.065.687	4.167.329	4.263.178	4.369.757	4.483.371	4.604.422	4.724.137
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	1.158.500	1.209.474	1.254.225	1.289.343	1.321.576	1.351.973	1.385.772	1.421.802	1.460.191	1.498.156
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	2.494.600	2.604.362	2.700.724	2.776.344	2.845.753	2.911.205	2.983.985	3.061.569	3.144.231	3.225.981

Pobór podatków				92.500	96.570	100.143	102.947	105.521	107.948	110.646	113.523	116.588	119.620
Wydatki osobowe	100%	0%	0%	50.500	52.722	54.673	56.204	57.609	58.934	60.407	61.978	63.651	65.306
Pozostałe wydatki rzeczowe	100%	0%	0%	42.000	43.848	45.470	46.744	47.912	49.014	50.239	51.546	52.937	54.314
Obsługa długu publicznego				300.000	272.100	205.500	142.100	82.900	38.900	10.700	0	0	0
Odsetki od kredytów historycznych	0%	0%	0%	300.000	272.100	205.500	142.100	82.900	38.900	10.700	0		0
WYDATKI NA INWESTYCJE (RAZEM) - lata projekcji				16.885.386	16.101.310	12.600.000	6.100.000	5.400.000	5.000.000	0	0	0	0
Koszty eksploatacji inwestycji				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki razem				71.400.583	72.940.382	71.437.117	66.493.960	67.221.913	68.180.297	64.711.488	66.363.099	68.134.227	69.885.806

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku (historyczne); projekcja programu MAFI (prognoza)

C. PROJEKCJA PRZEPŁYWÓW FINANSOWYCH

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody:	60.824.130	64.349.269	68.867.907	72.685.353	73.504.003	76.209.612	78.669.218	82.090.264	85.573.078	89.157.272
Subwencje, dotacje, środki pozabudżetowe	15.285.548	16.404.059	18.658.172	20.312.812	19.031.795	19.481.373	19.545.907	20.377.011	21.195.370	22.042.063
Subwencje ogólne z budżetu państwa	10.733.017	11.350.084	11.899.010	12.438.321	12.976.891	13.565.246	14.194.161	14.866.763	15.556.225	16.261.939
Dotacje i środki pozabudżetowe na zad. bieżące	4.552.531	4.720.975	4.853.162	4.974.491	5.088.904	5.216.127	5.351.746	5.510.248	5.639.146	5.780.124
Środki na realizację inwestycji	0	333.000	1.906.000	2.900.000	966.000	700.000	0	0	0	0
dotacje z budżetu państwa	0	333.000	333.000	2.400.000	133.000	0	0	0	0	0
środki pozabudżetowe	0	0	1.573.000	500.000	833.000	700.000	0	0	0	0
Przychody uzyskiwane po realizacji inwestycji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dochody własne gminy	45.538.582	47.945.210	50.209.735	52.372.540	54.472.208	56.728.239	59.123.311	61.713.252	64.377.708	67.115.209
Podatki i opłaty lokalne	17.231.100	18.295.978	19.302.271	20.264.167	21.198.533	22.201.782	23.266.771	24.418.763	25.604.837	26.824.380
Udziały we wpływach z podatku dochodowego	17.926.632	19.110.435	20.244.716	21.331.857	22.389.875	23.523.362	24.726.276	26.028.733	27.373.117	28.758.881
Dochody z majątku gminy	5.952.500	6.002.839	6.042.342	6.078.601	6.112.792	6.150.812	6.191.341	6.234.523	6.277.229	6.319.360
Pozostałe dochody	4.428.350	4.535.959	4.620.406	4.697.916	4.771.008	4.852.283	4.938.923	5.031.233	5.122.526	5.212.589
Wydatki bieżące:	54.515.197	56.839.072	58.837.117	60.393.960	61.821.913	63.180.297	64.711.488	66.363.099	68.134.227	69.885.806
Wydatki osobowe	22.279.121	23.257.477	24.116.384	24.790.417	25.409.083	25.992.486	26.641.204	27.332.737	28.069.539	28.798.209
Pozostałe wydatki rzeczowe	32.236.076	33.581.595	34.720.733	35.603.543	36.412.829	37.187.812	38.070.284	39.030.362	40.064.687	41.087.597
Zadania zlecone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty eksploatacji inwestycji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wolne Środki	6.308.933	7.510.197	10.030.790	12.291.392	11.682.090	13.029.315	13.957.730	15.727.165	17.438.8512	19.271.466
Obsługa zadłużenia	2.855.280	3.673.329	5.419.722	6.435.315	6.141.971	6.044.222	5.788.001	5.055.315	3.266.400	1.377.129
Raty kapitałowe	2.542.284	2.957.813	4.320.101	5.339.299	5.251.799	5.337.799	5.279.635	4.738.815	3.114.286	1.342.857
Odsetki od kredytów/pożyczek	312.996	715.516	1.099.621	1.096.017	890.173	706.424	508.366	316.500	152.114	34.271

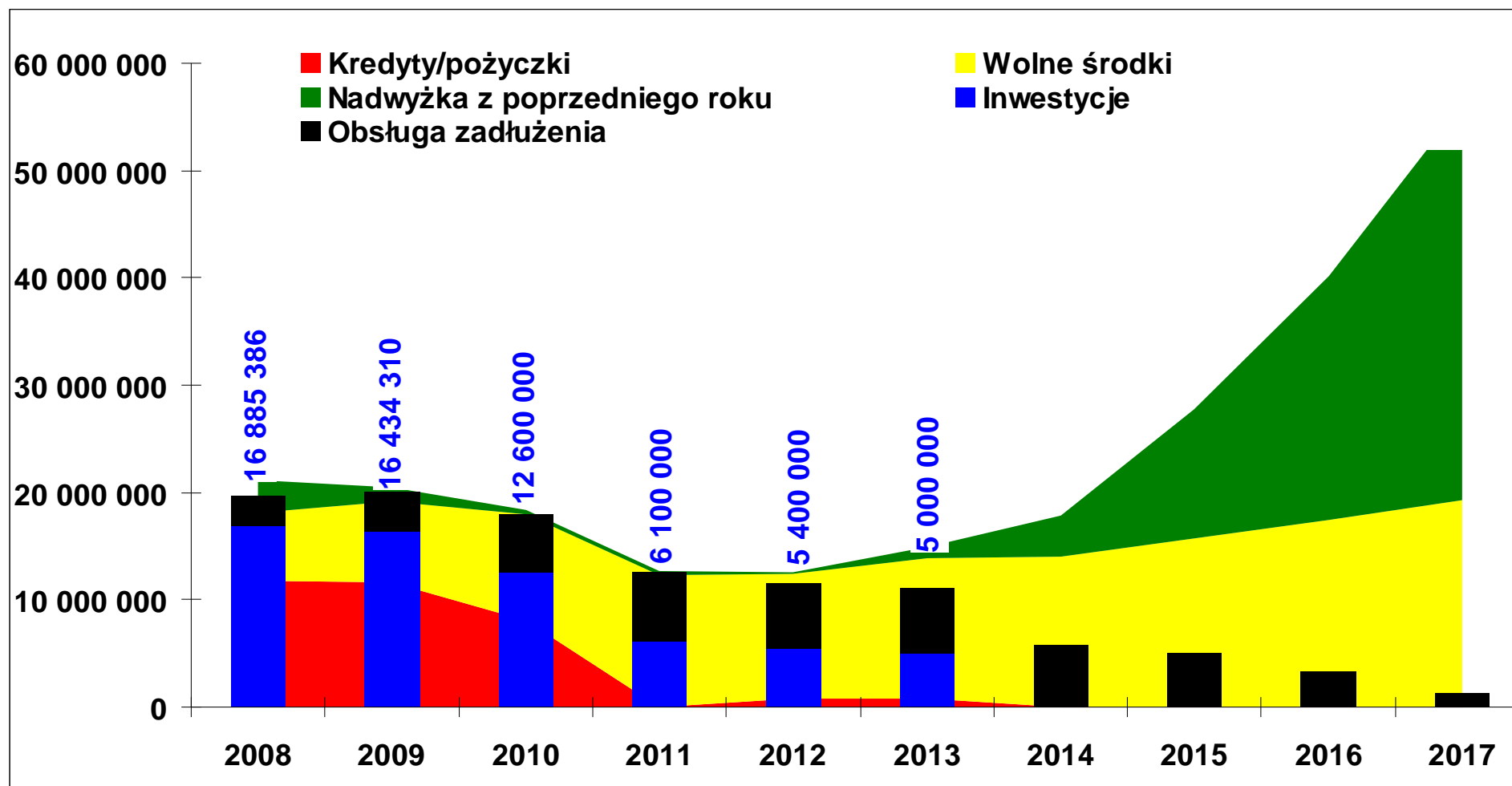
Wolne środki na inwestycje	3.453.653	3.836.868	4.611.068	5.856.077	5.540.119	6.985.093	8.169.729	10.671.850	14.172.452	17.894.337		
Inwestycje (bez odsetek w trakcie realizacji)	16.885.386	16.434.310	12.600.000	6.100.000	5.400.000	5.000.000	0	0	0	0		
Środki własne	16.269.386	14.202.310	10.694.000	3.200.000	3.634.000	3.500.000	0	0	0	0		
Kredyty i pożyczki preferencyjne	456.000	600.000	0	0	800.000	800.000	0	0	0	0		
Kredyty komercyjne i obligacje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Dotacje zewnętrzne (w tym strukturalne)	0	666.000	333.000	2.400.000	133.000	0	0	0	0	0		
Środki pozabudżetowe	160.000	966.000	1.573.000	500.000	833.000	700.000	0	0	0	0		
Wolne środki po inwestycjach	-13.431.733	-12.597.442	-7.988.932	-243.923	140.119	1.985.093	8.169.729	10.671.850	14.172.452	17.894.337		
Kredyty/pożyczki otrzymane	11.827.703	11.600.000	8.000.000	0	800.000	800.000	0	0	0	0		
Roczne przepływy gotówki netto	-1.604.030	-997.442	11.068	-243.923	940.119	2.785.093	8.169.729	10.671.850	14.172.452	17.894.337		
Stan środków pieniężnych na koniec roku	1.349.519	352.077	363.145	119.222	1.059.341	3.844.433	12.014.163	22.686.013	36.858.465	54.752.802		

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku (historyczne); projekcja programu MAFI (prognoza)

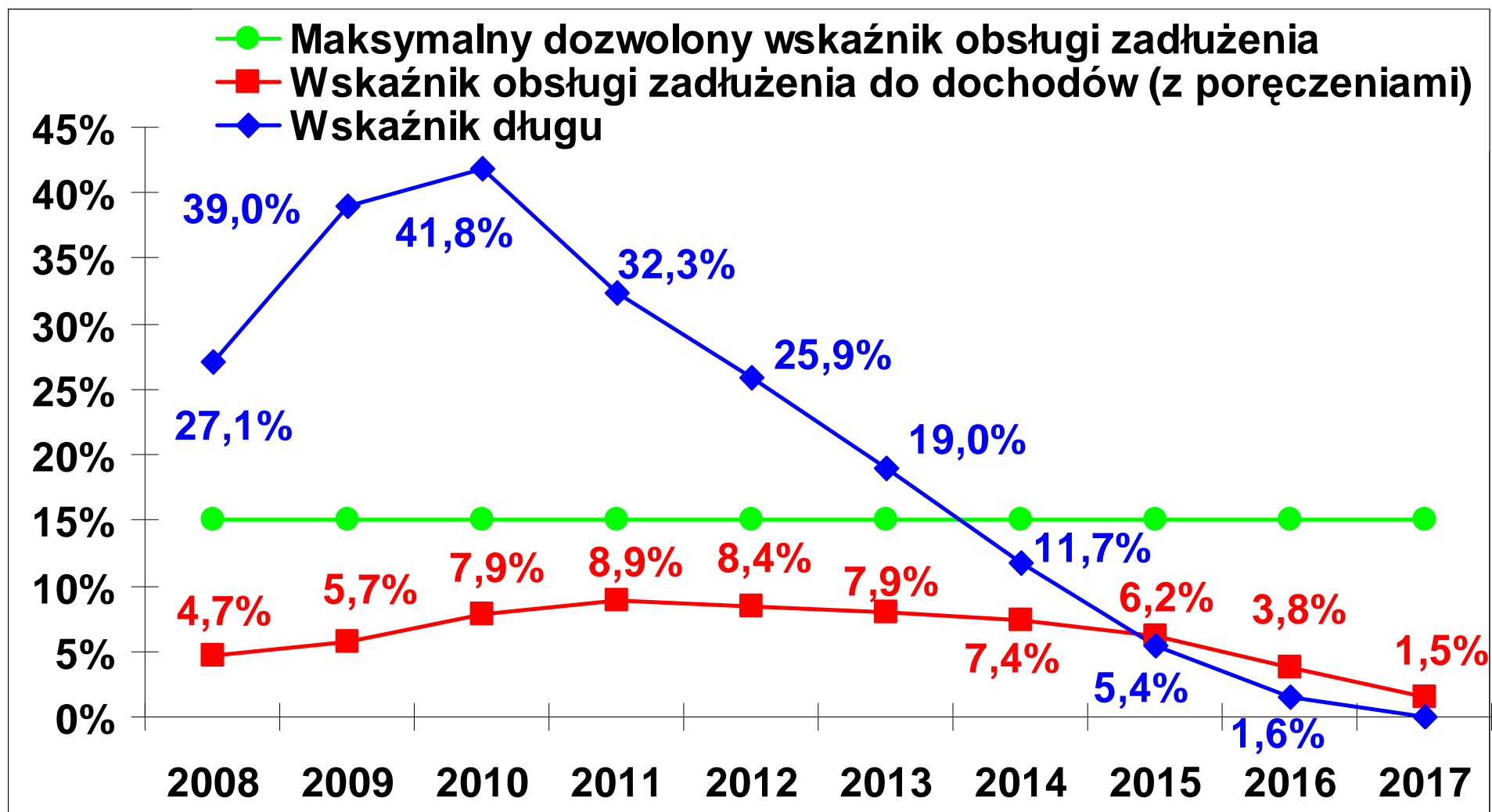
D. WSKAŹNIKI

			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wskaźnik obsługi zadłużenia do dochodów			4,7%	5,7%	7,9%	8,9%	8,4%	7,9%	7,4%	6,2%	3,8%	1,5%
Wskaźnik długu do dochodów			27,1%	39,0%	41,8%	32,3%	25,9%	19,0%	11,7%	5,4%	1,6%	0,0%
Dynamika dochodów			-0,2%	5,8%	7,0%	5,5%	1,1%	3,7%	3,2%	4,3%	4,2%	4,2%
Dynamika dochodów własnych			1,7%	5,3%	4,7%	4,3%	4,0%	4,1%	4,2%	4,4%	4,3%	4,3%
Dynamika wydatków bieżących			5,4%	4,3%	3,5%	2,6%	2,4%	2,2%	2,4%	2,6%	2,7%	2,6%
Roczne przepływy gotówki jako % dochodów			-2,6%	-1,6%	0,0%	-0,3%	1,3%	3,7%	10,4%	13,0%	16,6%	20,1%
Stan środków pieniężnych na koniec roku jako % dochodów			2,2%	0,5%	0,5%	0,2%	1,4%	5,0%	15,3%	27,6%	43,1%	61,4%
Stan środków pieniężnych na koniec roku jako % dochodów wł.			3,0%	0,7%	0,7%	0,2%	1,9%	6,8%	20,3%	36,8%	57,3%	81,6%
Wolne środki jako % dochodów			10,4%	11,7%	14,6%	16,9%	15,9%	17,1%	17,7%	19,2%	20,4%	21,6%
Wolne środki jako % dochodów własnych			13,9%	15,7%	20,0%	23,5%	21,4%	23,0%	23,6%	25,5%	27,1%	28,7%
Inwestycje jako % dochodów			27,8%	25,5%	18,3%	8,4%	7,3%	6,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % dochodów własnych			37,1%	34,3%	25,1%	11,6%	9,9%	8,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % wolnych środków			267,6%	218,8%	125,6%	49,6%	46,2%	38,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inwestycje jako % wydatków ogółem			23,5%	22,2%	17,4%	9,0%	7,9%	7,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Obsługa zadłużenia jako % inwestycji			16,9%	22,4%	43,0%	105,5%	113,7%	120,9%	XXX	XXX	XXX	XXX
Obsługa zadłużenia jako % wolnych środków			45,3%	48,9%	54,0%	52,4%	52,6%	46,4%	41,5%	32,1%	18,7%	7,1%

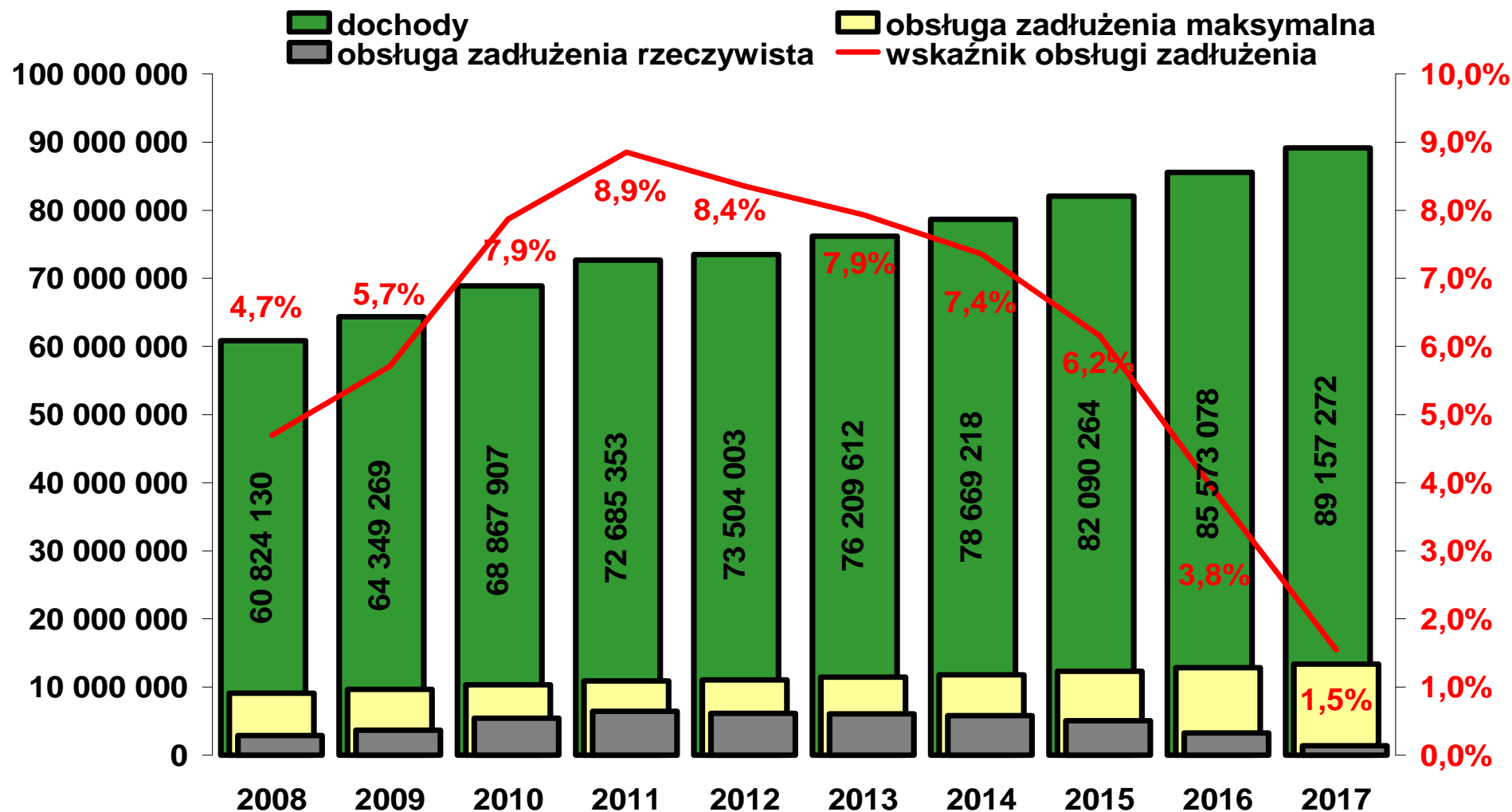
Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwonaku (historyczne); projekcja programu MAFI (prognoza)

E. ANALIZA MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH I ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ

Źródło: Projekcja programu MAFI

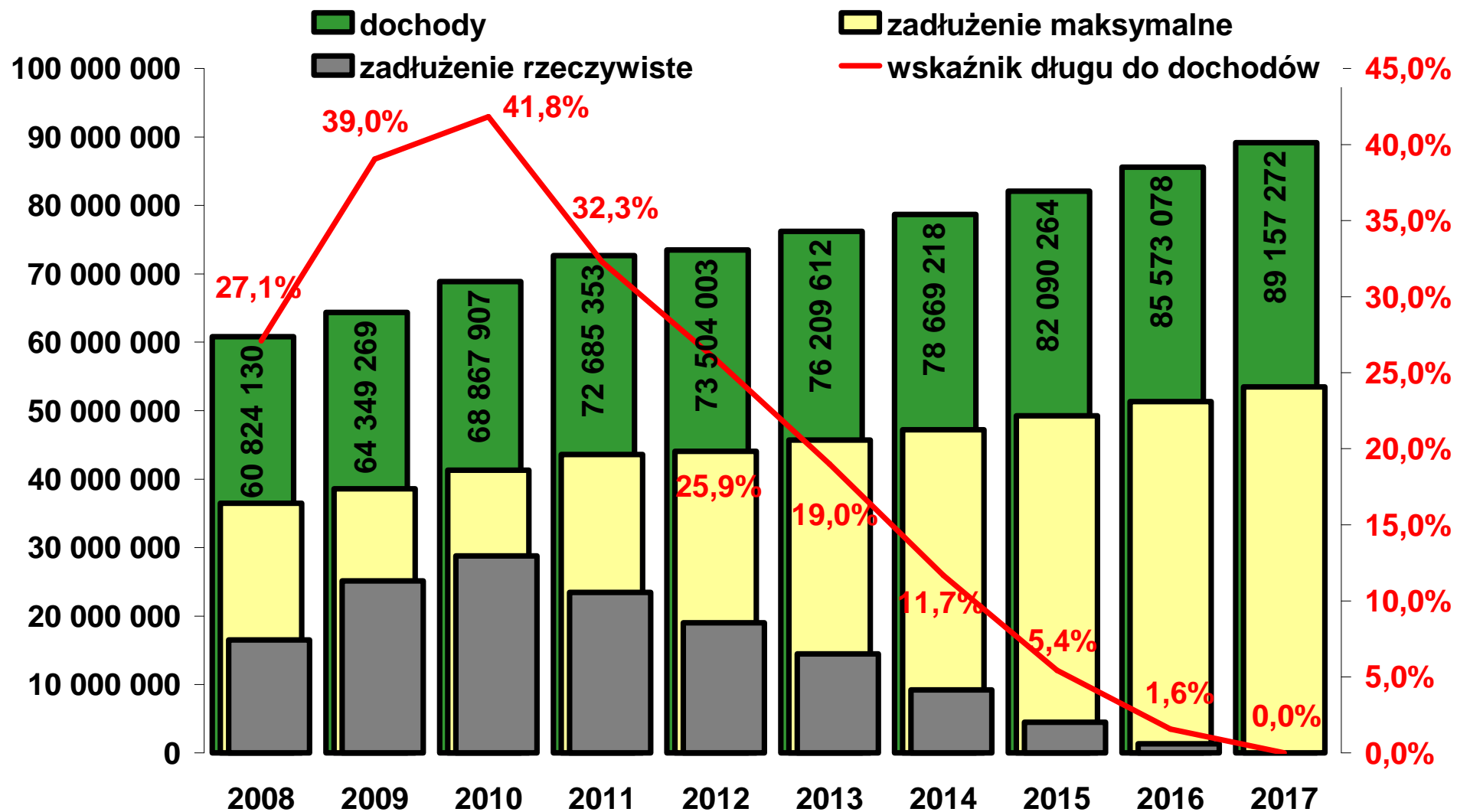
F. WSKAŹNIKI OBSŁUGI DŁUGU I ZADŁUŻENIA

Źródło: Projekcja programu MAFI

G. RZECZYWISTA ORAZ MAKSYMALNA OBSŁUGA ZADŁUŻENIA W STOSUNKU DO DOCHODÓW

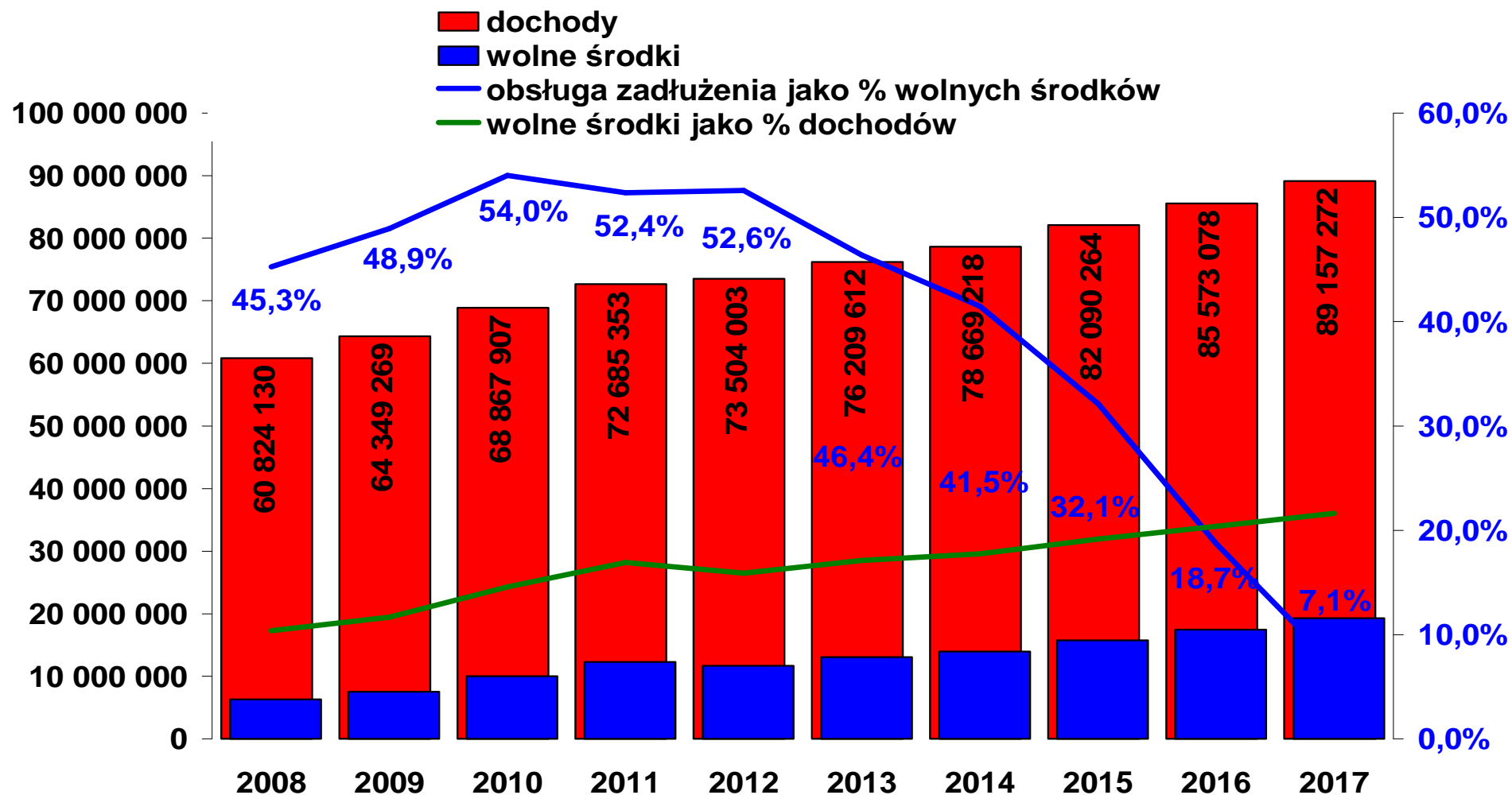
Źródło: Projekcja programu MAFI

H. RZECZYWISTA ORAZ MAKSYMALNA KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU W STOSUNKU DO DOCHODÓW

Źródło: Projekcja programu MAFI

I. WSKAŹNIKI WOLNYCH ŚRODKÓW

Źródło: Projekcja programu MAFI

8. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów korzystających ze środków finansowych funduszy strukturalnych obowiązek przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym, głównie za sprawą odmiennych zasad wykorzystania danych środków finansowych.

Instytucja Zarządzająca Planem Rozwoju Lokalnego

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników Urzędu Gminy Czerwonak, powołany zarządzeniem Wójta Gminy Czerwonak.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- Ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu,
- Zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- Zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- Zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- Przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- Dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu.

Do właściwej oceny Planu Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Urząd Gminy w Czerwonaku jako instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego jest odpowiedzialny za:

- Kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy,
- Kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w Planie,
- Ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- Zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

9. MONITOROWANIE, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego posiada Rada Gminy. Instytucja Zarządzająca współpracuje z Wójtem, zastępcą Wójta, Sekretarzem i Skarbnikiem, których główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia spóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Skuteczność Planu Rozwoju Lokalnego będzie poddawana bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Wójta Gminy oraz Radę Gminy przy pomocy wskaźników postępu realizacji i oceny skuteczności wdrażanych projektów określonych w poszczególnych programach operacyjnych i w wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki.

Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- Zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Gminy Czerwonak,
- Zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- Zapewnienie bieżącej informacji dla opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy,
- Inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- Zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- Wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak: internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupami docelowymi Planu są:

- Społeczeństwo – to bezpośredni beneficjent – kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, co przyczyni się do poparcia dla inwestycji,
- Beneficjenci to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy:
 - Jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego,

- Podmioty będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu terytorialnego,
- Podmioty gospodarcze,
- Organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- Organizacje pozarządowe,
- Inne organizacje społeczne,
- Media.

Szczególnie istotną jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Czerwonak. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla jednostek samorządu terytorialnego, a od tego uzależnione jest wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych płynących z Unii Europejskiej.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Planu Rozwoju Lokalnego będą stosowane m.in. następujące środki i instrumenty:

- Konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje – propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych, o rezultatach wsparcia UE oraz upowszechniające wiedzę na ten temat,
- Wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie inicjatyw z wykorzystaniem środków unijnych,
- Informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu Gminy Czerwonak – odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie,
- Serwisy internetowe – to szybkie i ogólnodostępne źródło informacji na temat możliwości pozyskania pomocy unijnej, zaś dla opinii publicznej będzie to kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach Planu Rozwoju Lokalnego i wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla Gminy,
- Publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, materiały audio – wizualne, ulotki – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą,
- Współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, wiadomości w lokalnej i regionalnej telewizji oraz rozgłoszeniach radiowych, audycje, reklamy czy ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

10. SPIS TABEL

Tabela 2.1. Wykaz budynków komunalnych	31
Tabela 2.2. Wykaz budynków socjalnych.....	32
Tabela 2.3. Wykaz budynków komunalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych	32
Tabela 2.4. Członkostwo w spółdzielniach mieszkaniowych	32
Tabela 2.5. Łączny zasób budynków komunalnych	32
Tabela 2.6. Wykaz budynków, w których znajdują się lokale użytkowe (stan na 31 marca 2007)	33
Tabela 2.7 Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy	33
Tabela 2.8. Podstawowe dane o mieszkalnictwie w latach 2002-2006	34
Tabela 2.9. Struktura własnościowa zamieszkałych mieszkań w 2006 r.....	35
Tabela 2.10. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w 2006 roku	35
Tabela 2.11. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 2002 r. i w 2007 r.....	50
Tabela 2.12. Liczba środowisk objętych pomocą finansową i pracą socjalną w 2007 roku.....	51
Tabela 2.13. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych Gminy w 2007 roku..	51
Tabela 2.14. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych Gminie w 2007 roku	51
Tabela 2.15. Podstawowe dane o szkolnictwie podstawowym i gimnazjalnym.....	57
Tabela 2.16. Podstawowe dane o gminnym szkolnictwie przedszkolnym	59
Tabela 2.17. Podstawowe dane o bibliotece gminnej w latach 2003-2007.....	61
Tabela 2.18. Zachorowalność w Gminie w 2005 roku	72
Tabela 3.1. Ocena warunków życia w Gminie Czerwonak	75
Tabela 3.2. Ocena ważności podejmowanych w Gminie działań	76
Tabela 3.3. Wykształcenie respondentów	77
Tabela 3.4. Wiek respondentów	77
Tabela 3.5. Płeć respondentów	78
Tabela 4.0. Wydatki inwestycyjne Gminy w 2007 roku	79
Tabela 4.1. Zestawienie kosztów inwestycji 1/2008 wraz ze źródłami finansowania	82
Tabela 4.2. Zestawienie kosztów inwestycji 2/2008 wraz ze źródłami finansowania	83
Tabela 4.3. Zestawienie kosztów inwestycji 3/2008 wraz ze źródłami finansowania	84
Tabela 4.4. Zestawienie kosztów inwestycji 4/2008 wraz ze źródłami finansowania	85
Tabela 4.5. Zestawienie kosztów inwestycji 5/2008 wraz ze źródłami finansowania	86
Tabela 4.6. Zestawienie kosztów inwestycji 6/2008 wraz ze źródłami finansowania	87
Tabela 4.7. Zestawienie kosztów inwestycji 7/2008 wraz ze źródłami finansowania	88
Tabela 4.8. Zestawienie kosztów inwestycji 8/2008 wraz ze źródłami finansowania	89
Tabela 4.9. Zestawienie kosztów inwestycji 9/2008 wraz ze źródłami finansowania	90
Tabela 4.10. Zestawienie kosztów inwestycji 10/2008 wraz ze źródłami finansowania	91
Tabela 4.11. Zestawienie kosztów inwestycji 11/2008 wraz ze źródłami finansowania	92
Tabela 4.12. Zestawienie kosztów inwestycji 12/2008 wraz ze źródłami finansowania	93
Tabela 4.13. Zestawienie kosztów inwestycji 13/2008 wraz ze źródłami finansowania	94
Tabela 4.14. Zestawienie kosztów inwestycji 14/2008 wraz ze źródłami finansowania	95
Tabela 4.15. Zestawienie kosztów inwestycji 15/2008 wraz ze źródłami finansowania	96
Tabela 4.16. Zestawienie kosztów inwestycji 16/2008 wraz ze źródłami finansowania	97
Tabela 4.17. Zestawienie kosztów inwestycji 17/2008 wraz ze źródłami finansowania	98
Tabela 4.18. Zestawienie kosztów inwestycji 18/2008 wraz ze źródłami finansowania	99
Tabela 4.19. Zestawienie kosztów inwestycji 19/2008 wraz ze źródłami finansowania	100
Tabela 4.20. Zestawienie kosztów inwestycji 20/2008 wraz ze źródłami finansowania	101
Tabela 4.21. Zestawienie kosztów inwestycji 21/2008 wraz ze źródłami finansowania	102

Tabela 4.22. Zestawienie kosztów inwestycji 22/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	103
Tabela 4.23. Zestawienie kosztów inwestycji 23/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	104
Tabela 4.24. Zestawienie kosztów inwestycji 24/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	105
Tabela 4.25. Zestawienie kosztów inwestycji 25/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	106
Tabela 4.26. Zestawienie kosztów inwestycji 26//2008 wraz ze źródłami finansowania.....	107
Tabela 4.27. Zestawienie kosztów inwestycji 27/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	108
Tabela 4.28. Zestawienie kosztów inwestycji 28/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	109
Tabela 4.29. Zestawienie kosztów inwestycji 29/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	110
Tabela 4.30. Zestawienie kosztów inwestycji 30/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	111
Tabela 4.31. Zestawienie kosztów inwestycji 31/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	112
Tabela 4.32. Zestawienie kosztów inwestycji 32/2008 wraz ze źródłami finansowania.....	113
Tabela 5.1. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Gminy.....	114
Tabela 5.2. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Powiatu.....	116
Tabela 5.3. Zgodność projektów inwestycyjnych z celami strategicznymi Województwa Wielkopolskiego.....	118
Tabela 5.4. Zgodność projektów Gminy z priorytetami WRPO.....	119
Tabela 7.1. Prognoza poziomu inflacji (w %).....	124
Tabela 7.2. Podział dochodów	125
Tabela 7.3. Podział wydatków	126
Tabela 7.4. Dochody i wydatki bieżące Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł).....	128
Tabela 7.5. Nominalne i realne zmiany dochodów i wydatków bieżących Gminy w latach 2008-2017 (rok poprzedni =100).....	129
Tabela 7.6. Wolne środki w budżecie Gminy w latach 2008-2017 (w zł).....	130
Tabela 7.7. Zestawienie inwestycji wg lat i źródeł finansowania.....	131
Tabela 7.8. Zestawienie płatności zaciągniętych zobowiązań	135
Tabela 7.9. Zestawienie płatności planowanych zobowiązań.....	135

11. SPIS WYKRESÓW

Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w Gminie Czerwonak	11
Wykres 2.2. Struktura użytków rolnych w 2007 roku	12
Wykres 2.3. Bonitacja gleb gruntów ornych Gminy Czerwonak w 2007 roku	17
Wykres 2.4. Długość sieci wodociągowej i liczba przyłączy w Gminie w latach 2002-2006.....	27
Wykres 2.5. Produkcja i sprzedaż wody w latach 2002-2006 (tys. m ³).....	27
Wykres 2.6. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy.....	28
Wykres 2.7. Struktura własności gruntów w Gminie w 2007 roku	31
Wykres 2.8. Liczba podmiotów gospodarczych w Czerwonaku	38
Wykres 2.9. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Czerwonak przypadających na 1.000 mieszkańców (rejestr REGON).....	39
Wykres 2.10. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w 2007 roku.....	39
Wykres 2.11. Struktura ilościowa gospodarstw rolnych.....	40
Wykres 2.12. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych.....	41
Wykres 2.13. Struktura upraw w Gminie Czerwonak	41
Wykres 2.14. Liczba ludności Gminy Czerwonak w latach 2003-2007	44
Wykres 2.15. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w Gminie Czerwonak w latach 2002-2006	44
Wykres 2.16. Ludność Gminy według aktywności ekonomicznej w latach 2003-2007	45
Wykres 2.17. Zmiany liczby bezrobotnych w Gminie w latach 2003-2007	46
Wykres 2.18. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób).....	46
Wykres 2.19. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawiania na bezrobociu (liczba osób)	47
Wykres 2.20. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób).....	48
Wykres 2.21. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób)	48
Wykres 2.22. Sytuacja lokalowa szkół w Gminie.....	58
Wykres 2.23. Koszty utrzymania 1 ucznia w gminnych szkołach.....	59
Wykres 7.1. Dochody i wydatki bieżące Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł)	128
Wykres 7.2. Wolne środki w budżecie Gminy Czerwonak w latach 2008-2017 (w zł)	129

12. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 2.1. Położenie Gminy Czerwonak.....	10
Rysunek 2.2. Podział Gminy Czerwonak na sołectwa.....	13
Rysunek 2.3. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy w Czerwonaku.....	14
Rysunek 2.4. Schemat organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku .	49